

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Број: К.По2 бр. 5/2013
Дана: 06.02.2014. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ - Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија: Мирјане Илић, председника већа, Драгана Мирковића и Бојана Мишића, чланова већа, са записничарем Јасминком Јовановић, у кривичном предмету против оптуженог Ђуре Тадића, чији је бранилац адвокат Дијана Хајдуковић Росић, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине РС КТО бр.3/13 од 08.04.2013. године, након усменог, главног и јавног претреса одржаног дана 28.01.2014. године, донео је и дана 06.02.2014. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Снежане Станојковић, оптуженог Ђуре Тадића и његовог браниоца, јавно објавио

ПРЕСУДУ

Оптужени ЂУРО ТАДИЋ - [REDACTED]

КРИВ ЈЕ:

Што је:

За време немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине (БиХ) који се водио између Армије РБиХ и Војске Републике Српске, као припадник војске Републике Српске – Рајновачке чете II вод, I и II одељење, противно одредбама члана 3. став 1. тачка а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, у вези члана 4. став 1. и 2 тачка а) Допунског Протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), дана 23. септембра 1992. године, у временском периоду од 16:00 до 17:00 часова, у месту Дульци, Општина Бихаћ, заједно са Зораном Тадићем, Јовицом Тадићем званим „Кајо“, Зораном Бергом, Жељко Бабићем (који су у међувремену правноснажно осуђени) Светком Тадићем (недоступан државним органима), сада покојним Слободаном и Гојком Ђурићем, кршећи правила међународног права за време рата у БиХ, у саизвршилашту, извршио убиство и покушај убиства цивилних лица и то тако што су дошли са два путничка моторна возила, од којих је возило марке „Пежо“ возио окривљени Ђуро Тадић до места где су цивили Муслимани, са подручја насеља Рипач и Орашац, Општина Бихаћ, радили на радној обавези брања шљива, одређеној од стране Ратног председништва Српске Општине Бихаћ, да би сви наоружани аутоматским оружјем, обучени у војне и полицијске униформе и маскирани са капама и чарапама на глави, пришли до цивила, који су том приликом седели испред куће Хусеина Војића, а неки од њих радили по околним вођњацима, у намери да их лише живота у исте испалили више рафала из аутоматских пушака, при чему је и бачена бомба на шталу у близини у коју су побегли и сакрили се неки од цивила, а неки од цивила су и убадани и ножем, којом приликом су лишили живота Хасу Насуфовића, рођеног [REDACTED] године, Бекира Шахиновића, рођеног [REDACTED] године, Сафију Шахиновић, рођену [REDACTED] године, Хаснију Шехић, рођену [REDACTED] године, Исмету Цаферагић, рођену [REDACTED] године, Зејну Шарић, рођену [REDACTED] године, Садету Мујић, рођену [REDACTED] године, Муху Дупановића, рођеног [REDACTED] године, Меху Дупановића, рођеног [REDACTED] године, Агу Дупановића, рођеног [REDACTED] године, Шеру Ракића, рођеног [REDACTED] године, Хусу Шарића, рођеног [REDACTED] године, Захиду Војић, рођену [REDACTED] године, Фату Војић, рођену [REDACTED] године, Сећију Војић, рођену [REDACTED] године, Алдину Војић, рођену [REDACTED] године, Себиру Колаковић, рођену [REDACTED] године, Сафију Шехић, рођену [REDACTED] године, а потом су тела убијених стављали на гомилу и палили, док су истог дана и на истом месту, у намери да лише живота Тахиру Хајру [REDACTED] која се налазила у непосредној близини куће Хусеина Војића, у исту испалили више метака из аутоматских пушака, којом

приликом је иста задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици, а која се успела спасити бежећи у унутрашњост куће,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ у вези члана 22. КЗ СРЈ.

Па суд применом наведеног законског прописа и члана 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

О СУЂУЈЕ

Оптуженог ЂУРУ ТАДИЋА на казну затвора у трајању од 10 (десет) година.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ оптужени да овом суду на име паушала плати износ од 10.000,00 динара, а у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и трошкове поступка о чијој ће висини бити одлучено накнадно посебним решењем.

Оштећени Мирхад Џаферагић, Селма Кулдија, Ахмет Шахиновић, Фирдуз Ракић, Зухра (Шабана) Дупановић, Зухра (Хуса) Дупановић, Исмет Војић, Шехерзада Хецић, Тахира Хајрулаховић, Шарић Сабина, Шехић Хусеин, Шарић Хасе, Шехић Алмир, Асим Војић, Сеад Дупановић и Амир Џаферагић се упућују да имовинско-правни захтев остваре у парничном поступку.

О бразложење

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије КТО бр.3/13 од 08.04.2013. године, оптуженом Ђури Тадићу стављено је на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Наведена оптужница подигнута је након преузимања кривичног тоњења од Кантоналног суда у Бихаћу Унско-Санског кантона БиХ уз испуњеност услова прописаних одредбама члана 41 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, а након што је оптужница Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ,

Федерације Босне и Херцеговине број ТО1 ОКТРЗ 0007363 11 од 21.05.2012. године, потврђена правоснажним решењем број 010К006783 12 КПС од 24.05.2012. године.

Оптужени Ђуро Тадић у одбрани датој у истрази и на главном претресу негира извршење кривичног дела за које је оптужен.

Саслушан пред истражним судијом Вишег суда у Београду дана 05.04.2012. године по замолници Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантона Бихаћ, оптужени је објаснио да догађај који је предмет оптужбе нема везе са погибијом његовог брата Tome Тадића, који је сахрањен дан пре догађаја у Дуљцима. Првог јутра, дан после сахране, у преподневним сатима ишао је на гробље, а осим њега су тамо су ишли и Тадић Зоран, син његовог брата Tome, Тадић Јовица и Тадић Светко, његова рођена браћа, као и Бабић Жељко и Берга Зоран. Пила се ракија, пиво, вино и сокови, а причало се да су Тому Тадића убили Муслимани, али да су га, на неки начин комшије послале у смрт, јер су рекли да ће ићи са њим заједно, али су се сакрили, а на њега су послали војну милицију. Након што се вратио са гробља, код њега је, у повратку из Кулен Вакуфа, свратио комшија Гојко Ђурић и затражио да га вози на једно место, али му није рекао и где, а пошто му је поручио да не сме да га вози, Гојко је рекао да ће позвати и друге људе да крену са њим и отишао је до лица која су се налазила у близини, а који су сада у затвору и обратио им се, те су сви заједно кренули на Гојков позив. Гојко је и његовог брата Светка натерао да крене са њима. С обзиром да је Гојко живео у месту Орашац кроз које се пролази када се иде ка Дуљцима, он је помислио да је требало да га вози кући, а свакако их не би возио да је знао о чему се ради, већ би узео пушку да се брани.

Кренули су у њему непознатом правцу, његовим колима марке „Пежо“ 304 и том приликом испред њих није било возила, а не зна да ли их је било иза. Осим њега и Светка, у колима су били и Зоран Тадић, Јовица Тадић и Гојко Ђурић, за кога мисли да је до њега и седео, који је том приликом код себе имао аутоматску пушку - 7,62, црни немачки шмајсер. Иако је првобитно изнео да се не сећа да ли је било још неких лица осим побројаних, накнадно је додао да су у колима били и Берга Зоран и Бабић Жељко, као и да је неко био у гепеку.

Од његове куће која се налазила у Рајновцима, возио је око 4 и по километра, а прошли су и кроз Орашац где се налазила кућа Гојка Ђурића. Није обраћао пажњу на саобраћај, „није гледао ни лево ни десно“ када му је у једном тренутку Гојко рекао да стане. Изјашњавајући се о броју аутомобила који су у Дуљке дошли тога дана, навео је да је преко „Интернета“, када је приказивано суђење осталим лицима из догађаја, сазнао да су у Дуљцима тога дана била три аутомобила, која он међутим, није видео.

Одмах по доласку на место догађаја, Гојко му је одједном рекао «стани», изашао је, «искочио» из његовог возила, «испалио» и убио деветоро људи, а што је он видео из возила. Видевши да су се људи разбежали, у намери да их спаси позвао их је да крену ка њему. Тада је уочио и једну девојчицу која је пошла ка њему и којој је он рекао «бежи мени», али је Гојко Ђурић „покосио“. Имала је око 17 година и познавао је њеног оца јер су ишли заједно у школу. Гојков поступак је прокоментарисао пред другима са којима је он за то време остао да седи у колима, рекавши им „види будала шта уради, поби дјецу тамо“. Одмах након што је побио људе, Гојко се вратио до кола и у лица која су остала унутра је уперио пушку и упитао их зашто не излазе. Из кола су сви потом изашли, осим њега и његовог брата Светка. Он и Светко су остали у колима, нису пуцали, „ни метак нису испалили“, нити су уопште имали са собом неко наоружање. Одмах након што су зачули пуцњаву, окренуо је ауто и заједно са Светком се вратио кући, те зато и не зна шта се дешавало касније. Није видео да је неко осим Гојка Ђурића пуцао том приликом, али је чуо пуцњаву из вишне оружја у тренутку када су Светко и он пошли назад. Сматра да се Светко због своје породице, вратио са њим.

На месту где се догађај одиграо, налазила се радна јединица која је сакупљала шљиве, али му није познато где су људи који су брали шљиве, били смештени. Иако зна да је тај посао организовала српска страна, није му познато конкретно ко, да ли цивили или војска. Тога дана, људе на радној обавези су обезбеђивала два лица која су их ту и довела да раде. У њиховој близини је био паркиран трактор. Од људи који су брали шљиве, преживео је један човек и једна баба, али је чуо да су и та лица касније умрла. О ономе што је Гојко Ђурић урадио у Дульцима није причао никоме, нити је нешто предузимао, он је морао возити „под силом“, иначе би га убили. Ђурић Гојко је другог дана након догађаја свратио до његове куће да му изјави саучешће због брата и тада му је рекао да је у Дульцима убио деветоро људи. Иако је тада Гојку пребацио што је побио дјецу, указао је да је тамо видео унiformисане људе и да је Гојко, када је пуцао, можда помислио да убија људе „из рата“. Није му познато да су људи након догађаја запаљени.

У време догађаја, и он и Светко су били војно ангажовани. Он је у то време био у територијалној одбрани села Рајновци и био је задужен пушком „паповком“ али је у време догађаја није понео са собом. Од колеге је добио пушку када је ишао на линију, али му је вратио јер је била неисправна. Светко је припадао војној милицији и имао је пиштолј који је оставио код очеве куће где је дошао због сахране. Светко пиштолј није носио, већ је висио окачен у кући. Није му познато шта су остали који су били у Дульцима имали од оружја, осим што зна да је Гојко имао аутоматску пушку. И Јовица је имао аутоматску пушку, али се не сећа да ли ју је понео када су пошли у Дульке. Био је војно ангажован у

територијалној одбрани, а остали су били војно ангажовани у Бихаћу – на Грабежу који се налази код њих у крају. Конкретно, Гојко Ђурић је био војно ангажован на бихаћком ратишту.

Износећи одбрану на главном претресу, оптужени је негирао да је извршио предметно кривично дело, наводећи да се његова кривица састоји само у томе што је морао да вози у Дульке, оспоравајући да је пуцао у цивиле.

Изјашњавајући се о свом војном ангажовању, навео је да је ангажован од 09.05.1992. године од стране Војног министарства општине Петровац и да је био распоређен у петровачку јединицу. Када се у вези неке издаје десио догађај у коме су људи из поменуте јединице погинули, био је један од оних који су се одвојили и напустили јединицу, а потом су припадали бихачкој, односно рајновачкој чети којом је тада командовао Шкрубић Ратко, док је сама чета припадала територијалној одбрани.

У време када се догађај који је предмет оптужбе десио, у вези тадашњих прилика у Босанском Петровцу и у околини где је био ангажован, изјавио је да на том делу територије где су они радили, чували линију, копали ровове и правили земунице, Муслимана није било. Кулен Вакуф је контролисала српска полиција, као и територију Рајноваца. Муслимана је било само у Дульцима, где су живели, као и у Бихаћу.

Изјашњавајући се у вези униформе и наоружања којим је био задужен у време предметног догађаја, објаснио је да га је, у рајновачкој чети, Дробац Миле – командир првог вода рајновачке чете, задужио СМБ униформом, док је од наоружања био задужен пушком „Паповком“, коју је остављао на линији када би одлазио на одсуство, а када им је било наређено, ради мењања терена, са линије су повлачили са собом и наоружање. У време догађаја који је предмет оптужбе „Паповка“ се није код њега налазила. Наиме, у тим данима, када је његов брат сахрањиван, наоружање је остављао у команди, у школи где су живели. Након догађаја, негде у децембру 1992. или јануару 1993. године је у команди која се налазила у селу Рачићи мењано наоружање и он је раздужио поменуту „Паповку“ код Дробац Милета. Међутим, иако је код њега било записано где је предата пушка којом је био задужен, није му познато где се документација у вези предаје пушке, налази. Када је раздужио «Паповку» истовремено је задужио аутоматску пушку. Објаснио је да је разлика између те две пушке у томе што „Паповка“ има 10 комада, а аутоматска 29., са 30. метком који се налази у цеви. Оспорио је тврђење да је у време догађаја имао аутоматско оружје и да се са најближим рођацима договорио да иду у освету због погибије његовог брата Томе, наводећи да су га они теретили да је у догађају учествовао како би били осуђени на блажу казну. На предочене наводе одбране дате пред истражним судијом « да није знао о чему се ради када га је Гојко позвао

да иду и да би у супротном узео пушку да се брани, јер „нешто мора решавати, убиће га ако га не буде возио», а имајући у виду изјашњење на главном претресу да тада аутоматску пушку није ни имао, изјавио је да га је истражни судија погрешно схватио, те упитан на околност коју би пушку узео том приликом, с обзиром да тврди да је пушку оставио у команди, одговорио је да би узео ону коју му је лакше да узме, наводећи и да у кући није имао пушку, да је његов братанац имао задужену пушку, а није му познато да ли је осим те, имао још неку.

Непосредно пре догађаја у коме су убијена лица која су брала шљиве, налазио се на положају на личкој страни, преко реке Уне, а код куће се затекао због сахране брата Томе, такође припадника рајновачке чете, који је погинуо 19.09.1992. године, а сахрањен је 22.09.1992.

Описујући како је био обучен на дан догађаја, као и лица која су тога дана са њим била у Дульцима, навео је да су том приликом он и његов брат Јовица, били у СМБ униформи, а да су остали имали полицијске и војне униформе, те иако није могао да се изјасни конкретно о томе ко је чију униформу носио, познато му је да су Зоран Тадић, Зоран Берга и Желько Бабић били припадници полиције, док је Светко имао војну униформу. За Ђурић Гојка није могао да се изјасни шта је имао на себи обучено, нити да ли је припадао војсци или полицији. Чарапе „Фантомке“ које се помињу у вези догађаја, није видео, односно није приметио да је неко том приликом стављао маску на лице или капу. У том периоду, није био задужен подкамом, нити капом, нити их је том приликом имао на глави, јер му је пре догађаја умро брат и капу није носио две године. Није му позната ни чињеница да ли је неко имао бомбу, да ли је том приликом Зоран Тадић имао нож, али зна да је Гојко Ђурић имао аутоматску пушку. Није видео да ли је још неко од лица који су била са њим имао оружје док су били у возилу, али је оставио као могућност то да је оружје претходно стављено у гепек његовог возила, наводећи да му се аутомобил, док је био код куће, налазио на 20 метара удаљености од куће, уз саму гаражу, да је гепек био отворен, и то је могао било ко да уради, али он лично није видео када је оружје у гепек стављено.

У вези дешавања уочи 23. септембра 1992. године, као и тога дана, навео је да је дан пре догађаја када су цивили убијени, сахрањен његов брат, али да се на гробље ишло и дан након сахране. Поновио је наводе претходно дате одбране да је Гојко дошао испред његове куће и затражио да га вози на једно место, претећи му оружјем „да се зна се шта ће бити ако га не буде возио“, да се он томе успротивио јер је био болестан (стр. 21 и 22 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), с обзиром да је пет дана пре погибије брата, био повређен на линији услед детонације од гранате, да му је скрама пукла, отекла и била је за операцију, а попуцали су му и капилари. Од тих повреда лечио се код доктора Керкеза, као и код доктора Стојића из Кулен Вакуфа. Мировао је једно време, лежао у

стационару у Небљусима, лечио га је доктор Војин Гаврић, али је навео и то да је након догађаја у Дуљцима, послат на борбену линију.

Након што је из поменутих здравствених разлога одбио да вози Гојка, Гојко је отишао до четворице младића који су седели у близини његове куће и позвао их да сви заједно иду на једно место и да ће се одмах вратити. Накнадно је објаснио да су ти младићи били његов брат Јовица Тадић, братић Зоран, Жељко Бабић и Берга Зоран, који су том приликом пили алкохол и узимали дрогу. Иако након овог догађаја није пуно комуницирао са својом браћом и братанцем, разговарали су тих дана када му је брат погинуо и када је била сахрана. Међутим, иако је лично видео како је изгледало тело његовог брата, да је било измасакрирано, то није пренео својој браћи, као ни осталима.

Иако се од Гојка склонио, односно ушао у двориште и за собом затворио капију, Гојко се вратио до њега и саопштио му је да поменута лица иду са њим. Иако није знао где иде и о чему се ради, сео је у свој аутомобил марке „Пежо“ модел 304, металик сиве боје, сличној боји неба. У колима је том приликом, на месту сувозача био његов братић Зоран Тадић, док су на задњем седишту седели Зоран Берга, Јовица зв. Кајо, Светко и Жељко Бабић. Возио је 4-5 километара, а у току вожње испред себе, као ни иза себе, није уочио друга возила, да је возио под Гојковом претњом, али га приликом вожње нико није усмеравао куда да иде. Иако поред његове куће пролази пут за Кулен Вакуф који је удаљен 4 km, а са друге стране је пут ка Бихаћу удаљеном 45 km, на ком путу се налази и место Дуљци, а за своју одлуку да иде баш у правцу Бихаћа, а не Кулен Вакуфа, није могао пред судом да да било какво објашњење, наводећи да није знао да ли је Гојко евентуално хтео да га он вози кући која се налазила у правцу Бихаћа, а он је само кренуо. Међутим, тврди да се не сећа да ли је Гојко остао испред куће или је кренуо, нити се сећа ко је кренуо први (стр. 60 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.).

За предочене наводе одбране дате пред истражним судијом када је изјавио да је Гојко Ђурић седео до њега на месту сувозача, изјавио је да је у питању «зaborав», те је променио своју одбрану наводећи да је Гојко дошао на други начин, а не са њима (стр. 36 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), али да не зна да определи којим је возилом и када Гојко дошао. Наиме, изменом навода претходно дате одбране у делу у коме је навео да му је Гојко Ђурић рекао где да стане колима када стигне у Дуљке, навео је да је колима дошао до циља који је Гојко одредио, да је стао «када му је то речено», а накнадно је објаснио да му је Зоран, који се налазио на сувозачком месту у његовом возилу, рекао када да стане. Међутим, у даљем излагању своје одбране, поновио је да му је Гојко рекао да стане, и да тада није било никога у његовој близини (страна 39 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.). Није му, међутим, познато да ли је Гојко био у договору са осталим лицима која су се налазила у

његовом возилу. У тренутку када је стао, Гојко је протрчао испред његовог возила и истог тренутка је отпочео рафалну паљбу тамо где су седели цивили који су брали шљиве. Иако је Гојко био на месту догађаја где су убијени цивили, није му јасно како се ту нашао, нити је видео да су ту била још нека кола осим његових. Иако је навео да нје видео да ли је још неко дошао са Гојком, потврдио је да је укупно њих осморица дошло на место где се догађај одиграо – он и његова браћа – Јовица и Светко, братанац Зора Тадић, Бабић Желько, Берга Зоран, те Гојко и његов отац (страна 35 транскрипта са главног претреса од 26.06.2013. године).

По доласку на лице места, није видео да ли је постојао вођњак испод асфалтног пута на коме је зауставио возило, али га је уочио изнад пута, с тим што ту није видео људе.

Гојко Ђурић је одмах по доласку отпочео пушњаву по шљивику у правцу једне куће која се налазила на удаљености од 20 метара. У том тренутку, он се налазио у возилу. Објаснио је да се са асфалтног пута на коме је паркирао возило, силази према кући где су људи побијени, а да између асфалтног пута и те куће није постојала шума или вођњак. Након што је зачуо први рафал, берачима шљива који су у том тренутку седели испред куће, на неких 20 метара удаљености од њега, кроз прозор свог возила повикао је да беже, а неки су то већ и учинили (страна 27 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године). Међутим, у даљој одбрани тврдио је да због проблема са видом и због свог положаја, није видео шта се дешава испред куће, наводећи да је простор на коме су се налазили био непрегледан, те је могао уочити само кров куће и други спрат, те није видео да ли је неко седео испред куће и да је само видео како берачи шљива беже кроз вођњаке и кукурузе (страна 42 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године). У тренутку док су они бежали, уочио је како одозго, из правца куће, макадамским путем, ка њему бежи девојчица, односно девојка од 17 година и јасно је видео тренутак када је Гојко убија, с обзиром да је она у том моменту од његовог возила била удаљена 15 метара. Након тога, Гојко се вратио до возила и наредио осталима да изађу напоље, што су учинили сви осим њега и његовог брата Светка. Њих двојица нису хтели да убијају Муслимане јер су имали породицу. Сви који су изашли су из гепека узели оружје и кренули за Гојком, који им је, у моменту када је кренуо у паљење и убијање у правцу шљива које су се налазиле иза куће, тражио да му чувају леђа. Тврди да се пушњава зачула одмах након што су поменута лица изашла из аутомобила. За то време, његов брат Светко је седео на задњем седишту, јер због свог детета није хтео да се свети Муслиманима, али он не зна да ли је Светко још у колима имао сазнања да ће они бити поубијани. Он и Светко су се на месту дешавања задржали око 5 минута.

Изјашњавајући се о присуству лица који су чуvalи и управљали радом берача шљива, објаснио је да је поред зида једне мање куће која се

налазила ближе асфалтном путу где је са возилом стао по доласку, на удаљености од 15 метара од њега, био паркиран трактор поред кога су седела два човека («цивила») са пушкама и у униформама за коју није могао да определи да ли је била војна или полицијска. Осим њих двојице, ту се затекло и треће лице, које је у међувремену негде отрчало. Налазили су се у близини асфалтног пута, а од лица која су била испред куће, били су удаљени око 10 метара. Он је у једном тренутку изашао и стао поред возила и поменута лица која су била поред трактора, позвао да крену ка њему како би се спасили (стр. 46 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), додајући да су та лица имала оружје, пушке у торби, али да их нису употребили, већ су их у једном тренутку и бацили. Тврди да су они све видели, да су му се обратили за помоћ и заштиту плашећи се да ће и њих Гојко „стрељати уза зид“. Није знао да ли су у питању Срби или Муслимани. Рекао им је да узму пушке које су претходно бацили, да дођу до њега и да их нико не сме дирати. Међутим, када су та два лица рекла да одлазе, страхујући да ће и они бити убијени, јер је у том тренутку већ отпочела пуцњава по зиду и по кућама, он и Светко су окренули кола и напустили Дуљке. И након 200-300 метара чули су пуцњаву, али нису видели ко пуца. Није видео да ли је Гојко убио још неког од цивила, осим поменуту девојку од 17 година, а да је било још оних који су брали шљиве, уочио је тек када су почели бежати од куће кроз воћњаке и кукурузе.

Он је отишао својој кући, а са њим се вратио и Светко, који је потом отишао очевој кући, па за Книн, док му није познато како су се Зоран Тадић и Јовица Тадић након догађаја вратили.

Након што му је предочена одбрана коју је дао пред истражним судијом када је изјавио да „није хтео да остане да гледа ужас“, изјавио је да је схватио да се ради о „ужасу“, када је видео да Гојкан убија. Међутим, и поред тога тврдио је да није лично видео да је већ након првог рафала било настрадалих, нити да је било паљења ту и у околини, а да су цивили убијени сазнао је тек након догађаја. Наиме, неких пет дана након дешавања у Дуљцима, код њега кући дошао је пок. Гојко Ђурић и испричао му је како је пуцао на људе који су седели испред куће за софрама, на земљи, да их је убио деветоро и да их је запалио, а осим тога палио је и куће, а потврдио је и да му је Гојко причао о људима побијеним у месту Дуљци (страна 31 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.). Том приликом, Гојко га је питао зашто је побегао. У вези са тим, пред судом је објаснио да није хтео да се свети јер има децу, и указао да је цивиле хранио и доносио им хуманитарну помоћ.

Да су онога дана када се догађај одиграо побијени људи који су били у радној јединици која је сакупљала шљиве сазнао је осам дана након догађаја од Јовице и Зорана. Такође, и чињеница да су за

мусиманско становништво уопште организоване радне обавезе, постала му је позната тек када су цивили у Дуљцима побијени.

О самом догађају, након што се збио, није разговарао са браћом, нити са братанцем. У вези познанства са Гојком Ђурићем, навео је да су живели на 2,5 до 3 километра удаљености, али да он са њим, као ни са Слободаном Ђурићем није био у добрим односима. Није могао да определи које је возило тада имао Гојко, наводећи да их је имао око четири или пет. Није му познато ни где се његов брат Светко у овом тренутку налази, зна да су Јовица и Зоран у затвору, али не зна из ког разлога (о томе је сазнао од комшије Зељка Симе, који је за то чуо преко Интернета).

Чињеницу да том приликом није преживело ниједно од лица која су била испред куће осим старијег человека и жене, који су касније преминули, сазнао је са „Интернета“, из изјава лица која су осуђена, док је од комшије сазнао да се у вези предметног догађаја помињу три аутомобила на лицу места, али у вези са тим тврди да, осим његовог аутомобила, других није било.

У завршној речи, оптужени је укратко поновио своју одбрану и изјавио да није извршио кривично дело које му се ставља на терет, да му је тешко што су недужни људи настрадали, као и то да су његова браћа своју кривицу пренела на њега само да им се ублажи казна.

Бранилац оптуженог, адв. Дијана Хајдуковић Росић је у завршној речи, оспорила чињенично стање и правну квалификацију у оптужном акту наводећи да није спорно да се трагични догађај одиграо, али је спорно да ли постоји узрочно-последична веза између оптуженог и овог догађаја. Указала је на постојање разлика између исказа сведока у погледу броја аутомобила који су дошли на лице места, боје кола и броја маскираних лица која су из тих кола изашла, и да из тих разлика произилази да су искази сведока у погледу битних чињеница опречни, као и да нико од сведока током сведочења у судници није указао на оптуженог, нити на његово присуство током догађаја, односно да ниједан од очевидаца није дао опис који би лично на оптуженог иако се из списка види да се он у међувремену није много променио. Сматра да је одбрана оптуженог поткрепљена у једном делу исказима сведока Жељка Бабића и сведока Зорана Берге, у погледу возила којим су ишли у Дуљке, као и да из њихових исказа произилази да је оптужени био удаљен од места дешавања. Са освртом на извештаје и обдукционе записнике који се налазе у списима из којих произилази да је утврђен идентитет за седам лица, истакла је да за остала лица уопште нема података или није утврђен узрок смрти, те да се не може поуздано утврдити да ли су и на који начин, преостала лица лишена живота и ко је то учинио. С обзиром на тежину кривичног дела и контрадикторност доказа, предложила је примену

института *in dubio pro reo* и доношење ослобађајуће пресуде, а у супротном да суд од олакшавајућих околности на страни осуђеног цени његово животно доба, породичне прилике и коректно држање пред судом.

Суд је у доказном поступку на главном претресу извео све неопходне доказе ради разјашњења кривично-правне ствари у питању, те је испитао у својству сведока оштећене Тахиру Хајрулаховић, Сеада Дупановића, Ахмета Шахиновића, Зухру (Хусе) Дупановић, Фирдуза Ракића, Исмета Војића, Селму Кулдију, Мирхада Џаферагића, Сафету Талић и Шехерзаду Хецић, сведоке Милета Пепића, Милана Иванчевића, Саву Пашића, Милета Кеџмана, Јову Вуцельју, Маринка Стоисављевића, Жарка Секулића, Симу Кеџмана, Мирсада Мешића, Драгишу Вулина, Душана Поповића и Бранка Кокота, као и сведоке Зорана Бергу, Жељка Бабића путем видеоконференцијске везе.

На главном претресу одржаном дана 29. новембра 2013. године, суд је на сагласан предлог странака, а на основу члана 406 став 1 тачка 2 ЗКП, извршио увид у записник о испитивању сведока Сабине Шарић сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантоне Федерације БиХ дана 05.08.2011. године, записник о испитивању сведока Дупановић (Шабана) Зухре сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантоне Федерације БиХ дана 08.08.2011. године, записник о испитивању сведока Хусеина Шехића сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантоне БиХ дана 09.08.2011. године, записник о испитивању сведока Шарић Хасе сачињен пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантоне Федерације БиХ дана 09.08.2011. године, записник о испитивању сведока Алмира Шехића пред овлашћеним службеним лицем МУП-а Унско-санског кантоне БиХ од 10.08.2011. године.

На истом главном претресу, у доказном поступку на основу члана 406 став 1 тач. 1 и 2 ЗКП, суд је уз сагласност странака, извршио увид у: записнике о испитивању сведока који су у току поступка преминули и то сведока Берга Милорада зв. «Ресан», који записник је сачињен пред Кантоналним тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантоне Бихаћ, Федерација БиХ дана 14.11.2011. године, извршио увид у извод из МКУ за сведока Берга Милорада заведен у матичној књизи умрлих која се води за матично подручје Подкозарје под редним бројем 21 за годину 2013., извршио увид у записник о испитивању сведока Mexe Ракића пред Кантоналним тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантоне Бихаћ, Федерација БиХ дана 25.02.2008.године и записник о саслушању истог сведока сачињен пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу дана 04.06.2001. године, извршио увид у извод из МКУ Унско-санског кантоне Бихаћ која се води за место Бихаћ под редним 799 за 2011. годину, извршио увид у записник о испитивању сведока Изета Војића пред тужиоцем Кантоналног тужилаштва Унско-санског кантоне

Бихаћ, Федерације БиХ дана 16.06.2006. године и пред истражним судијом Вишег суда у Бихаћу дана 14.06.1995. године, извршио увид у извод из МКУ општине Бихаћ, која се води за место Бихаћ под редним бројем 196 за годину 2007., извршио увид у записник о испитивању сведока Дупановић Беће пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу од 25.01.2002. године, те увид у извод из МКУ Унско-санског кантона Бихаћ која се води за место Бихаћ, под редним бројем 737 за 2010. годину, извршио увид у записник о испитивању сведока Рифета Ракића пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу од 25.01.2002. године и увид у извод из МКУ општине Бихаћ Федерација БиХ која се води за место Бихаћ под редним бројем 182 за годину 2003.

Суд је на основу чл.405 став 1 ЗКП-а, извршио увид у обавештење Тужилаштва БиХ број КТ-РЗ-13/07 од 19.10.2007. године Кантоналном тужилаштву Унско-санског кантона Бихаћ; у службену белешку Управе полиције - Сектор криминалистичке полиције број 05-И/04-5-/1945/07 од 13.11.2007. године са сачињеном фотодокументацијом Сл.07 од 12.11.2007. године о сведочењу Хајрулаховић Тахире и др.; у попис имена особа према евиденцијама несталих 23.09.1992. године у Дуљцима – Орашац, општина Бихаћ, Института за нестала лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године достављен тужиоцу за ратне злочине Унско-санског кантона; у наредбу за вештачење ексхумацијом и обдукцијом пронађених костију на подручју Орашца, општина Бихаћ Кантоналног суда у Бихаћу број Кри.19/2000 од 16.04.2000. године; у записник о ексхумацији пронађених костију дана 07.04.2000. године на подручју Орашца, сачињен од истражног судије Кантоналног суда у Бихаћу број Кри.19/2000 од 08.04.2000. године, извршио увид у фотодокументацију и цртеж лица места ексхумације остатака костију од девет тела пронађених у месту Ђукови - Орашац, општина Бихаћ, који су сачињени дана 07.04.2000. године, а израђени дана 14.04.2000. године; увид у записник о ексхумацији и обдукцији мртвих тела нађених на локацији Ђукови – Орашац – Дуљци, Дулиба сачињен од специјалисте за патологију и судску медицину др Ракочевић Мирослава дана 15.04.2000. године, увид у записник о извршеним обдукцијама посмртних остатака Управе полиције – Сектора криминалистичке полиције број 05-1/04-5-141/11 од 14.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Исмете Цаферагић сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл./11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Садете Мујић сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Насуфовић Хасе сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Мухе Дупановића сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-

санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Мехе Дупановића сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Мешић Ибрахима сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 09.02.2011. године; у фотодокументацију обдукције тела Хусе Шарића сачињену од службеног лица Кантоналног министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Бихаћ број Сл.11 од 10.02.2011. године; у обдукциони записник вештака специјалисте судске медицине др Нермина Сарајлића - Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију Медицинског факултета, Универзитета у Сарајеву о извршеној обдукцији ексхумираних некомплетних скелетираних посмртних остатака Шарић Хусе, ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла од 09.10.2006. године, у извештај о обдукцији вештака примаријуса др Мирослава Ракочевића специјалисте за судску медицину и патологију од 15.04.2005. године за Сафију Шахиновић и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла од 09.10.2006. године, извршио увид у извештај о обдукцији вештака за судску медицину и патологију проф др Мирослава Ракочевића од 09.11.2005. године за Сенију Војић и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 10.10.2005. године; у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Хасу Насуфовића и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 10.04.2007. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Муху Дупановића и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 15.08.2007. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Џаферагић Исмету и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 07.08.2006. године, увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Ибрахима Мешића и увид у ДНК извештај Идентификацијоног координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 09.10.2006. године; увид у обдукциони

записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Дупановић Меху, и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 25.01.2007. године; увид у обдукциони записник вештака доцента др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, Медицинског факултета - Универзитета у Сарајеву од 09.02.2011. године за Садету Мујић, и увид у ДНК извештај Идентификационог координационог центра – Тузла о извршеном ДНК вештачењу од 23.05.2008. године.

Суд је, на сагласан предлог странака на основу члана 406 став 1 тачка 2 ЗКП-а, изршио увид у налаз и мишљење вештака специјалисте судске медицине и патологије др Мирослава Ракочевића о природи повреде и начину настанка повреда код оштећене Тахире Хајрулаховић дат пред Кантоналним тужиоцем Унско-санског кантона, Кантоналног тужилаштва Бихаћ дана 10.11.2011. године; у фотографије рентгенских снимака повреда Хајрулаховић Тахире сачињених у кантоналној болници «Ирфан Јубљанкић» у Бихаћу сачињених дана 10.11.2011. године и извештај специјалисте дијагностичке радиологије др Химзе Цимића од 11.11.2011. године; у медицинску документацију о лечењу оштећене Тахире Хајрулаховић здравствених установа БиХ, и решење о разврставању у инвалидне групе као циљног инвалида рата Тахире Хајрулаховић, ЈУ Центра за социјални рад ПО Бихаћ број 5341085/03 од 11.07.2003. године; у извод из матичне књиге умрлих општине Бихаћ Федерације БиХ а који се води за место Орашац под редним бројем 6. за годину 2011. за пок.Ибрахима Мешића, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ, а који се води за место Кулен Вакуф под редним бројем 4. за годину 1992. за пок. Векић Милана, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Рајновци под редним бројем 2. за годину 1992. за пок.Вуцела Здравка, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 665. за годину 1992. за пок. Дупановић Агу, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 36. за годину 1997. за пок. Муху Дупановића, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 711. за годину 1993. за пок. Хаснију Шехић, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 7. за годину 1995. за пок. Бекира Шахиновића, извод из матичне књиге умрлих општина Бихаћ, Федерације БиХ а која се води за место Бихаћ под редним бројем 8. за годину 1995. за пок. Сафију Шахиновић, извод из матичне књиге рођених са уписом смрти општине Бихаћ, Федерације БиХ, а која се води за место Кулен Вакуф под редним бројем 3273. за годину 1942. за пок. Тадић Тому; у уверење Ратног

предсједништва, Српске општине Бихаћ АРКа Бања Лука, Српска Република број 639/92 о увођењу радне обавезе за Шехић Хаснију, у списак радника СЈБ-а Српске општине Бихаћ распоређених на рад у резервну Станицу милиције Кулен Вакуф од 15.06.1992. године, сачињен од РС – КР-СК Кулен Вакуф, Станица јавне безбедности БиХ дана 01.07.1992. године, увид у списак и податке лица распоређених у рајновачку чету, у наредбу о обустави истраге против осумњичених Ђурић Гојка и Ђурић Слободана, Кантоналног тужилаштва - Унско-санског кантона Бихаћ, Федерација БиХ број КТ-242/95-РЗ од 08.12.2006. године, обавештење директора Дирекције за координацију полицијских тела Министарства сигурности БиХ, достављено Кантоналном тужилаштву Унско-санског кантона Бихаћ бр.20-04/1-14-6-1 РЗ-5464/11-3 од 20.10.2011. године, извршио увид у правноснажну пресуду Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, фотокопију Одлуке о проглашењу ратног стања «Сл.лист Р БиХ» број 7/92 од 20.06.1992. године, одлуку о укидању ратног стања «Сл.лист Р БиХ» број 50/95 од 28.12.1995. године, уверење о држављанству окр. Ђуре Тадића Општинске управе Градске општине Стари Град у Београду број 204-1 од 28.05.2009. године, те извршио увид у извештај из КЕ за окр. Тадић Ђуру Полицијска станица Бихаћ, ПУ МУП-а Унско-санског кантона Федерације БиХ од 15.05.2012. године.

Присуство поједињих лица није могло бити обезбеђено на главном претресу с обзиром да сведок Асим Војић живи у Немачкој и његово присуство ради саслушања ни путем видео-линка на главном претресу није могло бити обезбеђено, услед тога, а остали сведоци због здравствених проблема и неспособности за дужа путовања, о чему су суду доставили медицинску документацију, нису били у могућности да приступе у суд и буду саслушани непосредно на главном претресу и то сведоци Амир Џаферагић, Сабина Шарић, Зухра (Шабана) Дупановић, Софтић Исмет, Узејир Ракић, а сведоци Хасо Шарић и Алмир Шехић због неге болесних чланова породице о којима се старају и одговорни су за њихову терапију, нису били у могућности да напуштају своје место боравка.

Стога је суд на главном претресу одржаном дана 12.12.2013. године, на основу одредбе чл. 406 став 1 тачка 1 и 2 ЗКП, а на сагласан предлог странака, извршио увид у записник о испитивању сведока Војић Асима сачињен пред овлашћеним службеним лицем Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Босне и Херцеговине број 05-1/04-5-1457/11 од 09.09.2011. године; записник о саслушању сведока Џаферагић Амира сачињен Кантоналним тужиоцем Унско-санског кантона Бихаћ – Федерација Босне и Херцеговине број ТО10КТП30004622811 сачињен дана 11.06.2011. године; записник о саслушању сведока Узејира Ракића пред Кантоналним тужиоцем Унско-

санског кантона Бихаћ – Федерација Босне и Херцеговине број КТ-242/95-РЗ сачињен дана 28.02.2008. године, записник о испитивању сведока Узеира Ракић пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу број Ки-14/97 РЗ, сачињен дана 04.06.2001. године, као и записник о саслушању сведока Исмета Софтића сачињен пред овлашћеним службеним лицем Управе полиције – Сектора криминалистичке полиције Унско-санског кантона Кантоналног министарства унутрашњих послова Федерације Босне и Херцеговине број 05-104-5-424/08 од 28.02.2008. године.

Решењем овог суда К.По2 бр. 5/13 од 10.03.2014. године из списка предмета су издвојени записници о саслушању сведока Зорана Тадића и Јовице Тадића, сачињени дана 16.12.2011. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ број: Т01 0 КТРЗ 0007363 11 од 16.12.2011. године и истовремено је одређено да ће се, по правноснажности решења, издвојени записници ставити у посебан омот и чувати код судије за претходни поступак одвојено од осталих списка, те да се не могу разгледати нити користити у овом кривичном поступку. Ово стога што су сведок Зоран Тадић син покојног Tome Тадића, рођеног брата опт. Ђуре Тадића, сведок Јовица Тадић рођени брат окр. Ђуре Тадића упозорени на главном претресу дана 25.10.2013. године да су с обзиром на степен сродства ослобођени дужности сведочења у смислу члана 94 став 1 тачка 2 ЗКП-а изјавили да не желе да сведоче пред судом и да ће се користити правом да не изнесу свој исказ на главном претресу.

Надлежност суда

Одредбама чл. 3., 9. и 10. Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку за ратне злочине прописано је да је Одељење за ратне злочине Вишег суда у Београду надлежно за вођење поступка за кривична дела из чл. 2 овог Закона, која су извршена на територији бивше СФРЈ, без обзира на држављанство учиниоца или жртве, а ради се о кривичним делима против човечности и других добара заштићених међународним правом и тешким кршењима међународног хуманитарног права извршеним на територији бивше Југославије од 01. јануара 1991. године, која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Сходно томе, заснована је надлежност Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду за поступање у овом кривичном поступку.

Саслушање сведока путем видео-конференцијске везе

У овом поступку поједини сведоци (Берга Зоран, Жељко Бабић) и сведоци - оштећени (Сафета Талић и Шехерзада Хецић) саслушани су путем видео-конференцијске везе на начин предвиђен одредбама Уговора

између Србије и Босне и Херцеговине о правној помоћи у грађанским и кривичним стварима, имајући свакако у виду да се ради о изузетку од начела непосредности предвиђеног чланом 402 ЗКП-а, али и да је странкама било омогућено постављање питања, да је оптуженом било омогућено суочавање са сведоцима, те да се радило о лицима од којих поједина имају пребивалиште у иностранству (БиХ и Немачка), према којима се не могу применити мере принуде ради обезбеђивања присуства на главном претресу, од којих су поједини из разлога сигурности, као што су сведоци Сафета Талић и Шехерзада Хецић, прихватили да сведоче једино путем видеоконференцијске везе, док се сведоци Зоран Берга и Жељко Бабић налазе на издржавању казне затвора у КПЗ Зеница у Босни и Херцеговини, а ради се о исказима сведока који су веома значајни за утврђивање чињеничног стања, тако да су по оцени суда, задовољени сви критеријуми за прихватање оваквог начина саслушања сведока у конкретном случају.

Исказ сведока као доказно средство

Специфичност кривичног поступка који за предмет има кривично дело ратног злочина огледа се у томе што су предмет утврђивања, догађаји који су се, у појединим случајевима, одиграли и пре више од 20 година, као и да у највећем броју случајева, нису сачувани материјални трагови, што исказе сведока фактички чини једним од главних доказних средстава. Суд је стога посебну пажњу посветио оцени исказа сведока, не дозволивши да се, уколико се појави сумња у веродостојност и поузданост исказа, то тумачи на штету оптуженог Ђуре Тадића.

Дешавања у вези догађаја који је предмет овог кривичног поступка, одиграла су се у месецу септембру 1992. године, дакле пре више од 20 година. Ова чињеница говори у прилог томе да није могуће од сведока, од којих су поједини и у више наврата испитивани у току поступка, очекивати да се о појединостима догађаја и о његовом току, те и о неким околностима пре и након догађаја, изјашњавају потпуно сагласно. Осим тога, способност опажања одређених детаља и учесника, свакако зависи од више фактора, међу којима су: место на коме су се сведоци – конкретно очевици догађаја налазили у моменту доласка српских полицајца и војника на лице места, чињенице да је у догађају учествовало више лица, да су лица која су пуцала на цивиле била униформисана, као и да су била маскирана, да није (осим у појединим случајевима) било одређених карактеристика по којима би их препознали, као и да, у највећем броју, нису била позната очевицима. Такође, и између самих сведока постоје разлике, с обзиром да поједини имају боље памћење и већу моћ запажања, да нису сви истог узраста јер их је било и малолетних у време догађаја. Нарочито је суд имао у виду да су поједини

сведоци, оштећени који су преживели догађај и побегли и након тога у избегличком центру Светом Року су боравили заједно и да су тамо препричавали догађај, при чему је свако од њих износио своје виђење догађаја и своја сазнања, те је потпуно природно да и то остави траг на касније казивање о догађају који је предмет овог кривичног поступка. У вези са тим, разлике које се појављују у исказима сведока приликом репродуковања одређених чињеница у вези догађаја и учесника (марке возила којима су српски војници и полицијаци дошли на лице места, те помињање присуства других лица на лицу места, нпр. лица које су познавали под надимком „Ресан“), не могу да буду разлог за закључак да је комплетно сведочење непоуздано, нити се тим разликама може обезвредити доследно сведочење о битним чињеницама, које је прихваћено као убедљиво, нити одређене неподударности обавезно цео исказ чине непоузданим. Стога је суд приликом оцене веродостојности и поузданости исказа сведока највећу пажњу поклонио управо противуречностима у деловима исказа сведока о одређеним чињеницама, околностима, а посебно о учесницима самог догађаја, ономе што је претходило догађају, као и што је уследило након истог, ценећи их како појединачно, тако и у вези са свим осталим доказима.

Искази прибављени путем регионалне сарадње

Након преузимања кривичног гоњења опт. Ђуре Тадића држављанина Републике Србије, за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ од Кантоналног суда у Бихаћу Унско-Санског кантоне БиХ, у смислу одредби члана 41 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, овом суду су као саставни део списка достављени записници о саслушању лица пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантоне Бихаћ, затим записници сачињени пред МУП-ом Унско-санског Кантоне БиХ и пред истражним судијом суда у Бихаћу, и прибављени писмени докази а који су прихваћени као законити обзиром да су прибављени у складу са Уставом, Законом о кривичном поступку и Стандардима људских права у кривичном поступку.

Један број сведока је потом свој исказ дао и на главном претресу, што пред овим судом, што пред судом у Сарајеву путем видеоконференцијске везе и том приликом су им раније дати искази предочавани, а суд је раније дате изјаве третирао као саставни део исказа сведока. Наиме, такви искази сведока су третирани као један јединствени исказ, јер у супротном не би могли бити оцењени на адекватан начин.

Утврђено чињенично стање

Анализом и оценом свих изведенних доказа, како појединачно, тако и у вези са осталим изведенним доказима, као и са одбраном оптуженог, суд је на основу изведенних доказа, те начела слободног уверења у оцени доказа о чињеницима, на основу одредби чланова 16 и 419 ЗКП, закључио да је оптужени Ђуро Тадић извршио кривично дело које му се у овом поступку ставља на терет у време, на месту и на начин како је то описано у изреци ове пресуде.

Неспорне чињенице

Странке су сагласно, на припремном рочишту, учиниле неспорном чињеницу да се предметни догађај одиграо дана 23. септембра 1992. године у месту Дульци које се налази на територији општине Бихаћ, Република Босна и Херцеговина, а које је у моменту када се догађај одиграо, било под контролом војске Републике Српске, да је оптужени био припадник једне од страна у сукобу који је тада постојао на територији БиХ, конкретно припадник Војске Републике Српске, као и да се догађај одиграо између 16 и 17 часова. Осим тога, није спорна ни чињеница да је оптужени у Дульке својим аутомобилом марке „Пежо“ 304 довезао лица: Зорана Тадића, Јовицу Тадића зв. „Кајо“, Берга Зорана, Желька Бабића и Светка Тадића, да су у Дульке тада дошли и Гојко и Слободан Ђурић, да је у Дульцима био обучен у СМБ униформу, да је том приликом лишено живота више лица муслиманске вероисповести која су се налазила на радној обавези, као и да је Тахира Хајрулаховић том приликом задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици.

Друштвено – политичка збивања у Бихаћу и околним местима

Да се догађај који је предмет овог кривичног поступка, одиграо у време унутрашњег оружаног сукоба који се водио између Армије Републике Босне и Херцеговине са једне стране и оружаних снага Војске Републике Српске са друге стране, странке су учиниле неспорним на припремном рочишту.

Република Босна и Херцеговина је 03. марта 1992. године прогласила своју независност, а убрзо затим су Европска заједница и то

06. априла, а САД 07. априла 1992. године, признале независност БиХ која постаје чланица Уједињених нација 22. маја 1992. године. Поменути догађаји представљају опште познате историјске чињенице.

Одлуком Предсједништва Републике Босне и Херцеговине на седници одржаној 20. јуна 1992. године („Сл. лист БиХ бр. 7 од 20.06.1992. године) проглашено је ратно стање на територији Босне и Херцеговине, а исто је укинуто одлуком Предсједништва Републике БиХ 22. децембра 1995. године, што се утврђује увидом у („Службени лист Републике Босне и Херцеговине број 50 од 28.12.1995. године).

Муслиманско становништво у местима око Бихаћа – у Кулен Вакуфу, Орашцу, Ђуковима и Рипчу, у већем броју напустило је ову територију и отишло у Бихаћ у јуну месецу 1992. године, када је над овим местима и околним селима успостављена контрола војске и полиције Републике Српске, а један део тог становништва остао је у Рипчу. Борбене линије између војске Републике Српске и Армије БиХ су биле на потезу Голубић – Лоховска брда, поред мотела «Сунце» и према Грабежу.

У вези са тим дешавањима, током поступка су се изјашњавали пре свега припадници тадашње полиције Републике Српске, објашњавајући да су били упућивани на борбене линије које су се налазиле у близини Бихаћа, на Лоховским брдима и на Грабежу, где је између осталог, а што је несумњиво утврђено током поступка, погинуо и брат оптуженог Ђуре Тадића, Тома Тадић.

Наиме, сведок Милорад Берга зв. Ресан, тадашњи припадник резервног састава Станице милиције у Кулен Вакуфу, је навео да су на Грабежу код Бихаћа, изгинули српски борци. Он је дан након сахране Томе Тадића, морао ићи на ратиште, јер је по наредби командира Секулић Жарка, са полицајцима из станице полиције Кулен Вакуф, ишао у Рипач да попуњава линије на Лоховским брдима које су биле пробијене од стране Армије Босне и Херцеговине. Он је конкретно ишао да обезбеђује мост на реци Уни који се налазио у Рипчу.

Сведок Жарко Секулић је, изјашњавајући се о приликама око Бихаћа, навео да је у периоду када се догађај десио, осим што су на борбеној линији настрадали српски борци, дошло је и до пробоја линије од стране Армије Босне и Херцеговине изнад Лоховских брда и њихова војска је кренула у правцу унутрашњости линија које је држала српска страна. У вези са тим, блокирао је корито реке Уне да би спречио продор припадника Армије БиХ.

Сведок Симо Кецман који је у току рата био ангажован у територијалној одбрани, а 20.06.1992. године ушао у резервни састав

полиције у Кулен Вакуфу, навео је да су у време када су на ратишту изгинуле његове комшије, линије разграничења између Војске Републике Српске и Армије Босне и Херцеговине, била Лоховска брда – Притока – Грабеж.

Сведок Маринко Стоисављевић, припадник резервног састава полиције у Кулен Вакуфу, је навео да му је познато да су у јуну месецу 1992. године Муслимани из Кулен Вакуфа и околних села, напустили своје куће, да је тада била ту армија српске војске и да је до тога дошло зато што су били неки преговори о предаји оружја, да наводно они нису предали то оружје, да је војска дошла и да су они отишли у правцу Ораща, а онда преко брда Клишевић према Штрбачком брду у Хрватску. Познато му је да су борбене линије између ВРС и Армије БиХ биле на потезу Голубић – Лоховска брда поред мотела «Сунце» и према Грабежу.

Сведок Селма Кулдија и Шехерзада Хеџић су изјавиле да је након јуна месеца муслманско и хрватско становништво од стране српске војске и полиције претерано у Бихаћ, што је потврдио и сведок Амир Џаферагић, наводећи да је он заједно са родитељима и другим мештанима из Рипча претеран за Бихаћ, али се због обавеза враћао кући све док није затворен пролазак из Рипча у Бихаћ и он је ту остао. Такође, сведок Тахира Хајрулаховић је навела да су 23. маја 1992. године српске власти формирале Српску општину Бихаћ и бошњачком и хрватском становништву дале ултиматум да у року од 2 сата напусте подручје Рипча. Дана 12. јуна 1992. године српска војска је напала град Бихаћ, а 86 Бошњака и један Хрват су остали блокирани у Рипчу, војска Републике Српске им није дозволила излазак. Сведок Мехо Ракић је навео у свом исказу да је у јуну месецу 1992. године један део становника Ораща претеран према Бихаћу, а један део је заробљен и одведен у Рипач.

И сведок Ракић Узејир је навео да 09. јуна 1992. године град Бихаћ блокиран од стране српске војске тако да се није могло ићи ни за Бихаћ, ни из Бихаћа за Рипач, те је он са још око стотинак Бошњака остао у Рипчу.

Сведок Мирхад Џаферагић је навео да је у мају и јуну месецу 1992. године извршена блокада Бихаћа од стране српске војске и полиције, када је наређено исељење свих становника Рипча. Иако се у пар дана могло прелазити из Рипча у Бихаћ и обратно, људи који су након тога остали у Рипчу нису имали могућности да се врате у Бихаћ, фактички су били у заточеништву.

Сведок Јово Вуцела који је у току рата био резервни полицијац у Кулен Вакуфу, је навео да је негде на почетку рата 1992. године, од стране Војске Републике Српске извршен прогон муслманског становништва из Кулен Вакуфа, Клисе, Ораща и Ђукова, и у тим

активностима учествовала је и станица милиције из Кулен Вакуфа. Познато му је да је пуно света тада отишло, а нешто мало Муслимана је остало у Вакуфу и Орашцу.

У периоду када се одиграо догађај који је предмет оптужбе, места Орашац и Кулен Вакуф су била под контролом Војске Републике Српске о чему је сведочио оштећени Сеад Дупановић износећи своја сазнања да је у то време подручје Оращаца, те тиме и Рипча (који је како наводе сведоци био главни и за место Дульци) контролисала Војска Републике Српске, а то је утврђено и из исказа оштећеног Ахмета Шахиновића који је потврдио да је у том периоду Војска Републике Српске, контролисала поменута места, као и Дульце и Рипач, те из исказа сведока Симе Кеџмана који је навео да је подручје Оращаца и Кулен Вакуфа где је било седиште српске полицијске станице, било под контролом власти и војске Републике Српске.

Најазећи да су се наведени сведоци о друштвено-политичким приликама у местима око Бихаћа, изјашњавали искрено, доследно и уверљиво, суд их је у том делу у потпуности прихватио. Осим тога, да је то подручје контролисала српска страна није спорио ни оптужени у својој одбрани.

Суд је прихватио одбрану оптуженог у делу у коме се изјашњавао о својој припадности српској страни и о свом војном ангажману, конкретно у погледу чињенице да је непосредно пре и током догађаја, био припадник рајновачке чете, којој је припадао и његов брат, пок. Тома Тадић.

Оптужени Ђуро Тадић није оспоравао чињеницу да је пре, за време и након догађаја у Дульцима, био припадник једне од страна у сукобу – конкретно припадник Војске Републике Српске, рајновачке чете, другог вода, I и II одељења.

У својој одбрани је детаљно објаснио да је од 09.05.1992. године био најпре ангажован од стране Војног министарства Петровац у петровачкој јединици, а након издаје, напуштања и одвајања од ове јединице, да је са осталима припао бихаћкој јединици – рајновачкој чети, која је била у саставу територијалне одбране, да је непосредно пре овог догађаја када су у Дульцима убијени цивили, био на личкој страни преко реке Уне, а након сахране је по позиву поново отишао на линију.

Његови наводи о припадности поткрепљени су пре свега писменим доказом - списком са подацима лица распоређених у рајновачку чету из кога произилази да је окр. Ђуро Тадић био припадник II вода те чете, као и исказима сведока Милета Кеџмана, који је на гл. претресу навео да мисли да је Ђуро Тадић био ангажован у Рајновачкој чети, те сведока Јове

Вуцеље који је такође потврдио да је оптужени у то време био у рајновачкој чети.

У рајновачкој чети су осим Ђуре Тадића били и сада пок. Слободан Ђурић и Гојко Ђурић, учесници у догађају који је предмет оптужбе, што је утврђено увидом у списак са подацима лица распоређених у рајновачку чету, из кога је утврђено да су поменута лица била припадници II вода, III одељења рајновачке чете.

Осим тога, контролу над Рипчем, Орашцем и Кулен Вакуфом, имала је и српска полиција, о чему су сведочили Јово Вуцеља, Жарко Секулић и Маринко Стојисављевић, који су у то време били у саставу резервне станице јавне безбједности српске општине БиХ.

Сведок Јово Вуцеља је то потврдио у свом исказу, наводећи да је у прогону Муслимана из Кулен Вакуфа, Орашца и Ђукова, учествовала и полиција, а осим других, те активности је предузимала и његова станица милиције из Кулен Вакуфа. Она је првобитно била у Рајновцима, а након тога су прешли у Кулен Вакуф, наводећи да су у Рајновцима и све до Орашца, биле патроле, које су пратиле и чувале цивиле и у којима су били људи из различитих крајева.

Сведок Маринко Стојисављевић који је од јула месеца 1992. године био у резервном саставу полиције у Кулен Вакуфу, и чији се посао између осталог састојао и у томе да патролира на подручју поменутих места, је потврдио да су места Кулен Вакуф, Орашац, Ђукови и околна села била у то време под контролом Војске и полиције РС-а. Централна полицијска станица била је у Рипчу, а њено одељење је било у месту Кулен Вакуф. Објаснио је да је Рипач био главни и за место Дульци.

Увидом у списак станице јавне безбједности српске општине БиХ од 01.07.1992. године, утврђено је да су Тадић Зоран, Бабић Жељко и Берга Зоран били припадници резервног састава станице јавне безбједности Бихаћ.

Сведок Симо Кецман који је од 20.06.1992. године прешао у резервни састав полиције у Кулен Вакуфу, пред судом је навео да је у станици у служби виђао Зорана Тадића, док су Кајо, Тадић Ђуро и Ђурићи били у војсци. Ђуро је конкретно припадао 15. бригади рајновачке чете. Иако је радна обавеза била организована од стране радног вода при војсци, лица на радној обавези су требала да буду аутоматски заштићена од стране полиције, они су требали да их обилазе, обезбеђују и пазе док раде.

Изјашњавајући се о припадности лица која су били учесници догађаја у Дульцима, сведок Душан Поповић је на главном претресу навео

да је у том периоду Зоран Тадић био резервни полицајац у Рајновцима, односно Кулен Вакуфу, да су Јовица Тадић звани „Кајо“, као и Жељко Бабић били војници, док је Зоран Берга био у полицији.

И сведок Зоран Берга је на главном претресу потврдио да је током рата био прво ангажован у 15. пешадијској бригади Бихаћ, а после тога у полицији Републике Српске.

Сведок Берга Милорад је објаснио да је милиција у Кулен Вакуфу тада имала активни и резервни састав у којем су у другој половини 1992. године са њим били између остalog и Зоран Тадић, Жељко Бабић и Берга Зоран.

Сведок Миле Кецман је навео да је Светко Тадић у време предметног догађаја био ангажован при војсци у Кинну, док су Зоран Тадић и Жељко Бабић били у резервном саставу полиције, а то је потврдио и оптужени у својој одбрани.

Сведок Жарко Секулић је навео да је почетком јуна месеца 1992. године званично постављен на место заменика командира Станице милиције Српске општине Бихаћ у Рипчу, а у периоду од 15.06.1992. до 15.06.1993. године је био командир резервне станице милиције у Кулен Вакуфу, коју је по задатку оформио и активирао. У то време, Тадић Зоран, Вуцља Јово и Пилиповић Ђуро су били окосница те станице. Осим тога, у полицији је био и Бабић Жељко из Рајноваца, али је 08.12.1992. године одатле избачен, док је и Берга Зоран једно време био код њега у полицији, у августу месецу, али га је војска тражила ради одслужења војног рока.

Из наведених исказа сведока у делу у коме се изјашњавају о припадности учесника предметног догађаја српској страни у сукобу, да су Зоран Тадић, Зоран Берга, и једно време Жељко Бабић били припадници полиције, а једно време при војсци, да су опт. Ђуро Тадић, Светко Тадић, Јовица Тадић, Гојко Ђурић и Слободан Ђурић били војници, а које је суд прихватио налазећи да су међусобно сагласни у битном, и у складу са писменим доказима о војној припадности оптуженог Ђуре Тадића, несумњиво је утврђено да су сва лица која су учествовала у догађају у Дульцима, пре, као и у моменту када се одиграо догађај који је предмет овог кривичног поступка, била припадници српске стране у сукобу, која је евидентно контролисала између остalog и територију на којој се догађај одиграо. То је потврдио и оптужени у својој одбрани, наводећи да је Кулен Вакуф, као и територију Рајноваца одакле је он, контролисала српска полиција, и да је Муслимана било само у Дульцима где су живели, као и у Бихаћу. Навео је и то да је, осим њега, при војсци био и његов брат Светко, док су Зоран Тадић, Зоран Берга и Жељко Бабић били припадници полиције.

Иако сведок Зоран Берга истиче да је у септембру, у време када се одиграо догађај у Дуљцима, био разрешен дужности резервног полицајца и да је чекао када ће да га возе у војску у Петровац, ови наводи сведока свакако нису од утицаја на закључак суда да је припадао српској страни у сукобу, нити је доведена у сумњу тврђња наведених сведока да је он један временски период, очигледно пре догађаја, припадао српској полицији.

Од целокупног чињеничног описа из оптужнице, одбрана је оспорила да је оптужени добровољно са осталим учесницима догађаја кренуо у Дуљке, да је на лицу места било више возила, да је оптужени тада био наоружан, да је био маскиран и да је учествовао у пуцању на цивиле Мусимане који су били на брању шљива тога дана, да су у овом догађају лишена живота сва лица наведена у оптужници. Управо су те чињенице биле предмет доказивања на главном претресу.

За цивиле Мусимане који су остали у Орашицу и Рипчу, након јуна месеца 1992. године од стране Ратног предсједништва Српске општине Бихаћ организована је радна обавеза која се састојала у обављању сезонских радова, у којој је мајом учествовало радно способно мусиманско становништво. Током обављања послова, цивиле на радној обавези је обезбеђивала српска полиција, а била им је обезбеђена и храна која им је доношена из тадашње фабрике „Беби – трико“. Радна обавеза формално је трајала све до доношења одлуке о њеној обустави до које је дошло 21. септембра 1992. године, о чему је одлучено на седници Месног одбора Српске општине Бихаћ. О спровођењу радне обавезе сагласно су се изјашњавали како сведоци који су обављали радну обавезу, тако и лица која су директно учествовала у њеном организовању и спровођењу – Иванчевић Милан и Пепић Миле, (које сведоци означавају као „чуваре“ лица на брању шљива у Дуљцима), као и Сава Пашић који је цивиле превозио.

Сведок Милан Иванчевић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 15.11.2007. и на главном претресу 15.10.2013.) који је учествовао у организовању радне обавезе, објаснио је да је пар месеци пре догађаја у Дуљцима, у више села постојала радна обавеза, а он конкретно је негде у јулу месецу 1992. године обавештен од Ратног предсједништва Српске општине Бихаћ да приступи организацији и оснивању предузећа које би се бавило пољопривредном производњом и истог месеца је Српска општина Бихаћ основала јавно предузеће „Српска пољопривреда“ где је он био ангажован као дипломирани инжењер пољопривреде. Директор предузећа био је Желько Шубот, а он је радио као шеф, односно технички директор. Одлуком Српске општине Бихаћ сво радно способно становништво МЗ Рипач, лојално српским властима, ангажовано је на пословима убирања воћа на подручју места Ђукови и Орашац. У брању шљива били су ангажовани припадници мусиманске

вероисповести, али и Српкиње које су биле уdate за Муслимане. Лица из радне обавезе превожена су трактором којим су управљали Ђирић Мехо, Пепић Миле и Сава Пашић, а када би лица из радне обавезе била довежена на локацију где су требали бити извођени радови, та места би била обезбеђивана и од стране полиције која је најчешће долазила из Кулен Вакуфа. Радници су свакодневно добијали оброке из фабрике „Беби трико“ и најчешће су храну довозили полицијаци из Вакуфа, а и Ђумић Душан возилом „Мерцедес“. Није му, међутим, познато ко је конкретно био задужен да о радној обавези води евиденцију. Зна да је прављење спискова био посао полиције, али он није улазио у суштину њихове организације.

Сведок Миле Пепић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.11.2007. год. и на главном претресу 15.10.2013.), који је такође био ангажован у предузећу „Српска пољопривреда“ навео је да је у то време био задужен да превози Муслимане који су се налазили на радној обавези и тај посао је обављао око месец и по дана. Познато му је да су радне обавезе за људе из Рипча који су остали ту, а били су лојални српским властима, почеле негде на јесен, пред крај лета. На терен су, осим њега излазили и Шобот и Иванчевић и они су обично распоређивали раднике. Док су радили посећивала их је полиција из Кулен Вакуфа, Рајноваца и Орашића, која је патролирала и пратила целокупну ситуацију. Осим њега, цивиле је до места где се обављала радна обавеза превозио и Сава Пашић, кога је у тај посао укључио Шобот Жељко. Ове наводе је потврдио сведок Сава Пашић наводећи да је био упослен на развозењу радника који су били на радној обавези 10 – 15 дана пре догађаја. Када су стигле шљиве, свакодневно је раднике возио на брање.

Сведок Сава Пашић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.07.2011. и на главном претресу 15.10.2013.) посведочио је да је након јула месеца 1992. године, услед здравствених проблема, ослобођен од војске, али је био одређен да ради у цивилној заштити – радној јединици која је деловала при 15. бихаћкој бригади, да му је шеф био Шобот Жељко, а он је конкретно био ангажован да ради у радној јединици са својим трактором и приколицом. У Рипчу је остало нешто Муслимана које је кризни штаб општине Рипач радно ангажовао и они су радили на пољопривреди, сакупљали летину и слично. Његов задатак је био да их сачека са трактором и приколицом и превезе пред општину Рипач, а потом би их превозио на места где му одреде Шобот и Иванчевић, који су одређивали и шта ће се тога дана радити, и који су надзирали њихов рад. Када су стигле шљиве, раднике је свакодневно возио у Дульке који су у Ђуковима, као и у нека насеља која није најбоље познавао.

И сведок Зоран Берга је на главном претресу потврдио да је пре догађаја у Дуљцима, постојала радна обавеза за мусиманско становништво.

Суд је прихватио цитирание исказе сведока Милана Иванчевића, Милета Пепића, Саве Пашића и Зорана Берге, налазећи да су у битним деловима искрено и сагласно сведочили о увођењу и спровођењу радне обавезе за мусиманско становништво, да су њихови искази уверљиви и међусобно повезани, те представљају једну логичну целину. Осим тога, њихови искази потврђени су и исказима сведока – оштећених, лица која су радну обавезу обављала.

Наиме, о радној обавези изјашњавали су се и сведоци који су били непосредни учесници дешавања у Дуљцима дана 23. септембра 1992. године. Сведоци оштећени Изет Војић, Бећо Дупановић, Исмет Софтић, Амир Џаферагић, Ракић Рифет, Мехо Ракић, Ракић Узејир, Шехерзада Хецић, Мирхад Џаферагић и Тахира Хајрулаховић су у својим исказима потврдили чињеницу да је почев од јуна-јула 1992. године била уведена радна обавеза на коју су ишли цивили Бошњаци, а која је трајала све до предметног догађаја (осим 22.септембра те године). Такође, у највећем броју поменутим сведоци су у својим исказима били сагласни у погледу чињенице да су активности око прикупљања летине водили Шбот Желько, Иванчевић Милан и Пепић Миле (задужен за механизацију), који су за то били главни, као и да је у њиховој близини увек патролирала полиција.

Сведок Изет Војић је навео да је, након отпочињања рата, мусиманско становништво које је остало у Орашцу, свакодневно вођено на присилни рад који се састојао између осталог, од копања кромпира и бербе воћа. На раду их је чувала полиција из Рајноваца, а том полицијом „командовали“ су Иванчевић Милан, Пепић Миле и Шбот Желько.

Сведок Амир Џаферагић је навео да је, након што је био затворен пролаз за Бихаћ, остао у Рипчу, где је након одређеног времена, тамошњим Бошњацима била уведена радна обавеза која се састојала у обављању пољопривредних радова, да су се сваког јутра у 7 часова, морали пријављивати портирници испред бившег ИМТ у Рипчу, а потом ићи до куће Хусе Хускића испред Српске општине Бихаћ са седиштем у Рипчу, одакле би их трактором превозили, те да су у Ђукове и Орашац ишли више пута током августа и септембра месеца. Приликом обављања радова, Орашчани и Вакуфчани су били са једне стране, а Рипчани са друге и нису смели имати никакав контакт.

Сведок Мирхад Џаферагић је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 13.12.2007. године навео да је заједно са укућанима од августа месеца па све до догађаја који се десио у Дуљцима у септембру 1992.

године, ишао на радну обавезу. Свако јутро и вече полиција је прозивала лица која су живела у кући Насуфовић Хасе. Када су ишли у радне обавезе, били су дужни да се јаве у место Рипач код тунела где би их чекали представици Шобот Жељко, Иванчевић Милан и Пепић Миле, а након тога су трактором превожени на места где су радили.

Сведок Бећо Дупановић је навео да су свакога дана долазили на зборно место код тунела, а потом су смештани у тракторе и вођени да обављају одређене послове. Радили су свакога дана од 7 ујутру до 7 увече. Док су радили, главни је био Шобот Жељко, а надзирала их је наоружана српска војска, конкретно 3 чувара, која су водила рачуна о њиховом раду и пазила да они не побегну.

Сведок Шехерзада Хеџић је навела да су још у јулу месецу започете активности које су се састојале у томе што су цивили обављали пољопривредне послове за потребе српске војске. У јулу месецу 1992. године сви мештани Ђукова и Орашца су добили наређење да дођу испред школе у Орашцу ради прављења спискова лица која су остала да живе на том подручју. Тог месеца започете су активности принудног рада које су се састојале у томе што су цивили ишли да обављају пољопривредне послове за потребе српске војске. Осим њиховог становништва, у сакупљању летине су учествовала и лица из Рипча која су долазила трактором. Чувала су их три лица која су такође била из Рипча, а осим њих, раднике су чували и полицајци из Кулен Вакуфа, пре свега ту су били Тадић Зоран, син Tome, Берга Мићо, син Љубише, а најчешће Берга Милорад, зв. „Ресан“, сви из Рајноваца.

Сведок Ракић Узејир (чији су искази сачињени пред Кантоналним судом у Бихаћу дана 04.06.2001. и пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.02.2008. у које је извршен увид на гл. претресу дана 12.12.2013. год.) је навео да је од почетка блокаде Бихаћа, заједно са Ракић Мехом, Бекиром Шахиновићем, Хусом Шарићем и Мехом Дупановићем, радио за српске власти у радној обавези копања канала, а како је долазила јесен заједно је, са преосталим радно активним становништвом, био ангажован да ради на пословима прикупљања летине, жита, воћа и поврћа. Активности око радне обавезе водио је Шобот Жељко, а са њим су били Иванчевић Милан и Пепић Миле који је био задужен за механизацију, а идентична сазнања изнео је и сведок Мехо Ракић. Сведок Узејир Ракић је додао и то да је у току септембра месеца Муслиманима из Рипча било наложено да беру и купе шљиве у Дульцима.

Из исказа сведока Рифета Ракића (саслушан 25.01.2002. г пред Кантоналним судом у Бихаћу, у чији је исказ извршен увид на гл. претресу 29.11.2013. на основу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) утврђено је да су Муслимани у периоду пре него што се одирао догађај у Дульцима, свакодневно ишли на присилни рад, који су Срби звали „радна обавеза“,

да су им претпостављени на тој обавези били Жељко Шубот и Иванчевић Милан. Сваки дан су ишли на брање шљива или вађење кромпира, а он конкретно је био ослобођен радне обавезе, јер је био инвалид претходних 17 година. Међутим, 23. септембра 1992. године и он је одведен у Дульке.

Сведок Софтић Исмет (саслушан од стране Кантоналног МУП-а Унско-санског кантона дана 28.02.2008.) је објаснио да је од јула месеца 1992. године, свакога дана на радну обавезу сакупљања поврћа и воћа за потребе српске војске ишло њих двадесет и шесторо и са њима су увек ишли Шубот Жељко, Пепић Миле и Иванчевић Милан, да је трактор возио Пашић Сава, а тамо их је чуvala полиција из Кулен Вакуфа, која им је довозила и храну.

Сведок Тахира Хајрулаховић (саслушана пред Кантоналним судом у Бихаћу 04.06.2001. године, пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.06.2006. године и на главном претресу 27.06.2013.) је навела да су након блокаде Бихаћа, односно после 12. јуна 1992. године, преостали Бошњаци морали свакодневно ићи на присилни рад, а када су доспеле шљиве и јабуке ишли су свакодневно купити воће по Орашицу, Ђуковима, Клиси и Дуљцима. На главном претресу је додала да су на радну обавезу одлазила сва млађа и способна лица, а увек су их пратили полицајци, односно чувари који су их водили и 23. септембра када се догодио масакр.

Иако из решења Српске општине Бихаћ бр. 639/92 од 04.09.1992. године којим је уведена радна обавеза за Хаснију Шехић, произилази да је Ратно предсједништво Српске општине Бихаћ на проширеој седници одржаној дана 04.09.1992. године донело одлуку о увођењу радне обавезе ради обављања низа послова, из исказа наведених сведока је несумњиво утврђено да је радна обавеза за мусиманско становништво била организована већ након јуна месеца и да је трајала све до 21. септембра 1992. када је обустављена, те да је тадашња српска полиција из Кулен Вакуфа, активно учествовала у њеном спровођењу.

Сведок Жарко Секулић, у то време заменик командира Станице милиције Српске општине Бихаћ у Рипчу објаснио је да је у оквиру српске општине Бихаћ акција брања шљива била организована као радна обавеза на коју су ишли људи из Рипча или Кулен Вакуфа и о томе су добијали решење. Та активност је имала логистичку подршку која је подразумевала храну, људе који је воде и слично, а он је имао обавезу да одреди два – три полицајца која су то обезбеђивала. У вези са обустављањем радне обавезе након погибије српских војника на Грабежу, овај сведок је навео да је дана 21.09.1992. добио информацију да је претходне ноћи настрао одређен број српских војника на локалитету Дреново Тијесно и да су међу њима била тројица Рајновчана, и ту информацију је одмах пренео на седници месног одбора МЗ Кулен Вакуф одржаној истог дана, а како је ту био и Шубот који је био задужен за

радну обавезу, том приликом је присутнима саопштио да се због безбедносне ситуације не врше радови на скупљању шљива и других производа. Истог дана, звао је начелника СЛБ Српске општине Бихаћ – Џимешу, да га обавести о својој одлуци да се људи цивили не изводе на радове из безбедносних разлога, са чиме се Џимеша сагласио. Међутим, 23.09. док се налазио у Станици јавне безбедности у Рипчу, негде око 15-16 часова, Џимеша Душан му је саопштио да су берачи шљива отишли.

У вези организовања радне обавезе, али и учешћа припадника српске полиције и њиховог ангажовања, изјашњавала су се управо лица која су била припадници резервног састава полиције у Кулен Вакуфу.

Чињеницу да су радници надзирани од стране српске полиције, утврђено је из исказа сведока Милорада Берге зв. „Ресан“ (датим 14.11.2011. пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ, а у који је извршен увид на гл. претресу дана 29. новембра 2013. године), који је навео да је њихова станица у Кулен Вакуфу радила на обезбеђењу радника који су се налазили на радној обавези, додајући да, док се погибија Томе, Здравка и Миће није десила, „њима није фалила длака с главе“.

Сведок Маринко Стојисављевић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 28.09.2011. год. и на гл. претресу 16.10.2013. год.) потврдио је да је од стране српских власти била одређена радна обавеза у коју су ишли сви који су били радно способни, а нису били способни за одлазак на ратиште, наводећи да су ишли и Муслимани и Срби. Овај сведок је на главном претресу објаснио да су, осим Шобота и Иванчевића, ту били присутни и полицајци за случај да се нешто не би десило. То је било позадински организовано, тако да је за време обављања радова, у непосредној близини постојала једна патрола која се смењивала док се радови не заврше. Патрола се састојала од највише два - три полицајца која су морала бити присутна у ротирању. Међутим, тога дана када се десио догађај, дошло је до промене на положају, сви су били ангажовани јер је “пуцала линија“, из ког разлога патролни полицајци нису били присутни поред радника, јер су и они били ангажовани на борбеној линији. Централна полицијска станица била је у Рипчу, а одељење је било у месту Кулен Вакуф. Људи су били распоређени у обе станице, тако да их је у Рипчу било троје-четворо. Рипач је био главни и за место Дульци, а Душан Џимеша је требало да организује обезбеђење лица која обављају радну обавезу. Ово је потврдио на главном претресу и сведок Симо Кецман наводећи да су лица са радне обавезе требала да буду аутоматски заштићена од стране полиције, чији припадници су требали да их обилазе, обезбеђују и пазе док раде.

Сведок Зухра (Шабана) Дупановић (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантона БиХ 08.08.2011. год. и на гл. претресу 27.06.2013.

год.) је навела да су након блокаде путева за Бихаћ, она и њен муж Аго остали у Рипчу, да су морали ићи на принудни рад за српску власт, али је она због болести ослобођена, док је њен муж са осталим Муслиманима морао ићи и радити све што му се каже. Сећа се да је за радну обавезу тих људи био задужен Иванчевић Милан.

Суд је прихватио наведене исказе сведока, налазећи да су они јасни, недвосмислени, доследни и међусобно сагласни у погледу околности које су пратиле организовање и спровођење радне обавезе, те улоге полиције у периоду пре него што се одиграо догађај који је предмет овог кривичног поступка, као и лица која су учествовала у спровођењу радне обавезе, и из ових исказа суд је несумњиво утврдио да је након проглашења српске општине Бихаћ, за околна места - Орашац и Кулен Вакуф, као и Рипач, организована радна обавеза за тамошње становништво мусиманске националности, да су у спровођењу радне обавезе учествовали Иванчевић Милан, Шбот Желько и Пепић Миле, као и да је дана 21. септембра 1992. године на седници месног одбора МЗ Кулен Вакуф одлучено да се радна обавеза обустави, али су радници и поред тога 23. септембра 1992. године одведені у Дульке. Такође, из исказа сведока несумњиво произилази и то да је постојала обавеза српске полиције – резервне станице Кулен Вакуф да обезбеђује, односно штити раднике на радној обавези, али то несумњиво тога дана није учињено.

23. септембра 1992. године у Дульке су из Рипча на трактору довежени цивили мусиманске националности. Сведоци Амир Џаферагић, Мехо Ракић, Тахира Хајрулаховић, Сафета Талић, Рифет Ракић, Ракић Узејир и Исмет Софтић, објаснили су како се одлазак на радну обавезу, као и дешавања тога дана значајно разликовају од истих активности које су се одвијале у претходном периоду. У прилог наведеном говори и чињеница да су тога дана у Дульке одведена и лица која иначе нису била у радној обавези – старци и деца, као и болесна лица, да је један број цивила већ по одласку у Дульке био претучен, да тога дана цивиле нису чували припадници полиције, нити им је била обезбеђена храна, каоично.

Сведок Амир Џаферагић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 10.06.2011., у чији је исказ извршен увид на основу чл. 406 ст.1 тач. 1 и 2 ЗКП, због болести и отежаног доласка) је навео да је последњи пут када су ишли, 23. септембра приметио да нешто није у реду јер су српски полицијаци истеривали људе из кућа на силу и то је био први пут да их на тај начин воде, с обзиром да су уобичајено знали своје обавезе и морали су ићи сами. Тога јутра, заједно са њима који су били способнији за рад, на радну обавезу су ишла и деца и старији. Када су стигли у Ђукове (Дульке), нису затекли мештане Орашца и Кулен Вакуфа који су их ту обично чекали, а осим тога, није им стигао ручак који је требало да буде око 15.30 часова.

И сведок Мехо Ракић је навео да су тог јутра на радну обавезу одведени и старији људи, лошег здравственог стања који обично нису позивани, међу којима и Ракић Рифет, Ракић Шеро, Шарић Хусо, Дупановић Мухо и Дупановић Мехо, што је код њега изазвало сумњу да је све било испланирано, као и то што је полицајац „Макса“ том приликом носио списак и тачно знао ко треба да иде обративши им се речима „идете данас и нећете више никада ићи“, а по доласку их није сачекала полиција као и обично. Тога дана, отишло је између 22 и 26-оро људи.

Његове наводе потврдио је сведок Рифет Ракић, наводећи да, иако је био инвалид и иначе није ишао на присилни рад, онога дана када се десио догађај у Дуљцима је морао ићи јер га је лично на то присилио полицајац Максић Драган зв. „Максо“. Лично га је ударио шаком и окрвавио му лице. Тада је отишло њих 25-27 у Дуљке, а сећа се да су отишли и лице по надимку «Тале», Узејир Ракић, Шеро Ракић, Мехо Ракић, Мухо Ибрахимпашић, Хусе Дупановић, Аго Дупановић, Мехо и Мухо Дупановић, Бекир Шахиновић, Бего Дупановић, Енвер Дупановић, Мујага Мујић, Мидо Џаферагић, док су од жена отишли Хајрулаховић Тахира, која је рањена у овом догађају, Садета Шарић, Хаснија медицинска сестра, Исмета Џаферагић, Зејна Шарић, Сафета Талић.

Сведок Тахира Хајрулаховић је пред судом навела да је дана 23. септембра када се додогодио масакр, из Рипча довежено 26-оро људи, иако је првобитно дошло само њих седморо. Наиме, тога дана нису дошли сви који су били позвани на рад, већ само њих седам, а остали су накнадно принудно доведени. Запамтила је да је један полицајац тада изричito нагласио да сви морају доћи, да иду још тог дана и никада више, што је њу навело на размишљање и изразила је сумњу да су они који се тога дана нису појавили, знали нешто што она није.

У сагласности са овим исказима је и исказ сведока Сафете Талић која је навела да је тог јутра (23. септембра 1992.) негде око 08 сати дошао полицајац Максић Драган и свим мештанима Рипча који су били бошњачке националности, наредио је да изађу из кућа и да крену за њим на радну обавезу, да се том приликом обратио и њеној јетрви која је српске националности, али је њој рекао да не треба ићи јер је Српкиња. Још од раног јутра њима је било сумњиво то што на место где су се редовно окупљали нису дошли мештани Вакуфа и Орашца, као што је то било уобичајено, а није било ни полиције која је редовно долазила да их чува. Код тунела, где су се иначе окупљали и тог дана их је чекао трактор, углавном су сви радници дошли, али је већина њих била претучена.

Сведок Ракић Узејир је навео да се ујутру 23.09.1992. када су се сакупљали на зборном месту ради одласка на браће шљива у Орашац, један број Бошњака, међу којима је био и он, није отишао јер су од раније

имали допуштење да наставе одмор и да не иду на радове. Недуго после доласка на зборно место са којег се полазило на рад, а које је било испред куће Насуфовић Хасе, поново је дошао полицајац Максић Драган и истерао је све људе, старце, жене и децу и натерао их је да иду на зборно место ради одласка у сакупљање шљива. Мисли да је тог дана ишло 30-ак људи и приколица је била пунा народа.

Сведок Исмет Софтић је навео да су се 23.09.1992. године као и обично скupили на стадиону у Рипчу јер су требали ићи у Орашац на брање шљива, а тога дана су била спремна два трактора од којих је један који је био празан пре њих одвезао Пепић Миле, а њих 26-оро су ставили на трактор који је возио Пашић Сава. Међутим, претходно су их тукли и говорили да им је дошао судњи дан. Тога дана, није видео полицију из Кулен Вакуфа која их је чувала претходних дана на радној обавези.

Иако овај сведок спомиње одлазак у Орашац, очигледно се ради о омашци, с обзиром да у даљем изношењу својих сазнања, сведок као место где су одвежени означава Дульке.

Да тога дана у Дульцима није било полиције да чува цивиле на радној обавезе, изнели су у својим исказима и сведоци Селма Кулдија која је навела да тога дана није видела полицију која их је обично чуvalа, нити им је долазио ручак као што је то био уобичајено, а сведок Миле Пепић је истакао да је полиција пратила раднике и била дужна да прати целокупну ситуацију, али је у последњих четири, пет дана пре догађаја, као и на дан када су људи побијени, није било.

Такође, и сведок Ракић Узејир је то потврдио у свом исказу, наводећи да тога дана није било полиције из Кулен Вакуфа, која је долазила да их чува док су радили у том делу Орашца и Ђукова, а од којих је највише запазио Ресана, због ружног понашања.

Сведок Шехерзада Хецић је на гл. претресу дана 12.12.2013. године навела је да су 23. септембра њена мајка и сестра изашле на аутобуску станицу и чекале да дођу људи из Рипча. Када су стигли, око 9 часова, почели су да раде и сакупљали су шљиве око њене куће. Иако је радницима свакога дана доношен ручак из Кулен Вакуфа, тога дана они нису добили ништа ни да пију ни да једу.

Суд је прихватио исказе сведока Амира Џаферагића, Мехе Ракића, Тахире Хајрулаховић, Сафете Талић, Ракић Рифета, Исмета Софтића и Шехерзаде Хецић, налазећи да су искрени и уверљиви и да сведоци, као актери читавог догађаја, животно описују целокупну атмосферу пре поласка у Дульке тог јутра. Такође, суд је прихватио и исказе сведока Милета Пепића, Селме Кулдије и Ракић Узејира, из којих произилази да их тога дана није чуvalа полиција, а што је потврђено и од стране Милета

Кеџмана, који је био у саставу резервне станице милиције у Кулен Вакуфу, а који је пред Кантоналним тужилаштвом истакао да су, када се одиграо догађај у Дульцима, те вечери у станици ИМТ Рипач сазнали да су тога дана у радну обавезу купљења шљива отишли радници из Рипча, што их је изненадило јер су знали да нико из њихове станице из Кулен Вакуфа од полиције, није отишао на обезбеђење тих људи.

Поменути сведоци по оцени суда су сагласно, искрено и уверљиво сведочили о одласку на рад у Дульцима 23. септембра, а осим тога њихови искази су у сагласности и са исказом сведока Пашић Саве из ког исказа такође очигледно произилази да је њихов одлазак тога дана био неубичајен.

Наиме, сведок Сава Пашић (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантона и на гл. претресу 15.10.2013. год.) се сећа да је 23.09.1992. године Желько (Шбот) дошао код њега кући и рекао му да вози Муслимане на рад јер му је то неко из Општине наредио, иако му је два до три дана пре тога рекао да се не иде на радну обавезу због претњи и тензија да ће Муслимани бити убијени. Када је дошао пред Општину видео је да нема пуно радника, те је Желько отишао у СЈБ Рипач, где је разговарао са неким полицајцима и након тога су убрзо дошли сви радници који су требали доћи у пратњи полицајца са аутоматском пушком у руци. Желько му је рекао да их вози у Ђукове код мостића, а он је претходно отишао својим возилом. Око 10,00 часова дошли су на то место, и ту су их чекали Иванчевић Милан и Шбот Желько који му је рекао да откачи и остави приколицу, а да даље трактором вози жито у Мартин Брод, што је он и учинио. Међутим, наводи да је имао мању приколицу у коју није моглостати 19 лица.

Сведоци Миле Пепић и Исмет Софтић су потврдили да је трактор са цивилима 23. септембра 1992. године, возио Сава Пашић.

Осим тога, сведок Миле Пепић, је навео да је био задужен да вози цивиле на радну обавезу, а тога дана је био у обавези да изда жито за коње. Управо из тог разлога, раднике је у Дульке одвезао Сава, а он је требало да их врати назад. Било је око један сат када се вратио са трактором у Дульке. Када је дошао доле, стајао је са Иванчевић Миланом и Талић Емином, а Саву касније тога дана у Дульцима није видео.

У вези са тим, очигледно је да је и поред донете одлуке о прекиду радне обавезе, мусиманско цивилно становништво одведенено у Дульке, где је касније њих 18 лишено живота, а преживела Тахира Хајрулаховић тешко повређена.

Догађају који се дана 23. септембра 1992. године одиграо у месту Дульци, претходила је погибија српских бораца на Грабежу, међу

којима је био и пок. Тома Тадић, брат оптуженог Ђуре Тадића, а која је и била повод за освету према локалном муслуманском становништву. На сахрани Tome Тадића и Здравка Вуцеље, који је такође погинуо на Грабежу, као и на даћи која је након сахране организована, говорило се о освети за погинуле српске борце, о чему су се пред судом изјашњавали Жељко Бабић, Зоран Берга, Милорад Берга зв. «Ресан» и Јово Вуцеља.

Сведок Жељко Бабић је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 16.12.2011. год. навео да је на ратишту код Бихаћа, на Грабежу, непосредно пре догађаја у Дуљцима, изгинуло 17 лица, међу којима су биле и његове комшије из Рајноваца - Тадић Тома и Вуцеља Здравко, који су сахрањени дана 22. септембра, а сахрани су присуствовале породице убијених и то Зоран Тадић, Томин син, Томина браћа – Тадић Јовица, Тадић Ђуро и Тадић Светко, породица Здравка Вуцеље, као и многе друге комшије. Сама освета за Тадић Тому организована је пар дана пре него што су побили Муслимане у Дуљцима, а одлука је пала још када је дошла вест из Петровца да је међу 17 погинулих бораца био и Тома Тадић, а то је било пре сахране. Након сахране, испред Ђурине куће била је организована даћа на којој су, осим Зорана и његових стричева, били и Берга Зоран, Берга Милорад зв. „Ресан“, Ђурић Слободан и његов син Гојко (које су звали „Ћирићи“), Вуцеља Јово и његова породица, те многи други. Зоран Тадић је том приликом говорио да ће ићи да освети главу свог оца и да ће масакрирати Муслимане у Орашцу и Дуљцима. Осим њега, главни који су викали да се иде у освету били су Гојко и његов отац Слободан Ђурић, а у томе су их подржавали Зоранови стричеви – Јовица, зв. Кајо, Ђуро зв. Мрђа и Светко. У једном тренутку, сви који су подржавали освету коју је помињао Зоран Тадић – односно његови стричеви «Кајо», Ђуро и Светко, Слободан и Гојко Ђурић, посакали су и повикали да иду да убијају Муслимане. Зоран Тадић и Гојко су тражили да и он иде са њима, на шта је пристао, али како није имао пушку, Зоран Тадић му је нашао неку аутоматску пушку „јер је код његове куће било дosta таквих“.

На главном претресу одржаном дана 25.10.2013. године, сведок Жељко Бабић је навео и да се већ приликом отварања сандука говорило о освети, али да се она није могла извршити над Муслиманима који су били мештани, већ се дрогодила над другим људима који су ту доведени „на клање“, те да је након сахране, договорена освета у чему су учествовали Тадић Зоран, Тадић Светко и Тадић Јовица, а осим њих и пок. Гојко Ђурић, наводећи да је окр. Тадић Ђуро том приликом само био присутан јер је „даћа“ прављена испред његове куће.

Суд је из исказа сведока Жељка Бабића несумњиво утврдио да се на даћи организованој након сахране Tome Тадића и Здравка Вуцеље, причало да се иде у освету за погинуле комшије према Муслиманима и да

је одлука о освети подржана између осталог и од стране оптуженог Ђуре Тадића, а у том делу исказ овог сведока сагласан је са исказом сведока Зорана Берге.

Наиме, сведок Зоран Берга у свом исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом од 24.01.2012. године је навео да су у месецу септембру погинули мештани из Рајноваца, Тадић Тома и Вуцела Здравко, као и мештанин Кулен Вакуфа, Векић Милан. Присуствовао је сахрани Tome Тадића и Вуцела Здравка, а после сахране испред куће Ђуре Тадића зв. Mrђа, Томиног брата, била је организована даћа. На том скупу, где је било доста мештана, а он лично је био присутан када се причало да треба ићи у освету Муслиманима у Орашац за погинуле комшије, и зна да су о освети највише причали Ђурић Слободан и његов син Гојко, Зоран Тадић и његови стричеви, и то Тадић Јовица зв. «Кајо», Тадић Светко и Тадић Ђуро зв. «Mrђа». На тој сахрани, били су присутни и Бабић Желько, Берга Милорад зв. Ресан, и још много њихових комшија и колега. Након Томине сахране, његовој кући су у јутарњим сатима дошли Тадић Зоран, Тадић Светко и Желько Бабић и позвали су га да иде са њима у Орашац ради освете, што је он и учинио, а истог дана око 16.00 часова је са поменутим лицима, као и са Тадић Јовицом и Тадић Ђуром, Ђуриним колима марке «Пежо» кренуо у правцу Дуљака. Успут су нашли на Гојка и Слободана Ђурића који су ишли возилом «Аскона».

Сведок Желько Бабић је на главном претресу изменио исказ наводећи да је опт. Ђуро Тадић приликом договарања о освети само био присутан, а сведок Зоран Берга је такође, на главном претресу навео да је био под стресом када је рекао да се између њих говорило о освети, наводећи да није постојао договор да се након сахране иде у Дуљке ради освете, да се није директно причало о томе већ се, услед љутње и беса, све десило спонтано.

Међутим, суд није прихватио накнадне, измене исказе Желька Бабића и Зорана Берге, налазећи да су ови сведоци на главном претресу очигледно покушали да минимизирају улогу опт. Ђуре Тадића у доношењу одлуке и договору да се иде у освету према Муслиманима због погибије српских војника.

Осим тога, одбрана оптуженог у којој истиче да погибија његовог брата Tome Тадића и освета према Муслиманима цивилима нису ни у каквој вези, оповргнута је и исказима сведока који су присуствовали даћи – Јове Вуцеле и Берга Милорада, који, осим што су изнели своја сазнања о дешавањима на даћи, су сведочили и о томе да се након догађаја причало по селу ко је у убијању Муслимана у Дуљцима учествовао.

Сведок Јово Вуцела (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 23.09.2011. године и на главном претресу дана

16.10.2013.), коме је на Грабежу погинуо рођени брат Здравко, када и Тома Тадић и Векић Милан, је навео да је осим њих тројице погинуло још 14 лица, да је сахрана била обављена заједно за његовог рођеног брата Здравка и за Тому Тадића. За ту прилику испред куће Ђуре Тадића зв. „Мрђа“ и „Мркела“ била је организована даћа, на којој је био присутан велики број људи, а он се сећа Зорана Тадића, његова три брата - Ђуре Тадића, Светка Тадића који је у то време био у ВРС Крајине у Книну, те Јовице Тадића зв. „Кајо“, али и Берга Милорада зв. „Ресан“, Зорана Берге зв. „Дујо“, Бабић Желько, Ђурић Слободана и његовог сина Гојка и других. На сахрани су били присутни и његови командир – Секулић Жарко и Радак Јовица из Рајноваца. По питању освете тада се и почело причати и у једном тренутку, Ђурић Слободан је устао и држећи пиштоль у руци, јавно је наглас позвао да се иде светити погинули Тома, Здравко и Милан и да се иде у убијање Муслимана у Орашцу, али он лично то није подржавао. Колико је њему познато, у Орашац нико није отишао за време даће, већ су лица која су се хтела светити, то учинила тек када је пала ноћ. За убијање Муслимана, између осталог и оних који су били у брању шљива, сазнао је други дан од дана када се то десило. Након тих убијстава, једно време је владао тајац, није се о томе разговарало, иако је свима било јасно шта се десило јер се о томе договарало на самим даћама. Након тога, уз ракију се село и почело причати да је у тој освети за погинулог Тому Тадића учествовала његова породица: син Зоран Тадић, браћа Јовица Тадић зв. Кајо, Тадић Ђуро зв. Мрђа и Мркела, и Тадић Светко, Берга Милорад зв. Ресан, његов брат зв. Берга Зоран, Бабић Желько, Ђурић Слободан и његов син Гојко. Причало се да су Мусимане, након што су побијени, палили.

Након што је на главном претресу упитан да објасни шта је подразумевао под тим „да је свима било јасно шта се десило“, сведок је објаснио да је било јасно да је било извршено убиство и да се о томе причало по селу, наводећи да не зна да ли су се чланови породице Тадић договарали на даћи, али да зна да су у томе учествовали Ђурићи. Такође, изјавио је да се не сећа да је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ изјавио да се „уз ракију сјело и почело причати“ да је породица учествовала у убиству цивила и да се не сећа да је изјавио да су Мусимане палили након што су их убили. Међутим, изјавио је да остаје при изјави датој пред Кантоналним тужилаштвом.

Ценећи исказ овог сведока, суд је исти прихватио у делу где је детаљно објаснио дешавања на даћи, ко је све био присутан, позивање Ђурића да се иде у освету, као и у делу у коме објашњава да се у селу причало да је у тој освети за погинулог Тому Тадића учествовала његова породица, с обзиром да је у том делу поткрепљен исказима бројних сведока чији искази следе, а које је суд прихватио. Суд налази да је сведок изјавом на главном претресу да се не сећа управо оних делова изјаве који практично терете оптуженог да је учествовао у дешавању у Дуљцима,

његов покушај да ублажи тежину своје раније изјаве и да помогне оптуженом кога, како је навео, познаје.

Из исказа сведока Берга Милорада зв. «Ресан» (који је у међувремену преминуо, а у чији је исказ од 14.11.2011. године извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013. год. у смислу чл. 406 ст.1 тач. 1 и 2 ЗКП) утврђено је да је у догађају из септембра 1992. године изгинуло 17 српских бораца на Грабежу, од којих двоје из Рајноваца – Тадић Тома и Вуцља Здравко, док је Мићо Векић који је такође погинуо, био из Кулен Вакуфа. Тога дана је био у патроли кроз Дуљке када је наишао Светко Мајсторовић возећи чланове породица погинулих бораца и зауставио их је рекавши им да иду у Петровац како би пребацили тела погинулих, а како су тога дана у берби шљива били радници Муслимани из Кулен Вакуфа, предложио је да се исти врате кући из сигурносних разлога. Он је одмах отишао до Стојисављевић Михајла и Мишћевић Јовиће, рекао им је да купе људе са радне обавезе и да иду кући јер су се требала провести тела погинулих бораца. Људи су потом пребачени у Вакуф и том приликом није било проблема. У смени је остао до 19 часова, након чега је отишао у кућу жалости код Томе Тадића, где је чуо када је Зоран Тадић, Томин син, говорио да ће се светити за погинулог оца, а причало се да је то вече у приземљу спремао некакве пушке. У тој кући, видео је Ђурић Слободана и његовог сина Гојка, који су били кумови са Тадићима, затим Радак Мићу зв. Клепо и Бабић Желька. Сутрадан је одржана сахрана на којој је било доста људи, међу којима је видео Томину браћу и то Тадић Јовицу, зв. «Кајо», Тадић Ђуру зв. «Мрђа», Тадић Светка и Томиног сина са којим је био у полицији, Тадић Зорана, а било је и доста комшија из Рајноваца полицијаца и војника. Сахрану су обезбеђивале његове колеге полицијци из Вакуфа, проматрајући око гробља да неко нешто не направи, али је током трајања сахране Ђурић Слободан извадио пиштол и викао да се за њим крене за Орашац, што су и учинили Слободанов син Гојко Ђурић и Радак Мићо, а касније је сазнао да су њих тројица отишли у Орашац у засек Мешине ради освете. С обзиром на целокупну ситуацију, командир станице Секулић Жарко им је наредио да сви заједно са њим и његовим замеником Радак Јовицом направе пункт на путу који повезује Рајновце са Орашцем, а сећа се да је на том пункту на који су дошли око 10 сати увече, била скоро сва полиција из Кулен Вакуфа. Међутим, још пре него што су дошли на пункт, из правца Орашца се зачула пуцњава из ватреног оружја која је допирала из правца Орашца, од Мешине, а сви су већ знали да то пуцају и пале Ђурић Слободан, Ђурић Гојко и Радак Мићо, а у једном тренутку је приметио да из правца Рајноваца према Орашцу иде група људи наоружана аутоматским пушкама, у униформама. Том приликом је што по гласу, а што по изгледу, препознао своје комшије и свога братића из Рајноваца а ту су били: Тадић Зоран, син покојног Томе, његови стричеви Тадић Јовица зв. Кајо, Тадић Ђуро зв. Мрђа, Тадић Светко зв. Свето, Бабић Желько син Миле и Берга Зоран, син од његовог брата, који су сви у том тренутку репетирали пушке и упрли их у

његовом правцу и у правцу његових колега и нису их могли спречити да иду у Орашац. Они су се вратили пре свитања, пре него што је он напустио „Лађу“, а када их је упитао да ли су нешто у Орашцу направили, они су негирали. Након што се вратио кући, од његовог командира је стигла наредба да са колегама иде у Рипач како би попунили линије на Лоховским брдима.

Сведок је истакао да, док се погибија Томе, Здравка и Миће није десила, никоме није „фалила длака са главе“, те тврди да је све урађено из освете за Тому Тадића, а светили су се Томин син и три брата, као и Бабић Жељко који се, до пре догађаја, забављао са Томином ћерком, а његов братић (Зоран Берга) је ишао по наговору Тадића јер му је Тома био неки ујак, док су Ђурић Слободан и Гојко били кумови са Тадићем.

По повратку са линије, чим су дошли у село чуо је да су се људи хвалили да су извршили освету, да то нису крили они који су учинили, те је тако и сазнао да су Муслимани на радној обавези, који су тога дана купили шљиве у Дуљцима, побили исти они који су као група кренули у Орашац док се он налазио на пункту, понављајући да се ради о Тадић Јовици, Тадић Ђури, Тадић Светку, Тадић Зорану, Бабић Жељку и Берга Зорану, као и да су у тој групи били Ђурић Слободан и његов син Гојко.

Сведоци Маринко Стоисављевић, Миле Кеџман, Симо Кеџман, који су били задужени да обезбеђују сахрану због насталих тензија међу локалним становништвом због погибије српских бораца, те сведок Секулић Жарко који је организовао обезбеђење сахране, сагласно су у својим исказима навели да се управо на сахрани, те на даћи одржаној поводом сахране Томе Тадића и Здравка Вуцеље, говорило о освети према Муслиманима.

Сведок Секулић Жарко који је у време догађаја био командир резервне станице полиције Кулен Вакуф, је на главном претресу навео да је одредио полицајце који су обезбеђивали сахрану Томе Тадића и још једног војника, из разлога што је међу домаћим становништвом из села Рајновци и Кулен Вакуф постојао револт због масакра 17 српских бораца међу којима су били Тадић и Вуцеља. Располагао је подацима да је на сахрани Ђурић Слободан претио да треба побити Муслимане.

Сведок Маринко Стоисављевић (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ дана 28.09.2011. године и на гл. претресу дана 16.10.2013.) је навео да је средином септембра месеца те године, био распоређен на пункт на Буку. Иако овај сведок није имао директна сазнања везана за убиства у цивила – берача шљива у Дуљцима, изнео је своја сазнања о дешавању поводом убиства српских војника на Грабежу, те повезаности ових убистава са каснијим убиствима Муслимана у Орашцу. Убрзо се прочула се вест да је настрадало 17 војника РС и да су

њихова тела пребачена у Петровац, а међу погинулима су били Векић Милан, Тома Тадић и Вуцеља Здравко из Рајноваца. Тела погинулих су довежена војним камионима, њихова сахрана је била заказана за сутрадан (очигледно за 22. септембар), а његов задатак је био да заједно са својим колегама обезбеђује локацију гробља. Након сахране, испред куће Ђуре Тадића званог „Мрђа“, брата погинулог Томе, давала се даћа, односно ручак где се по обичају пио алкохол због жалости која се десила. С обзиром да је стајао са стране, могао је видети све што се дешавало. Том приликом, били су присутни Томин син Зоран, Томина браћа Ђуро, Јовица и Светко, Ђурић Слободан и његов син Гојко, Берга Милорад зв. Ресан и његов братић Берга Зоран, син Дује, Бабић Желько, резервни полицијаш из Рајноваца и још много других колега и комшија. Ђурић Слободан је први почeo да диже тензију машући пиштољем и позивајући присутне да се Муслиманима, који су остали на Орашицу, освете за погинуле српске борце. Лично је чуо и видео када је брат погинулог Вуцеље Здравка, Вуцеља Јово зв. Јовица, устао и пред свима окупљенима рекао „ко се мисли на овоме скупу светити, да у име њега и његове породице не треба да иде то радити, да напусти тај скуп“. Јовица је тада рекао Ђурић Слободану да иде и он је отишao у правцу Орашца. Са места где је стајао, међутим, није видео да је неко подржавао Слободана у смислу да је за њим и кренуо. Скуп пред кућом Ђуре Тадића трајао је до 17-17,30 часова, када је највећи број људи отишao кући, а испред куће је остала само фамилија и ужи пријатељи Тадића. Пришао је скупу и том приликом је осетио како се међу њима диже тензија. Лично је разговарао са Зораном Тадићем, који је био видно потресен због погибије оца и говорио му да је видео оца без главе, да је био измасакриран, да је он био учитељ Муслиманима. Међутим, мислио је да ће се Зоран касније смирити, јер је он био најпотресенији, а други су ствар смиравали. Касније ће се међутим, испоставити да су разлог за освету имали Тадићи.

Сведок Миле Кецман (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.09.2011. год. и на гл. претресу 15.10.2013.год.) који је у време догађаја био распоређен у резервну станицу милиције у Кулен Вакуфу, је изнео да се сећа догађаја када су погинуле његове комшије из Рајноваца - Тома Тадић, Вуцеља Здравко и Векић Милан из Кулен Вакуфа. Њих тројица су покупљени да иду на линију на Грабеж, али се истога дана или сутрадан, прочула вест да су борци војници ВРС били на камиону и да су упали у заседу, те да су сви осим једног изгинули. Он је, са још неколико својих колега, био одређен за обезбеђење сахране Томе Тадића и Вуцеља Здравка, а на сахрани је био присутан његов командир – Секулић Жарко и његов заменик Радак Јовица. Ту су биле и породице погинулих, између остalog Зоран Тадић, Томин син, Томина браћа Јовица зв. „Кајо“, Ђуро зв. „Мрђа“ и Светко, а осим њих ту је био и брат настрадалог Вуцеља Здравка, Јово. Том приликом, видео је и Ђурић Слободана, његовог сина Гојка, Радак Мићу зв. „Клепо“, свог колегу Берга Милорада и још пуно других људи. Док је обезбеђивао гробље, чуо

је вриску са места где су људи били окупљени и препознао том приликом глас Слободана и његовог сина Гојка Ђурића, а касније је од колега полицајца чуо да су их они у пар наврата смиравали и одвраћали од намере да иду да свете погинуле комшије, али су они то одбијали говорећи да иду у Орашац да убијају Мусимане. Касније је чуо да су им се, према Орашцу, придружили и Томин син, Зоран Тадић, Зоран Берга, Дујин син, Тадић Светко, Томин брат и још нека лица. Он је након сахране упућен да обезбеђује мост код Кулен Вакуфа да случајно нека друга група не би дошла да убија Мусимане, а тог истог дана у вечерњим сатима комадир Секулић Жаре их је окупио и дао им је задатак да иду на „Лађу“, локацију близу реке Уне.

Сведок Симо Кецман (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 30.09.2011. год. и на гл. претресу 15.10.2013.год.) припадник резервног састава полиције Кулен Вакуфа у време догађаја који је такође био задужен да обезбеђује сахрану, навео је да су у другој половини септембра, на бихаћком ратишту изгинуле његове комшије Тома Тадић и Вуцља Здравко док је из Кулен Вакуфа истом приликом погинуо Векић Милан. Они су сахрањени 22. или 23. септембра 1992. године, а он је био распоређен да са својим колегама полицајцима обезбеђује простор око гробља. Након сахране, кренули су пред кућу Ђуре Тадића где су се окупиле породице Тадића, Вуцља, Берге, Бабића и других комшија. Док се јело и пило, чуо је неку галamu која је долазила од Ђурић Слободана и његовог сина Гојка и мисли да је од њих и потекла иницијатива за вршење освете према Мусиманима из Орашца. Што се тиче убиства Мусимана из Рипча за које је од раније знао да су ишли у радну обавезу на подручје Орашца и Ђукова, чуо је да су побијени цивили у Дульцима и да је то био један вид освете, а тај догађај се десио након Томине сахране, јер претходно није било убијања. Након тих дешавања, он и његове колеге су критиковале Гојка Ђурића, Зорана Тадића, Бабић Желька и Берга Зорана, али се видело да су се они покајали што су то радили. Сматра да су та убиства вршена из освете због погибије Томе Тадића. Позната му је чињеница да су Берге комшије са Тадићима и да су се дружили, као и Бабић Желько. На главном претресу, сведок је навео да му ништа није познато у вези догађаја у Дульцима, јер је након сахране Томе Тадића, по наредби командира отишао на „ неко обезбеђење“, али је потврдио да му је познато да су цивили на радној обавези побијени јер се о томе причало, а поновио је и наводе из ранијег исказа да су због убиства у Дульцима од стране њиховог командира Жарка Секулића критиковане њихове колеге резервни полицајци Тадић Зоран, Берга Зоран и Бабић Желько (страна 48 транскрипта са гл. претреса од 16.10.2013. године).

Исказе сведока Маринка Стоисављевића, Милета Кецмана и Симе Кецмана, који су обезбеђивали сахрану, суд је прихватио у делу у коме су се изјашњавали у вези дешавања и поступања појединих лица након сахране, која су иницирала освету према Мусиманима, која је очигледно

прво и извршена у Орашцу, што међутим, није предмет овог кривичног поступка, а потом и у Дуљцима. Из њихових исказа несумњиво је утврђено да се поводом погибије српских војника на Грабежу - Томе Тадића и Здравка Вуцље, локалних житеља, позивало у освету према Муслиманима, која је након сахране и даће и реализована.

Иако у погледу означавања лица које је иницирало одлазак у Дуљке постоје разлике у исказима сведока, при чему се у исказима највећег броја сведока помиње сада пок. Слободан Ђурић као иницијатор освете, суд налази да ове разлике нису од значаја, с обзиром да се из изведенih доказа несумњиво утврђује да је Ђуро Тадић подржао одлуку да се иде у освету према Муслиманима, а која је потом и спроведена, између осталог и над цивилима који су 23. септембра били на радној обавези у Дуљцима.

Стога, одбрана опт. Ђуре Тадића да не постоји веза између погибије његовог брата Томе и осталих српских војника погинулих на Грабежу са осветом извршеном у Дуљцима и да он није био присутан када се о томе говорило, оцењена као неистинита, неубедљива и оповргнута наведеним исказима сведока.

Посредна сазнања о поводу за убиства цивила Муслимана имају и сведоци – оштећени и то сведоци Селма Кулдија и Војић Изет који су чули да је повод за масакр 23. септембра био тај што је на линији погинуо наставник Тома Тадић. Ошећени Шехић Хусеин, Шарић Хасе и Алмир Шехић су такође изнели сазнања да је повод за убиства у Дуљцима био тај што су српски борци погинули на положају. Такође и сведок Сафета Талић, је у вези догађаја у Дуљцима, навела да је у питању била освета за српске борце погинуле на борбеној линији.

И сведок Милан Иванчевић је у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ од 15.11.2007. године навео да је, у вези извршилаца чуо то да се радило о одмазди због погибије двојице српских војника на Грабежу, из села Рајновци.

Суд је налазећи да су наведени искази сведока-оштећених и сведока Милана Иванчевића сагласни и уверљиви у односу на ову чињеницу, а имајући у виду и да су и сами непосредни извршиоци – Берга Зоран и Бабић Жељко пред Кантоналним тужилаштвом, објаснили када и на који начин је донета одлука о освети убијањем мусиманског становништва, ко је био присутан и ко је подржавао ту одлуку, несумњиво је утврдио да између убиства цивила у Дуљцима и освете за погибију Тадић Томе постоји веза коју оптужени негира, те стога одбрану оптуженог и у том делу није прихватио, налазећи да је нелогична, неживотна и неуверљива и да је у супротности са исказима наведених сведока које је суд прихватио.

У вези са тим, изведеним доказима је оповргнута и одбрана оптуженог да га је Гојко Ђурић 23. септембра 1992. приморао да вози у Дульке, и позвао лица која су била у близини да иду са њим, јер он није смео да га вози сам, а нарочито да није знао где и зашто вози, имајући у виду и да највећи број сведока потврђује присуство Гојка Ђурића како на сахрани, тако и на даћи, да поједини чак наводе и то да су Гојко и његов отац Слободан били ти који су иницирали освету, те је одбрана оптуженог да Гојка није видео на сахрани потпуно неживотна и нелогична, а у том делу је и супротна исказима сведока које је суд прихватио.

У прилог наведеног је и утврђена чињеница да се оптужени Ђуро Тадић и Гојко Ђурић нису ни довезли истим возилом у Дульке, а што је и сам оптужени у својој одбрани на главном претресу изјавио.

Суд је такође ценио измену одбрану оптуженог изнету на главном претресу у којој је навео да са пок. Гојком Ђурићем није хтео да иде јер је био болестан, односно да је пар дана пре догађаја на линији био повређен тако што му је услед детонације од гранате пукла скрама на очима, да су му попуцали капилари, те да се од тих повреда лечио код више доктора. Међутим, имајући у виду да оптужени није негирао да је пошао у Дульке, већ да је само на главном претресу поновио одбрану да није хтео да вози сада пок. Гојка из разлога што је имао повреду на очима, не опредељујући при томе колико се лечио, али наводећи да је после догађаја и поред те повреде послат на борбену линију (стр. 9 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), суд није прихватио његову одбрану да је због болести одбијао да вози Гојка Ђурића, налазећи да је неискрена и да је то још један покушај којим оптужени покушава да оправда своју тврђњу да је под принудом отишао у Дульке.

Осим тога, сведок Симо Кецман који је након догађаја био заједно са оптуженим у рајновачкој чети, а који је оптуженог виђао и у време догађаја, на главном претресу је изјавио да му није познато да је оптужени у овом периоду био повређиван, односно рањаван као што је то оптужени тврдио.

При томе, цењено је и то да оптужени у својој одбрани датој пред истражним судијом ни у једном тренутку није споменуо повреду и да током поступка његово повређивање на линији није потврдио ниједан од саслушаних сведока који су га у том периоду виђали.

Иначе, оспорена је и одбрана оптуженог чак у делу у коме наводи да је само њему било познато да је тело Томе Тадића било измасакрирано, јер је он отварао сандук и да то никоме није пренео, с обзиром да су сведоци Бабић Жељко и Маринко Стоисављевић навели да су од Зорана Тадића чули да је тело његовог оца Томе било измасакрирано.

Чињеница да је Тома Тадић настрадао 20.09.1992. године, осим што није била спорна међу странкама, потврђена је и писменим доказом - уписом белешке о чињеници смрти у извод из матичне књиге рођених за место Кулен Вакуф, означене бројем 07/1-13-1-56389/11 од 17.11.2011. године.

Негде испред 16.00 часова, 23. септембра 1992. године оптужени Ђуро Тадић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Јовица Тадић, Зоран Берга и Жељко Бабић су наоружани сели у моторно возило оптуженог марке „Пежо“, који их је у Дуљке и одвезао. Осим поменутих лица, отприлике у исто време другим колима су кренули сада пок. Ђурић Гојко и Ђурић Слободан.

Наведено је суд утврдио из исказа сведока Жељка Бабића и Зорана Берге, конкретно из делова исказа који су сагласни како међусобно, тако и са осталим изведенним доказима. Ови сведоци су у својим исказима потврдили одбрану оптуженог да су се у групи која је отишла у Дуљке, осим њих двојице, налазили Зоран Тадић, Тадић Ђуро зв. «Мрђа», Тадић Јовица зв. «Кајо», Тадић Светко, сада пок. Ђурић Слободан и Гојко, коју чињеницу није спорио ни оптужени (страна 35 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. год.), у ком делу је као сагласна исказима наведених сведока одбрана оптуженог прихваћена.

Сведок Зоран Берга је детаљно објаснио, да су 23. септембра 1992. године негде око 16 часова, по њега дошли Тадић Ђуро, његов брат Светко Тадић, Тадић Јовица зв. „Кајо“, Тадић Зоран и Бабић Жељко да крене са њима да се свете Муслиманима, наводећи да није знао како им је било познато да су се у Дуљцима налазили Муслимани који су брали шљиве. У колима опт. Ђуре Тадића су била њих шесторица, позади су седели једни на другима. Иако није тачно знао где иду, било му је јасно да траже Муслимане, а успут су наишли на Ђурић Слободана и његовог сина Гојка, додајући да су њих двојица ишли возилом марке „Аскона“ зеленкасте боје.

Сведок Жељко Бабић је на главном претресу потврдио да су, након постигнутог договора у вези поласка у Дуљке, Ђуро Тадић и његови рођаци Тадић Светко, Тадић Јовица, Тадић Зоран, као и Берга Зоран, на брзину сели у возио оптуженог марке „Пежо“ и први кренули на лице места где је касније извршен злочин, док је он ишао са Ђурић Гојком и Слободаном, колима «Застава 128».

Осим тога, сведок Бабић је навео да су приликом одласка у Дуљке једино он и опт. Ђуро Тадић били у цивилној одећи, а да су сви остали били у униформама. Међутим, суд није прихватио његов исказ у том делу с обзиром да је у супротности са исказима сведока Берга Зорана, Милета Пепића, Милана Иванчевића, Мехе Ракића, Амира Џаферагића, Мирхада

Цаферагића, Софтић Исмета, Тахире Хајрулаховић и Сафете Талић, а који су, описујући изглед лица која су тога дана дошли у Дульке, сагласно навели да су сви били униформисани, неки у полицијским, неки у војним униформама, при чему ни сам оптужени није оспорио у својој одбрани да је по доласку у Дульке, био у СМБ униформи (страна 36 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013. године).

Иако између исказа сведока Зорана Берге и Желька Бабића постоје разлике у погледу организације око поласка у Дульке и распореда седења у колима, суд налази да ове разлике нису од значаја, с обзиром на чињеницу да су у Дульке отишла два возила, од којих је једно возио Ђуро Тадић, а друго Гојко Ђурић, те чињенице да су у Дульке дошли њих осморица. При томе, и овде треба истаћи да ниједан од ова два сведока није у свом исказу поменуо ситуацију коју оптужени описује на дан одласка у Дульке - да је Гојко Ђурић случајно нашао код њега када се враћао из Кулен Вакуфа, да је на њега вршио притисак да иде у Дульке и да се он противио, на чему у својој одбрани оптужени инсистира. При томе, оптужени је тврдио да су управо ова два сведока (осим Јовице Тадића и Зорана Тадића) била у близини и да су седели на банкини када је Гојко вршио притисак на њега да га вози те би они то свакако чули, а одбрана оптуженог је и неуверљива и потпуно неживотна, нарочито имајући у виду чињеницу да је он рођени брат пок. Томе Тадића, а да је пок. Гојко Ђурић био комшија.

С обзиром да се у погледу возила којима су дошли оптужени и његови саизвршиоци, највећи број саслушаних сведока – очевидаца различito изјашњавао и, како је на то указала одбрана оптуженог, при чему оптужени оспорава да се на лицу места, осим његовог возила и трактора, налазило још неко возило, суд је томе поклонио посебну пажњу и дао детаљно образложение у каснијем излагању.

Негде око 16.00 часова у Дульке су дошла униформисана лица са два путничка возила, која су се зауставила у близини лица задужених за спровођење радне обавезе - Иванчевић Милана, Пепић Милета и Шобот Желька. Возила су напустила сва лица, те након што су сазнали где се цивили налазе, одмах су се упутили у њиховом правцу, а том приликом су били маскирани. Наведене чињенице утврђене су из исказа сведока Милана Иванчевића, Узејира Ракића, Изета Војића, а делом из исказа сведока Зорана Берге.

Сведок Милан Иванчевић је навео да је 23. септембра седео на путу у Дульцима са Жельком, Милетом Пепићем и Талић Емином, када су из правца Кулен Вакуфа угледали како долазе и заустављају се два путничка возила, од којих је један био марке „Застава“ 128 „прљаве“ боје, а како је то на главном претресу објаснио, изгледао је неуредно, није био светао, већ је био црвенкасте, тамније боје. Иначе, тога дана, осим поменута два

аутомобила којима су дошла унiformисана лица, ту се налазио и његов бели „Голф“. Та лица по изласку нису имала капе на глави, односно маске на лицу које су у ствари биле фантомке са прорезом на очима, а исте су почели стављати тек приликом кретања ка цивилима. Међутим, на главном претресу је у том делу изменено исказ наводећи да су унiformисана лица већ по изласку из возила били маскирана. Из возила је изашло 7 или 8 лица, ниједно није препознао, а били су обучени у војне, СМБ унiformе, а преко главе су имали превучене најлон чарапе. Из кола су сви изашли (страна 62 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. год.), не сећа се да је неко остао унутра и одмах су кренули ка цивилима. Међутим, претходно је неко од тих лица њих упитало „где су Турци“, да би након пола минута до минута, рачунајући од момента њиховог изласка из кола, отпочела пуцњава.

Наводе сведока Милана Иванчевића да им је неко од унiformисаних лица пришао распитујући се за цивиле на радној обавези, суд је прихватио као уверљиве и истините, а осим тога у сагласности су и са исказом сведока Бабић Желька који је навео да се по изласку из возила упутио према Пепић Милету кога је од раније познавао из радне обавезе и да му се лично обратио питајући га где су Муслимани који беру шљиве, на шта му је Пепић показао руком у правцу вођњака где се налазила кућа од лица зв. «Бег» које се презивало Војић, а што је потврдио и сведок Зоран Берга пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ, наводећи да је неко од „чувара“ који су водили радну обавезу, Бабић Жельку показао руком у правцу воћа где су се налазили радници који су ту седели и пили кафу.

Сведок Узејир Ракић је навео да је око 16.00 часова угледао како се у правцу Желька Шбота и Пепић Милета који су их чували, великом брзином крећу два путничка возила, једно марке „Мерцедес“, а друго марке „Стојадин“ (исказ пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу 04.06.2001. године) из којих је изашло укупно осам непознатих, млађих наоружаних, унiformисаних младића, који су се одмах по изласку упутили ка Шботу Жельку и Пепић Милету са којима су о нечemu кратко разговарали. У колима нико није остао, сви су отишли у правцу Бегове куће, па и возачи који су препаркирали возила. У исказу датом дана 28.02.2008. године, истакао је да та лица маске нису имала приликом изласка из возила, већ су их почели стављати када су од Шбота и Пепића кренули према горњем воћу.

Сведок Војић Изет (у чији је исказе од 14.06.1995. год. сачињене пред Вишим судом у Бихаћу, и од 16.06.2006. год. пред тужилаштвом Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ, на сагласан предлог странака извршен увид на гл. претресу 29.11.2013.) је навео да је негде око 3-4 сата поподне, угледао како долази двоје кола, од којих је једно возило био од „Ђумића“ из Кестеноваца из којих је изашло осам наоружаних лица који

су били маскирани, са чарапама на главама (на записнику пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.06.2006. изјавио да је било између 8 и 10 лица). По доласку су се обратили Иванчевић Милану и Шобот Жељку и питали их где се налази највећа група људи који су брали шљиве, а они су им показали руком у смеру куће у чијем се у дворишту налазило највише људи, жена и деце.

Иако сведоци Милан Иванчевић и Војић Изет нису били сигурни у погледу броја лица која су дошла са два возила, али остављају могућност да их је било осам, ова чињеница је несумњиво утврђена из исказа сведока Зорана Берге, Узејира Ракића, Мирхада Џаферагића, Жељка Бабића и других, који у том смислу нису имали сумње, а осим тога, и сам опт. Ђуро Тадић је потврдио је да их је укупно осморица дошло на место где се догађај одиграо – он и његова браћа – Јовица и Светко, братанац Зора Тадић, Бабић Жељко, Берга Зоран, те Гојко и његов отац (страна 35 транскрипта са главног претреса од 26.06.2013. године).

У вези са тим, из исказа сведока Берга Зорана је несумњиво утврђено да су у Дульке, са два возила дошли он, оптужени Ђуро Тадић, Јовица Тадић, Светко Тадић, Жељко Бабић, Зоран Тадић, те сада покојни Гојко и Слободан Ђурић. Осим њихових возила, поред продавнице која се ту налазила, био је и један трактор. По доласку, у Дульцима су затекли људе који су водили радну обавезу, а мисли да је тамо видео и Пашић Саву. Иако је у исказу пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 24.01.2012. године навео да им је, пре него што су изашли из возила, Тадић Ђуро поделио женске чарапе како би их ставили на главе, те да једино није сигуран да ли су их ставили Гојко и Слободан Ђурић, у том делу је на главном претресу дана 25.10.2013. године променио исказ наводећи да се не сећа да је то рекао, али зна да су сви на главе стављали чарапе како их не би препознали, с тим што није могао да се сети да ли их је поделио Ђуро или неко други. Када је излизио из кола и почeo стављати маску, неко га је позвао по имену. Иако је на главном претресу тврдио да „чуварима“ нико од њих није прилазио, претходно је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ навео да је неко од лица са којима је дошао у Дульке - Бабић Жељко, Ђурић или Зоран Тадић присутне „чуваре“ упитао где се цивили налазе и неко од њих је руком показао у правцу воћа где су се налазили радници који су ту седели и пили кафу. Након што им је саопштено где се налазе цивили, сви са којима је тог дана дошао у Дульке, кренули су према Беговој кући (стр. 40 транскрипта са главног претреса од 25.10.2013. године).

Суд је наведене исказе прихватио, налазећи да су међусобно сагласни, искрени и уверљиви, и несумњиво утврдио да су из возила која су дошла у Дульке, изашла сва лица те тиме и оптужени Ђуро Тадић, и да су се, одмах након што им је од стране лица која су водила радну обавезу, показано где се цивили налазе, сви упутили у њиховом правцу.

При томе, и сведок Миле Пепић који је у тренутку доласка стајао са Иванчевићем, Шботом и још једним лицем - Талићем и који није био потпуно сигуран у погледу броја возила, као ни у погледу броја лица која су у Дульке дошла колима, иако у први мах није могао да се сети, на главном претресу је навео да је уочио моменат и место где су возила која су дошла из правца Вакуфа стала на асфалтном путу, да је видео њихове бочне делове, а налазили су се на неких 20 метара од њега. Видео је да су из возила изашла сва лица која су се унутра налазила (страна 57 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. године) и да нико није остао. Неки од њих су имали на главама црне чарапе са прорезом за очи, док је било и неких који их нису имали. Међутим, у односу на ове наводе, сведок Пепић је на главном претресу потврдио да су сви који су дошли имали чарапе навучене преко лица и да је био уплашен.

Међутим, овај сведок је навео да су униформисана лица по доласку изашла из возила и одмах потом запуцала, не помињући да се било ко од њих обраћао њему, Шботу или Иванчевићу. Међутим, суд његов исказ у том делу није могао прихватити с обзиром на сведочења Војић Изета, Узејира Ракића, тако и сведока Милана Иванчевића, те Зорана Берге (дат пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ), из којих је несумњиво утврђено да је бар једно униформисано лице пришло лицима која су водила радну обавезу, како их неки називају „чуварима“ и да им је показан правац у коме су се цивили налазили, након чега су се тамо и упутили.

Сведок Мирхад Џаферагић је навео да је тога дана храна каснила, те је он заједно са комшиницом Сафетом Талић отишао до ораха који се налазио иза куће. У једном тренутку угледао је да долазе два возила од којих је једно било марке „Мерцедес“ беле или сиве боје, а друго „Стојадин“ црвене или наранџасте боје, те иако није видео сам моменат изласка из возила (што је изјавио на гл. претресу дана 27.06.2013.), зна да је из возила изашло осам лица, обучених у маслинасто-зелене, војне, бивше ЈНА и плаве, полицијске униформе. По изласку, на главе су стављали најлон чарапе, али не може са сигурношћу да потврди да ли су то сви учинили. Да се радило о најлон – чарапама закључио је с обзиром на то да им је лице биле спљоштено, коса затегнута, при чему је објаснио да се, за разлику од тога, код фантомки, када су црне, виде само очи и уста. Видео је када су узели пушке и одмах потом прескочили ограду и кренули у правцу одакле су он и Сафета излазили.

Одбрана оптуженог у којој првобитно тврди да је, по доласку у Дульке, из кола изашао први Ђурић Гојко, а коју је касније, на главном претресу изменио наводећи да Гојко уопште није ни био у његовим колима, већ да је дошао на други начин и одједном поред његовог возила „протрчао и запуцао“ по људима, да се потом вратио и да је истерао из

његовог возила остала лица, да су изашли сви осим њега и његовог брата Светка, није потврђена ниједним изведеним доказом.

Наиме, како из наведених исказа Зорана Берге, Узеира Ракића, Мирхада Џаферагића, Желька Бабића, као и из датих навода одбране оптуженог, несумњиво произилази да је у Дуљке дошло осам лица, да сведоци који су били у прилици да виде дешавања одмах по доласку ових лица – Милан Иванчевић, Миле Пепић, Војић Изет, Узеир Ракић, Мирхад Џаферагић недвосмислено потврђују да су сва лица изашла из возила и да су се, врло брзо се упутила ка цивилима, то је оповргнута одбрана оптуженог којом објашњава поступање сада пок. Гојка Ђурића, да је прво сам запуцао по цивилима, и да се потом вратио и друге истерао пушком из возила, а да су оптужени и његов брат Светко Тадић остали у колима и да се нису придружили осталим лицима, већ да су се сами, убрзо вратили у Рајновце. Оваква одбрана оптуженог супротна је доказима које је суд прихватио и оцењена је као недоследна, неискрена и неуверљива, супротна исказима наведених сведока, те срачуната на избегавање кривичне одговорности, из ког разлога је суд као такву није прихватио.

Осим тога, одбрана оптуженог је оповргнута и исказом сведока Желька Бабића који, иако је својим исказом на главном претресу у једном делу покушао да умањи одговорност опт. Ђуре Тадића, није спорио да је оптужени по доласку у Дуљке изашао из кола и да се заједно са групом вратио назад у Рајновце, као и исказу сведока Зорана Берге, који је на главном претресу навео да су сви изашли на макадамски пут, а да су, након обраћања лицима која су спроводила радну обавезу, према цивилима кренули углавном сви, а након што му је предочено да је оптужени у својој одбрани навео да није излазио из возила и да је са братом Светком отишао пре него што су се сви вратили, сведок је остао при својој изјави наводећи „не бих рекао, не“ (страна 43 транскрипта са гл. претреса од 25.10.2013. год.).

Из исказа саслушаних сведока Милета Пепића, Војић Изета и Ракић Узеира, уочава се да они различито описују тренутак када су униформисана лица на главе стављала маске. Наиме, неки сведоци описују да су поједина униформисана лица чарапе имала већ приликом изласка из кола, неки да су их стављали у моменту кретања ка цивилима, при чему у том делу ни сведоци Желько Бабић и Зоран Берга који су били у групи која је дошла у Дуљке, а који су дали исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ и касније, на главном претресу, нису били доследни, како у погледу лица која су ставила маску, тако и у погледу чињенице ко је маске и када поделио. Такође, сведок Милан Иванчевић је у истражном поступку тврдио да су маске стављали у тренутку када су кренули ка цивилима, а на главном претресу да су их имали већ приликом изласка из возила.

Међутим, и поред тога што се из интерпретираних исказа сведока уочава постојање разлика у означавању тренутка када униформисана лица стављају маске на главе, суд је несумњиво утврдио да су њихови искази међусобно сагласни и доследни у погледу чињенице да су сва униформисана лица која су кренула ка цивилима који су се налазили испред куће Хусеина Војића и по воћњацима, била маскирана у тренутку када су пришли до цивила и на њих запуцали.

То произилази и из исказа сведока Софтић Исмета (28.02.2008. године дат пред Кантоналним МУП-ом УП СКП, у који је извршен увид на главном претресу дана 12.12.2013. године) који је навео да су сва униформисана лица која су пуцала у правцу куће, имала капе на главама тако да им је лице било покривено.

Такође, и из исказа сведока Тахире Хајрулаховић која се у моменту наиласка наоружаних лица налазила испред куће Хусеина Војића, утврђено је да је у правцу куће и цивила нашло осам униформисаних, лица, који су на главама имали црне капе са прорезима за очи и уста.

Истинитост исказа сведока који тврде да су сва лица била маскирана у моменту када иду ка цивилима, не доводи се у сумњу исказима сведока Амира Џаферагића и Сафете Талић који су навели да су видeli да само поједини стављају чарапе, с обзиром да су ови сведоци објаснили да нису могли запазити све детаље и да се не могу сетити колико их је тачно било са чарапама, односно маскирним капама са отвором. Такође, суд је ценио чињеницу да су поједини сведоци тврдили да су током дешавања у Дуљцима, препознали одређена лица, јер нису имали маске, али то није од утицаја на закључак суда да су у моменту када пуцају ка цивилима, били маскирани, с обзиром да је током поступка несумњиво утврђено да су се униформисана лица у току догађаја, раздвајали у групе и стављали и скидали маске, о чему ће бити речи у наставку пресуде. О томе је, између остalog, своја запажања изнела и сведок Шехерзада Хеџић, која је навела да су тројица (Гојко Ђурић, Зоран Тадић и Зоран Берга) које је видела без маске, исте скинули, закључујући да су „све побили и немају од кога да се крију“.

Стога, суд је исказе сведока Тахире Хајрулаховић, Софтић Исмета, Војић Изета и Милана Иванчевића, те сведока Милета Пепића (са главног претреса од 15.10.2013. г.) оценио међусобно сагласним, искреним и уверљивим у погледу чињенице да су униформисана лица која су дошла у Дуљке, била маскирана у моменту када прилазе и пуцају на цивиле, те како ови искази представљају једну логичну целину, то их је суд прихватио, док је одбрана оптуженог у делу у коме негира да је у Дуљцима на главу стављао било чарапе, било капу, и да није приметио да је то чинио било ко од лица са којима је дошао у Дуљке, оценио као

неискрену, неуверљиву и срачунату на избегавање своје кривичне одговорности.

Надаље, из напред наведених исказа сведока Милана Иванчевића, Узеира Ракића, Војић Изета и Мирхада Џаферагића произилази да су у Дульке опт. Ђуро Тадић и његови саизвршиоци дошли са два путничка возила, а што је потврђено и исказима сведока Зорана Берге и Желька Бабића.

Осим тога, чињеницу да је у Дульке 23.09.1992. године дошло двоје возила потврдио је и сведок Мехо Ракић у свом исказу пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 25.02.2008. године, наводећи да се сећа када је по изласку из куће у којој се кувала кафа, ишао у правцу људи који су седели испред куће, и га је из правца где су стајали Шобот, Пепић и Иванчевић угледао из правца Кулен Вакуфа како долази двоје кола и заустављају се поред поменутих чувара.

Налазећи да су искази ових сведока у погледу броја возила међусобно сагласни, уверљиви и доследни, суд је одбрану оптуженог у којој тврди да је у Дульцима тада било само једно, његово возило и да му није познато да је, осим трактора, у Дульцима било неко друго возило, оценио као неистиниту.

Осим тога, суд је ценио да су се у току поступка, сведоци који су били присутни на лицу места, различито изјашњавали у погледу марке возила којим је дошла наоружана група.

Сведок Мирсад Мешић је навео да није био очевидац, али је враћајући се кући, и пролазећи кроз Дульке видео три возила, да је прво дошло једно полицијско возило, а након тога су дошли „Мерцедес“ од извесног шофера Ђумића и црвени „Југо“, да је видео када су та возила стала. Сведоци Узејир Ракић и Мехо Ракић у исказима објашњавају да су видeli истовремени долазак два возила у Дульке и да је једно од возила било марке „Мерцедес“ сиве металик боје, којим је раније лице које се презива Ђумић довозио храну, а присуство „Мерцедеса“ сиве металик боје, тога дана у Дульцима у време догађаја потврдила је и сведок Сафета Талић. Сведок Мирхад Џаферагић је првобитно истакао да је видео како долази једно возило марке „Мерцедес“ сиве или беле боје, а друго марке „Стојадин“ црвене или наранџасте боје, те да критичном приликом није видео возило „Пежо 304“ сиве, металик боје, али је на главном претресу објаснио да се у то време није разумео у возила, те да је то закључио јер је од других људи тако чуо, додајући да је сивим „Мерцедесом“ иначе довожена храна и да није апсолутно сигуран да се ради о истом возилу. Сведок Мехо Ракић је на записнику од 04.06.2001. навео да је угледао како из правца Кулен Вакуфа долази једно возило марке „Стојадин“, а друго марке „Мерцедес“, којим је доношена храна и са којим су долазили

полицајци из Кулен Вакуфа. Сведок Амир Џаферагић је навео да је у Дуљке дошао један аутомарке „Застава“, мисли жуте боје, док се за други не сећа.

Сведок Шехерзада Хеџић је на главном претресу навела да јој је познато да су била два путничка возила, два аута, али је видела само једно марке „Мерцедес“ сиве боје, старији модел из 80-их, а тим возилом им је раније доносио храну Ђумић из Кестеноваца.

Сведок Рифет Ракић је навео да је на крају догађаја видео како су се униформисана лица упутила ка возилу марке „Рекорд“, док је сведок Бећо Дупановић навео да је око 16 часова дошло возило „Кампањола“ из кога је изашло осам лица.

Осим тога, и сведоци Берга Зоран и Бабић Желько, за које је суд утврдио да су дошли са оптуженим у Дуљке, различито су се пред судом изјашњавали у погледу марке возила којим су дошли Гојко Ђурић и Слободан Ђурић. Наиме, сведок Берга Зоран је тврдио да су Ђурићи дошли возилом марке „Аскона“, док је сведок Желько Бабић тврдио да су Слободан и Гојко Ђурић, дошли возилом марке „Застава“ 128.

Ценећи исказе наведених сведока, суд је утврдио да су они у највећем броју сагласни у погледу чињенице да је једно од возила којима су се довезла униформисана лица, било сиве металик боје и да наводе да се ради о возилу марке „Мерцедес“, при чему су се поједини оградили у својим изјавама да постоји могућност да су помешали возила из разлога што им је „Мерцедесом“ сиве металик боје иначе довожена храна. Наиме, бројни саслушани сведоци током овог кривичног поступка су потврдили ту чињеницу.

Имајући у виду да оптужени у својој одбрани не спори да је он у Дуљке дошао својим возилом марке „Пежо“ сиве - металик боје, сличне небу (страна 38 транскрипта са гл. претреса од 26.06.2013.), а што је потврдио и сведок Миле Кецман, наводећи да му је познато да је брат Томе Тадића, Ђуро Тадић зв. Mrђа пре и за време рата возио „Пежоа“ сивкасте боје, да су саслушани сведоци у највећем броју били доследни у погледу чињенице да су уочили истовремени долазак два возила, да су из тих возила, од којих је једно било сиве – металик боје, истовремено изашла униформисана лица, несумњиво је утврђено да се не ради о возилу «Мерцедес» већ да је на лицу места био управо оптужени са својим возилом марке „Пежо“, док су другим возилом дошли Гојко Ђурић и Слободан Ђурић, прихватујући у том делу исказ сведока Желька Бабића да је друго возило било марке „Застава“, јер је у том делу његов исказ потврђен исказима сведока Мехе Ракића, Мирхада Џаферагића, Сафете Талић, Амира Џаферагића, Ракић Узејира и Милана Иванчевића, из којих

несумњиво произилазили да је друго возило на лицу места било марке „Застава 128“.

При томе, суд налази да су разлике које постоје у исказима пре свега сведока оштећених у погледу броја возила и марке, која су уочили тога дана у Дуљцима, потпуно разумљиве и оправдане, с обзиром на различитости које постоје између самих сведока - у годинама, у моћи запажања, а пре свега у погледу познавања модела и типова возила. Такође, нарочито треба имати у виду да је код оштећених лица постојао страх високог интензитета током и након предметног догађаја, што свакако утиче на моћ запажања и репродуковања детаља који су запажени у догађају, а не треба занемарити ни протек времена од предметног догађаја до давања исказа сведока.

Осим тога, суд је ценио да је сведок Војић Изет у свом исказу навео да је видео да је наоружана лица довезао шофер Ђумић, али како је његов исказ у том делу у супротности са утврђеним чињеничним стањем које несумњиво произилази из осталих доказа, односно како ниједан од саслушаних сведока не помиње присуство овог лица, при чему и они сведоци који мисле да су видели његово возило, не тврде да су видели и Ђумића, суд у том делу исказ овог сведока није прихватио.

Цивили Муслимани су се у моменту њиховог доласка налазили на више локација а поуздано је утврђено да су били испред куће Хусеина Војића и у доњем воћу.

Из исказа сведока који су описивали конфигурацију терена на коме се догађај одиграо, утврђено је да је у Дуљцима где се обављала радна обавеза, било више воћњака и да су цивили били распоређени првобитно у четири, а у тренутку наиласка возила са униформисаним лицима били су у најмање две групе, од којих је једна група била распоређена са леве стране асфалта и са доње стране пута који је ишао из правца Рипча у правцу Кулен Вакуфа и у тој групи која се налазила са леве стране асфалта били су углавном старији људи, док је друга група цивила радила са десне стране пута, поред куће Хусеина Војића. У исто време, са стране, у близини, поред једне напуштене куће су се налазили Сафета Талић и Мирхад Цаферагић.

Сведок Миле Пепић је објаснио да је било више воћњака, да су цивили били распоређени у две или три групе, а он је са места где се налазио, имао преглед у односу на цивиле који су радили са леве стране асфалта који је ишао у правцу Вакуфа, а било је радника који су радили са доње стране, испод споредног асфалта који иде ка неким кућама, а осим тога, сматра да су сакупљане шљиве и са горње стране одакле је дошла жена којој су помогли (прим. Тахира Хајрулаховић) односно близу неке

куће. Иако се са места где је стајао види вођњак који се налази код те куће, он није видео људе који су на том месту брали шљиве.

Сведок Милан Иванчевић је на главном претресу објаснио да су радници брали шљиве и са горње и са доње стране локалног пута, да су се два мања вођњака налазила испод пута, удаљења неких 10-15 метара доле, преко улице, а са доње стране улице, на неких двадесет до тридесет метара се налазила и једна кућа ограђена живом оградом. Нису постојала правила по којима су се распоређивали они коју су скупљали воће, већ су их он, Жељко и Миле Пепић слали тамо где је воћа било (страна 69 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. године).

Сведок Шехерзада Хецић, објашњавајући конфигурацију терена на којој се кућа налазила објаснила је да је она била на 200-250 метара удаљености од асфалтног пута, а до куће се долазило макадамским путем. Уз сам пут налазила се кућа Расиме Војић, а одмах иза ње је била кућа њеног стрица, која се фактички налазила на ливади на којој је био вођњак. Та кућа, испред које се десио злочин, била је од њеног стрица, а налазила се на косини, а улаз је био са горње стране. У приземљу су биле две гараже, а испред гараже је седео народ и пио кафу. Сматра да људи који су изашли из возила нису могли да виде људе који су седели испред куће, јер су дошли са друге стране, а између њих и лица која су пила кафу, се налазила кућа. Иначе, један од вођњака у којима су скупљали шљиве људи који су касније лишени живота, налазио се на ливади, на удаљености од 50 метара бочно од куће.

Сведок Тахира Хајрулаховић је навела да, гледајући из правца Рајноваца (одакле су дошла униформисана лица) у правцу Бихаћа, иде асфалтни пут од кога се одваја макадамски пут којим се долази до куће испред које се налази кућа лица званог «Бег».

Сведок Мехо Ракић је објаснио да су цивили били распоређени уз саму близину пута, међу кућама. Прво су били распоређени да купе шљиве у мањем вођњаку који је био уз сам пут, а између 13 и 14 часова Шобот Жељко им је рекао да пређу у горње воће које се налазило изнад пута, код куће брата од „Бега“ и тада је у доњем воћу остало 5-6 старијих лица.

Из исказа сведока Амира Џаферагића је утврђено да су цивили по доласку распоређени у четири групе, а у моменту када су из правца Кулен Вакуфа дошла два аутомобила, налазили су се у воћу испод пута где је радио још људи, док је једна група прешла да ради у воћу преко пута, код „Беговицине“ куће која је била мало удаљенија од пута и до ње се долазило макадамским путем, који се одвајао од асфалтног.

Сведок Селма Кулдија је изнела сазнање да је на брању шљива било присутно више од 30 људи, а били су распоређени по воћњацима, сви су били у близини, једна група људи је након брања шљива поседала испред Бегове куће и пила кафу.

Сведок Узејир Ракић је такође потврдио да су били подељени у више група, а у његовој их је било осам или девет. У питању су били старији људи, међу којима и Шеро Ракић, Рифет Ракић, Мухо Ибрахимпашић, Исмет Дупановић, Мујага Дупановић и Бећо Дупановић, а брали су шљиве испод пута, у воћњаку Војић Халила, док је друга група била распоређена да бере у горњем делу, испред Бегове куће и ту су били млађи људи – Хајрулаховић, Мехо Дупановић и други.

Сведок Мирхад Џаферагић је објаснио да се, из правца Бихаћа ка Кулен Вакуфу, доње воће налази са леве стране главног пута, а горње воће са десне стране, изнад Бегове куће, испред које се налази ограђена кућа од комшије. Потврдио да је једна група берача шљива седела испред Бегове куће. У време када су наишли војници, он је био одвојен од групе, био је са Сафетом Талић, док је његова мајка била у горњем воћу, уз Бегову кућу.

Сафета Талић је навела да су их чувари распоредили, да су се прво спустили са леве стране у мањи воћњак у коме су релативно брзо покупили воће, а потом су кренули са десне стране на један пут који је водио ка Беговој кући где су се после десила убиства. Једна група је седела испред Бегове куће, у правцу шљивика који се уз кућу налазио, и ту су пили кафу. Она је са Мидом-Мирхадом Џаферагићем отишла да накупи орахе испод дрвета које се налазило изнад Бегове куће, а потом су отишли до једне напуштене куће.

Сведок Исмет Војић, описујући положај куће испред које се одирао догађај, навео је да се асфалтни пут укршта са макадамским путем, а када се скрене десно са тог пута кућа је удаљена на неких 50 метара од асфалтног пута. Кућа је имала воћњак, али се он налазио на парцели у дворишту куће. Са предњег дела куће је двориште, а иза куће неких 7-8 дурума је воћњак. Испод пута, односно сокака који води са асфалта у кућу његовог брата, био је доњи воћњак, који се фактички налазио између асфалта и макадамског пута, са десне стране асфалтног пута гледано из правца Бихаћа према Кулен Вакуфу.

Из напред интерпретираних исказа сведока које је суд прихватио као уверљиве и веродостојне, утврђен је положај два главна воћњака у односу на асфалтни пут, као и куће Хусеина Војића испред којих су се налазили цивили у моменту наиласка наоружаних лица. Наиме, одмах по доласку, а након обраћања неком од лица задужених за спровођење радне обавезе, сва униформисана лица су том

приликом била наоружана аутоматским пушкама упутила су се у правцу цивила и већ у ходу су на њих запуцали, што је утврђено из следећих доказа:

Сведок Милан Иванчевић је доследно током поступка износио да су сва униформисана лица која су претходно дошла са двоја кола у Дульке, била наоружана аутоматским пушкама „Калашњиков“, које су одмах по изласку репетирали, односно „ставили на готовс“. Одмах након што су питали „Где су ти Турци или Муслимани“ сви су кренули у правцу радника који су тресли и купили шљиве са горње и са доње стране локалног пута. Наоружана група се разишла лево и десно по вођњацима, нико није остао на путу, већ су ужурбано ходали, трчали и пуцали су. Иако их није могао видети све време, чуо је трчање, јурњаву, вриску и галаму. Пуцњава је трајала негде између 10 и 15 минута, била је рафална, а негде пред крај пуцњаве у вођу у страни, почела је да се чује и пуцњава са доње стране пута где је такође била група људи која је брала шљиве, а цивили су почели да беже. Лица која су пуцала су у једном тренутку прошла поред њега, једно од њих које није имало капу на глави је ка њему уперило пушку и упитало га „какав си ти Србин када не тучеш Турке“, а након тога је то лице, као и сви други који су са њим били, отишли у правцу Кулен Вакуфа.

С обзиром да сведок Милан Иванчевић наводи да, због положаја на коме се налазио, није могао да види шта се дешавало испред или иза куће која је у близини вођњака, потпуно је логично што наводи да су се униформисана лица упутила у правцу цивила и да су цивили тада били на брању шљива (а не испред Бегове куће, јер то није могао ни видети), а оно што је битно јесте да је сведок потврдио да се сећа да се одмах кренуло у акцију пуцања, да су то сви учинили и да нико није остао на путу.

Сведок Миле Пепић је у свом исказу потврдио да су сва униформисана лица која су изашла из возила која су у једном моменту наишли са правца Кулен Вакуфа, била наоружана и то, колико се сећа, претежно аутоматским пушкама (страна 41 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013.), јер је иначе код њих у околини било врло мало оних који су имали старе пушке М-48. Међутим, не сећа се да је у то време виђао пушке „Паповке“.

Овај сведок је приликом саслушања пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 16.11.2007. године изјавио да је једна група униформисаних лица одмах почела пуцати на скупљаче шљива који су се налазили са леве стране пута, а да му је друга група прошла иза леђа и упутила се према месту где је радила трећа група берача шљива, на главном претресу је изјавио није приметио да је неко остао у возилу и да да није приметио да се неко од униформисаних лица која су дошла, удаљавао, већ су се сви кретали у правцу цивила и ишли су по вођу.

Развојили су се у две групе и сви су пуцали (стр. 51 и 52 транскрипта са главног претреса од 15.10.2013. године). Једна група цивила купила је шљиве испод пута, са леве стране гледајући из правца Бихаћа према Вакуфу, друга са десне стране гледајући у правцу Бихаћа, а трећа је купила са стране у шљивику. У глави му је остала слика како је један од њих пуцао у человека који је купио воће до међе и како је он повикао „не мене“, а након тога је чуо да пада бомба и угледао дим. Додао је да су тада у тој околини углавном сви имали аутоматско наоружање, а врло мало је било старих M-48 пушака.

И из исказа сведока Милана Иванчевића и Милета Пепића, несумњиво је утврђено да су сви који су изашли из возила били наоружани аутоматским оружјем. Осим тога, сведок Миле Пепић је несумњиво изнео чињеницу да су сви кренули ка цивилима и да су пуцали, што је било познато и сведоку Милану Иванчевићу, који је првобитно потврдио да су сви пуцали, али да је то „више чуо него видео“, да је била „катастрофа од пуцања и рафала“. Такође, оба сведока која су се налазила у непосредној близини возила којима су дошла униформисана лица, недвосмислено су потврдила да се нико од униформисаних лица није удаљавао (очигледно својим возилом), при чему је сведок Пепић потврдио да нико није остао ни у возилу, док је и сведок Милан Иванчевић, изјашњавајући се у том правцу, навео да колико се он сећа, нико није остао у возилу (страна 71 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013.). Суд је њихове исказе у том делу оценио као уверљиве, доследне и искрене и као такве их прихватио, те је одбрану оптуженог да је са братом Светком остао у колима и да се након краћег времена, вратио назад, оценио као неистиниту и усмерену на избегавање кривичне одговорности.

Напред наведени искази сведока нису у супротности ни са исказом сведока Зорана Берге, који је навео да није видео да ли су сви пуцали, али је свакако потврдио чињеницу да су сви са којима је тога дана дошао, а међу којима је свакако био и Ђуро Тадић, били наоружани, да су углавном сви кренули путем који је водио до куће која се уз воће налазила, што је навео пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ.

Иначе, исказима сведока Иванчевић Милана и Милета Пепића, оповргнута је и одбрана оптуженог са главног претреса од 26.06.2013. године у којој објашњава да је он у једном тренутку изашао из свог возила и обратио се двојици цивила „у униформама“ која су била поред трактора, да им је рекао да беже ка њему како би се спасили, да су та лица имала оружје, мада га нису употребили, а та лица су како тврди све видела и обратила су му се за помоћ и заштиту. Није знао да ли су у питању Срби или Муслимани. У неком тренутку су они отишли, било их је страх да ће их побити, јер су у том тренутку они који су претходно били са њим и његовим братом у колима, већ почели да пуцају по зиду и по кућама.

Иако је оптужени очигледно указивао на лица задужена за спровођење радне обавезе, с обзиром на опис места где су се налазили и на то да су били наоружани, ниједан од саслушаних лица која су тога дана чували цивиле (Милан Иванчевић, Пепић Миле), нису потврдили у свом сведочењу да им је неко од униформисаних лица понудио помоћ или да су је они затражили, те је и у том делу оповргнута одбрана оптуженог и иста је оцењена као неистинита и неуверљива. Осим тога, на нелогичност одбране оптуженог у којој даље тврди да није знао да ли су та лица Муслимани или Срби, указује и то што наводи да је знао да су управо они довели раднике на брање шљива, које је организовала српска страна, а да не зна којој су страни они припадали.

Сведок Тахира Хајрулаховић се пред судом детаљно изјашњавала о дешавању испред куће где се налазила у тренутку доласка униформисаних лица. Наиме, док су очекивали да им стигне храна, једна старија жена из Орашца, која се презива Војић, предложила им је да попију кафу, те се по њеном сазнању, њих једанаесторо окупило испред куће сина те жене званог „Бег“, фактички у дворишту и сви су седели близу, једни до других. За то време, у горњем воћу су били Дупановић Мехо, Дупановић Мухо, Хусе Шарић, Бего Дупановић и Аго Дупановић. У једном моменту до радника који су се налазили испред куће је дотрчала девојчица старости око 8 година - Селма Кулдија, тада Колаковић и саопштила им је да према њима иду непознати људи и да ће их можда поубијати. У тренутку када се окренула, угледала је осам маскираних лица како иду ка њима и репетирају аутоматске пушке, псујући, уз повике да траже мештанина Изета Војића, а одмах након тога започела је и пуцњава. У тренутку када се окренула, угледала је осам маскираних лица како иду ка њима и репетирају аутоматске пушке, псујући, уз повике да траже мештанина Изета Војића, а одмах након тога започела је и пуцњава. У питању су били млађи људи, физички јачи и брзо су се кретали, а када су им пришли и почели да пуцају од ње су били удаљени око 4 метра и налазили су се у паралелном положају у односу на људе који су ту седели. Сви су имали аутоматско наоружање, на главама су имали црне капе са прорезима за очи и уста, а све остало је било покривено. Били су униформисани, али није сигурна да ли у истим униформама. Објаснила је да су се у том тренутку испред куће, осим ње налазило још 11 лица од којих су сви лишени живота том приликом, осим ње и Мехе Ракића, који је умро прошле године. Она је рањена у ногу, на два места, а потом је задобила и прострелну рану руке са спољашње стране, због које јој се рука окренула. Описала је повреде које је задобила а о којима ће бити речи у наставку пресуде. Иза себе је угледала Хасу Насуфовића, текла му је крв из ушију, уста и носа и скоро да је пао на њене ноге. Иако није уочила колико њих је пуцало у моменту када је задобила повреде, јер се то дододило иза њених леђа, видела је да су од поменутих осам униформисаних лица четворица отишла даље, тврдећи да је до раздвајања дошло тек након што су сви запуцали. Увукла се између кућице од пса и „ћумеса“ за кокошке, али због пламена који је изазван у близини, преместила се у кућу која се налазила на удаљености од 3, 4

метра од места где је она била. Рањена у руку и у ногу, у кућу се довукла пузећи на десном боку. У тој кући је затекла девојчицу Шехерзаду Војић и њеног брата Асима који су се сакрили испод степеница на којима се налазио застор. И она се ту накратко сакрила, међутим, у кућу је у том моменту убачена запаљива флаша која је потом експлодирала и изазвала пламен. Шехерзада и њен брат су јој рекли да одлазе у шуму, али она није могла јер је била рањена. По изласку из куће, прошла је поред лешева да би се пребацила у кућу која се налазила испред, на удаљености од неких 40 метара од куће у којој је претходно била, док је од главног, асфалтног пута са којим се налазила у паралелном положају, била удаљена неких 20-30 метара. Видела је како лежи Хасе Насуфовић, а на неких два метра је лежала Зејна Шарић, након тридесетак метара је видела Хаснију Шехић која је била медицинска сестра у Рипчу, ближе те хрпе је била Џафегарић Исмета, као и Бекир и Сафа Шахиновићи. Сви су се налазили испред куће, на једној широкој ливади. Осим њих ту је била и Сада Мујић, као и чланови породице Војић и то старија жена и њена снаја, односно ту су биле Вахида Војић, Фатима Војић, Сенија Војић и Алдина Војић, која је била најмлађа, '79. годиште, која је била уз мајку.

Претходно је сведок Тахира Хајрулаховић приликом накнадног изласка кантоналног тужиоца Унско-санског кантона Федерације Босне и Херцеговине на лице места у месту Дульци, Месна заједница Орашац, Општина Бихаћ, у присуству криминалистичког техничара и овлашћеног службеног лица дана 13.11.2007. године показала лице места испред куће која је у међувремену срушена, а где су се одмарали цивили на које је започето пуцање, место иза куће где је бежала и сакрила се у моменту пуцања као и руку и браду где је рањена. Показала је место где се прво сакрила, шталу, а затим место у кући где се најпре сакрила након што је изашла из штале, те место где се крила у кући иза прозора собе са које се види регионални и макадамски пут, а што је све фотографисано и приказано на фотографијама приложеним фотодокументацији у спису Кантоналног МУП-а Бихаћ од 09.11.2007. године сачињеном у месту Орашац – Општина Бихаћ, као и шире лице места макадамски пут који се спаја са магистралним путем Р-408, а који се налази с десне стране регионалног пута Р-408 гледано из правца Бихаћа којим се долази до места где су се налазили цивили на радној обавези.

Суд је прихватио исказ сведока Тахира Хајрулаховић у односу на одлучне чињенице које се односе на дешавање испред куће Хусеина Војића, по доласку униформисаних лица. Њеним исказом је потврђено да је дошло осам униформисаних лица, који су тада сви били маскирани и наоружани аутоматским пушкама, које су repetirали док су се кретали ка цивилима, да су у моменту када су од ње били удаљени четири метра, а од других и ближе, почели да пуцају у моменту када су сва осморица била у паралелном положају у односу на цивиле који седе испред куће, а на искреност њених навода указује и изјашњење овог сведока у вези

сопственог повређивања и њена изјава да није уочила колико њих је пуцало у моменту када је она задобила повреде, јер се то додатило иза њених леђа, очигледно не жељећи да лажно сведочи о чињеници коју није уочила. Такође, драгоцене су и сазнања која је пренела суду у вези лица за која је њој познато да су том приликом настрадала, а у ком делу је суд исто тако исказу овог сведока поклонио веру.

Иако исказ сведока Тахире Хајрулаховић у делу у коме наводи да је по уласку у једну од кућа затекла Асима Војића и Шехерзаду Војић, није у сагласности са исказом Шехерзаде Хеџић, рођене Војић, која потврђује да се код ње у кући сакрила рањена Тахира у једном моменту, али да том приликом Асим није био присутан, но ове несагласности не доводе у сумњу исказа сведока Тахире Хајрулаховић у преосталом делу, с обзиром да је сасвим разумљиво да се сведок не сећа свих детаља, с обзиром на то да у том тренутку већ била рањена, да је била у великому страху, спасавала свој живот који је био угрожен.

Сведок Софтић Исмет (саслушан 28.02.2008. године пред Кантоналним Министарством унутрашњих послова Унско-Санског кантона БиХ, у који је исказ извршен увид на гл. претресу 12.12.2013. године на основу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) је по доласку био у групи са Бекиром Шахиновићем, Агом Дупановићем, Мухом Дупановићем и Мујагом Мујићем који је осим њега једини преживео. Када је скувана кафа, пред кућу су отишли Бекир, Аго и Мујага, а испред куће су били и остали, између остalog је видео Хасу Насуфовића и Хусу Шарића. Он се налазио на 15 метара удаљен од поменуте куће, када је угледао како из правца Кулен Вакуфа долазе два возила. Није уочио о којим се возилима ради, нити је видео где су стала, али је чуо када су се мотори угасили, а одмах потом је чуо пуцњаву. У том тренутку он се сакрио иза једне живице и са тог места је видео Меху Ракића, Емина Талића, Сафету Талић, Џаферагић Амира, Мујић Мујагу и Узејира Ракића како беже у правцу шуме, те иако су га позвали да бежи са њима, остао је на истом месту јер је био инвалид и није могао ићи брзо. Управо са тог места где се налазио, видео је како осам униформисаних лица пуца у правцу куће где се претходно пила кафа. Сви су били наоружани аутоматским пушкама, у црним маскирним униформама и са капама на главама из ког разлога никога од њих није могао да препозна. Видео је како пуцају и да су том приликом убили Муху Дупановића, Хасу Насуфовића, Хусу Шарића, Агу Дупановића. Након што је пуцњава прекинута, поред њега је прошао један војник са капом, такође у маскирној црној униформи, са аутоматском пушком у руци и чуо је како тог војника неко дозива „Зоране, хајде готово је“, да се он одазвао и упутио ка путу. Неколико минута потом, чуо је како возила одлазе у правцу Кулен Вакуфа, а потом се и он упутио ка шуми.

И овај сведок је дакле, тврдио да је на лицу места видео осам унiformисаних, наоружаних, маскираних лица и да су пуцали у правцу куће испред које су се налазили цивили, и објаснио је како су поједини цивили лишени живота. Исказ овог сведока суд је у потпуности прихватио, налазећи да је у битним деловима у сагласности са исказима сведока који наведене чињенице потврђују, пре свега Тахире Хајрулаховић и Војић Изета, које је суд прихватио.

Сведок Софтић Исмет звани «Барба» је још додао да је по доласку у Дулибе, срео два полицајца од којих је познавао само једног који је радио у Бихаћу. Они су га испитивали о догађају, а потом су отишли у правцу Кулен Вакуфа, а он је отишао у Дубовско где је срео Здравка Стоисављевића, а после разговора са њим, сео је на запрежна кола и пребачен је у Рипач, у полицију где је испитиван, али им због сопствене сигурности, ништа није рекао осим да су неки људи убијени. Његов исказ је и у том делу суд прихватио, јер је потврђен од стране сведока Берга Милорада и Милета Кецмана, из чијих је исказа утврђено да су приликом обављања патроле, а након догађаја, уочили да им у сусрет долазе запрежна кола на којима је седео „Барба“, који је рекао да су дошли унiformирани људи који су пуцали по цивилима.

И сведок Војић Изет је навео да су тога дана радили у шљивику поред куће Војић Хасе и његовог брата званог «Бег». Негде око 3 или 4 сата поподне, сели су да се одморе и попију кафу. Међутим, у неком тренутку, у близини су се зауставила два возила, из којих је изашло од 8 – 10 мушкараца, односно 8 (како то наводи пред истражним судијом Вишег суда у Бихаћу 14.06.1995. год.), а сви који дошли били су наоружани аутоматским пушкама. Питали су за њега и одједном су почели пуцати по народу, те је чуо вриску и запомагање, а све је гледао сакривен иза једне живице. У моменту доласка у доњем воћу које се налазило испод, са леве стране главног пута, остало је 5-6 старијих људи, а једна група је по наређењу Шобот Жељка прешла да ради у воћу код куће брата од „Бега“. Чим су дошли до куће која се налазила уз асфалт, почели су пуцати по народу и том приликом су убили 16 цивила, а он је успео да побегне. Приликом отварања паљбе, наоружана лица убила Војић Фату, Војић Сенку, Војић Алдину, Шехић Хаснију, Шарић Зејну, Џаферагић Исмету, Дупановић Агу, Шарић Хусу, Насуфовић Хасу, Шахиновић Бекира, Шарић Сафу и Колаковић Сабиру.

Ценећи исказ овог сведока, суд је исти прихватио у погледу битних чињеница – да су сви мушкарци који су дошли колима у Дульке том приликом, били наоружани аутоматским пушкама и да су убрзо по доласку почели пуцати по народу који је пио кафу, налазећи да је у сагласности са исказима сведока Тахире Хајрулаховић и Софтић Исмета, са којима чини једну логичну целину.

Суд међутим, није прихватио део исказа овог сведока у коме наводи да је на лицу места било присутно лице Бабић Мирко, с обзиром да ова чињеница не произилази из осталих изведенih доказа. Такође, овај сведок се изјашњавао о томе да су испред куће лишена живота и још нека лица која су «пред кућом пучила грах», али се њихово убиство не ставља на терет оптуженом, а осим тога ни из исказа осталих сведока и других изведенih доказа наведено не произилази.

Сведок Узејир Ракић је навео да су радници били распоређени тако што је Жељко Шбот распоредио осам старијих лица, међу којима је био и он, да беру шљиве у воћњаку Војић Халила, испод пута идући из Бихаћа према Орашцу, док су млађи распоређени да беру воће код Бегове куће. Око 16.00 часова дошла су два путничка возила и зауставила се на десној страни асфалтног пута. Дошла су на средину воћа у коме су они купили шљиве и стала на асфалт, возачи су остали у возилима, док су полицајци, односно униформисана лица изашла из кола и носећи аутоматско оружје, упутила се до Пепића Милета и Шбота Жељка, код којих су се кратко задржали, а затим су се сви, а међу њима и возачи који су препаркирали возила, упутили макадамским путем ка Беговој кући где је била већина људи који су били на радној обавези. Није видео да је било ко остао да их чува. Његова група у којој су били Шеро Ракић, Рифет Ракић, Мухо Ибрахимпашић, Исмет Дупановић, Мујага Дупановић и Бећо Дупановић је у том моменту брала воће уз сам пут, тако да је видео моменат када су се упутили у правцу шљива. Недуго потом, из правца воћа где је била Бегова кућа и где се налазила највећа група берача шљива, зачула се снажна аутоматска паљба, а у том моменту су и према њиховом воћу почели да звижде мечи. Побегао је према Бихаћу, а за то време га је пратио „Мерцедес“ из кога су на њих и пуцали, а та кола из којих су изашли полицајци, су стала код фабрике у Ђуковима. Скривао се по шуми, а трећи дан од догађаја је са још неким лицима из групе препливао реку Уну. Након тога отишли су у место Лапац, а потом у Свети Рок где су се састали са другим мештанима Дульјака, Орашца и Кулен Вакуфа, и зна да су Орашчани помињали имена неких Срба које су познавали, а који су пуцали по људима тога дана. Иако је овај сведок у истрази 2001. године навео да је свих осам лица која су изашла из возила, било наоружано „паповкама“, приликом испитивања 2008. године је навео да су полицајци изашли из кола носећи аутоматско оружје и упутили се до Пепића и Иванчевића. Сведок је напоменуо да није препознао никога од униформисаних лица која су дошла, јер у том тренутку нису имали капе на главама.

Суд је исказ сведока Узејира Ракића прихватио, налазећи да се он детаљно и искрено изјашњавао у погледу битних чињеница – да је видео долазак два возила из којих је изашло осам униформисаних лица, да су сви били наоружани, да се неко од њих упутио до чувара, а затим су се сви, а међу њима и возачи који су препаркирали возила, упутили

макадамским путем ка Беговој кући где је била већина људи који су били на радној обавези, одакле је потом и зачуо паљбу. Чињеница да је овај сведок видео да су возачи препаркирали возила не доводи у сумњу искреност његових навода, нити указује на другачији след догађаја од онога који је пренет од стране других сведока чије је исказе суд прихватио, с обзиром да је и овај сведок потврдио да су се сви који су дошли у Дульке, упутили у правцу Бегове куће.

И сведок Амир Џаферагић је потврдио да је свих осам лица која су претходно изашла из два возила, било наоружано аутоматским пушкама. У моменту њиховог наиласка, цивили су се налазили у вођу испод пута, а једна група је прешла да ради у вођу код „Беговицине“ куће. Наиме, тога дана на раду у шљивама било више лица из Рипча: Шахиновић Бекир и његова жена Сафија, Џарефовић Исмета, мајка од Алмира, Дупановић Мехо, Дупановић Мухо, Тахира, Мехо Ракић, Узејир Ракић, „Барба“, Емин Талић и његова снаја Сафета и многи други. Лица у униформама су се кретала у правцу Беговицине куће, одакле је зачуо рафаљну паљбу, с тим што је претходно зачуо глас девојчице како виче „нemojte мене“. Он је у страху за властити живот почeo да бежи и у једном тренутку се окренуо док је претрчавао чистину и угледао је тројицу нападача који су били наоружани аутоматским пушкама, а међу њима је препознао Берга Зорана, коме се и јавио, али су том тренутку почела према њему да пуцају сва тројица.

Његове наводе делимично је потврдио сведок Зоран Берга на главном претресу наводећи да је, након што су кренули ка цивилима одмах отпочела пуцњава, да су кренули углавном сви и да га је тада препознао један цивил који је стајао преко пута, чак га је позвао по имену и презимену, али је међутим, додао да му је он само одмахнуо руком, супротно наводима сведока Амира Џаферагића да су према њему сва тројица у том тренутку почела да пуцају. Сведок је потом побегао у правцу шуме где је наишао на Дупановић Бегу и његовог сина.

Сведок Амир Џаферагић је описујући даља дешавања навео да су у збегу наишли на Меху Ракића, Узеира Ракића и Алмира Џаферагића, да је након тога он препливао реку Уну, а након тога је дошао у непознато село, знајући да се у близини налази УНПРОФОР, али је наишао на двојицу наоружаних војника који су га вратили у Рипач где се налазила српска полиција. Како је тамо испитиван о догађају, испричао је све осим да је препознао Берга Зорана, плашећи се да ће га у супротном убити. Иначе, због свега је претпрео велики страх што је нарушило његово здравствено стање. Придружио се кривичном гоњењу, наводећи да ће накнаду штете тражити за претрпљене психичке трауме.

Суд је у прихватио исказ сведока Амира Џаферагића, налазећи да је у погледу битних и одлучних чињеница – да је из возила изашло осам

униформисаних лица, да су сва лица била наоружана аутоматским оружјем и да су отишла у правцу Беговицине куће испред које се пила кафа, као и да се из тог правца потом зачула рафална паљба, његов исказ у складу и допуњује се са исказима сведока Изета Војића, Исмета Софтића, Тахире Хајрулаховић и других сведока који су потврдили све наведене чињенице и заједно са тим исказима чини једну складну целину. Осим тога, део догађаја у коме описује да је након рафалне паљбе, чуо глас девојчице како виче „нemojte мене“, описују и други сведоци из којих исказа је недвосмислено утврђено да се ради о малолетној Алдини Војић, а што такође говори у прилог томе да је сведок изнео детаљно и искрено сва своја сазнања о овом догађају, из ког разлога је његов исказ оцењен као истинит и прихваћен.

Из исказа сведока Беће Дупановића (саслушан пред истражним судијом Кантоналног суда у Бихаћу дана 25.01.2001. год., у чији је исказ извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013. год. у смислу чл. 406 ст.1 тач.1 и 2 ЗКП) а који је био у групи са Дупановић Мехом, Ибрахимпашић Мухом, Ракић Рифетом и Ракић Шером, утврђено је да је та група брала воће уз сам пут, а група Рипчана у којој су били Бекир Шахиновић са супругом Сафом, Хасе Насуфовић, Сафета којој не зна презиме, две медицинске сестре од којих је једна удата за Алију Шехића, као и девојка од 23 године која се презива Хајрулаховић су пили кафу код једне жене. Из возила «кампањола», које је дошло око 16 часова у Дульке, изашло је осам лица и дошли су на место где су они брали шљиве. Чим су изашли из возила свих осам лица је отворило паљбу по људима који су пили кафу испред куће, а потом су ватру расули и по његовој групи, те је он са Рифетом Ракићем, Мухом Ибрахимпашићем и Шером Ракићем отпуштао до штале, док је Мехо Дупановић остао на лицу места мртав. О дешавању у шталама сведок је детаљно изнео своја сазнања, те је и том делу догађаја суд посветио посебну пажњу у наставку пресуде. Сведок је додао да је видео да су у догађају страдали Рипчани, а да су се осим њих, на радној обавези налазили и Орашчани, који су били од њих удаљени око 50 метара.

Несумњиво је и из исказа овог сведока утврђено да је у Дульке дошло осам наоружаних лица и да су сви пуцали по људима који су пили кафу испред куће, као и по другим цивилима који су се налазили око, а нарочито да је том приликом одређени број цивила настрадао.

Сведок Рифет Ракић је потврдио да се тога дана у Дульцима налазио у доњем воћу, у групи са Шером Ракићем, Бећом Дупановићем и Мухом Ибрахимпашићем. Док се једна група берача шљива одмарала испред куће јер су били позвани да попију кафу, зачуо је како неко говори „нека знate да вам је ово задња..“, а потом је зачуо више рафала. Он и тројица из његове групе су се упутили у шталу, за њима је рафално испалено, али су се успели до тамо довући.

Сведок је навео и да је из штале изашао након што су лица која су пуцала отишла. Том приликом, видео је да је Шеро Ракић изгорео у штали (о чему ће бити речи у наставку пресуде), а осим њега су настрадали Мехо Дупановић, Мухо Дупановић, Аго Дупановић, Хасе Насуфовић, Бекир Шахиновић, Хусе Шахић. Такође, посведочио је да су од жена настрадале Зејна Шарић, Садета Мујић, Исмета Џаферагић и Хаснија, медицинска сестра. Зна и да је убијена мајка двоје малолетне деце из Орашца, као и мајка и деда код којих су пили кафу.

Сведок Сафета Талић (саслушана дана 30.01.2008. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско – санског кантона у Бихаћу и на главном претресу путем видео-конференцијске везе дана 25.10.2013. године) је пред судом изнела да је видела истовремени долазак два „Стојадина“ који су се зауставили код Шбота, Пепића и Иванчевића, али да се све одигравало муњевитом брзином. Из возила је изашло по четири лица из сваког возила. У моменту доласка маскираних лица једна група берача је седела испред Бегове куће, у правцу шљивика који се ту налазио и ту су пили кафу. Када су она и Мидо (Мирхад Џаферагић) кренули ка Шбот Жельку да виде шта се дешава, у сусрет су им кренула тројица мушкараца од којих су двојица била са црним чарапама на главама. Трећи мушкарац није имао прекривено лице. У моменту наиласка поменутих лица, са друге стране пута је долазила још једна група која је прескакала ограду која је била од дрвеног кола и плетене бодљикаве жице, када је зачула да им унiformисано лице које је описала повикало „ви горе, према ораху, опколите орах“ а на главном претресу је додала да су говорили да се опколе и орах и кућа. У моменту када су три поменута војника стигла до ње и Мирхада, она их је из страха поздравила, а они су само прошли поред њих двоје и отрчали према ораху. Пришла је главном путу и гледајући шта се дешава у воћу испред Бегове куће, видела је када се један унiformисани војник, берачима обратио речима „јебем вам мајку турску, ово вам је задња кафа“ и из аутоматске пушке почeo пуца по људима који су ту пили кафу. Том приликом, био је погођен Хусе Шарић из Рипча, старости од око 60 година. Видела је како пуцају по људима који су седели, као и по онима који су били у воћњацима, а сва унiformисана лица су том приликом била наоружана и то углавном аутоматским пушкама. Шбот, Иванчевић и Пепић су јој рекли да бежи, те је са Мидом потрчала у правцу Рипча, а у једном тренутку је угледала и свог девера Талић Емина, те су се заједно сакрили у кукурузима. Мали Мирхад Џаферагић зв. Мидо се потом одвојио и отишао код „Барбе“ кога су ту такође видели. Док су били у кукурузима, чули су пуцњаву из аутоматског оружја и експлозију бомби, а након 15 минута зачули су гласове неких лица која су им се приближавала, а којих је било четворица – двојица су им прилазила са леве, а двојица са десне стране. Када су били на неких 15-ак метара од њих, јасно је чула како је једно лице говорило „Брадоњу треба ухватити..“, а што се односило на Ракић Меху који је са њима тога дана био на радној обавези. Након што су их је Шбот Желько

позвао, отишли су у правцу где су били људи који су брали шљиве, пред Беговом кућом. У том тренутку, видела је пламен на више места која су се налазила у близини поменуте куће, а чула је и јаку рафалну паљбу праћену експлозијом, као и пуцање кровне грађе.

Аутомобили и трактор којим су дошла поменута лица, удаљили су се тек када је почeo сумрак. Када су дошли у Свети Рок у Хрватској затекли су поједина лица која су са њима била 23.09. на радној обавези, а како су били присутни и људи из Орашца, од њих су чули да су лица која су убијала и палила била из места Рајновци, и да су били српске националности. Помињали су се Ресан, Тадић Зоран, Тадић Јовица, отац и син Ђурићи и још нека лица по презимену Берга.

Сведок Сафета Талић је очигледно уочила моменат када унiformисана лица долазе, стављају маске и иду ка цивилима. Међутим, суд није прихватио део исказа овог сведока у коме наводи да је, након што су првобитно дошла два возила из којих је изашло по четири лица, наишло и треће возило марке „Мерцедес“, из кога су такође изашла четири лица наоружана аутоматским пушкама, те да су они без имало чекања ступили у акцију са осталим колегама који су већ били „у току“. Овакав исказ сведока је у супротности са исказима сведока Милана Иванчевића, Узејира Ракића, Војић Изета, Мирхада Џаферагића и Мехе Ракића који сагласно наводе да су видели истовремени долазак два путничка аутомобила, и да осим тих возила, и возила Милана Иванчевића марке «Голф», на лицу места није било ни једно путничко моторно возило, а што све произилази и из исказа Зорана Берге и Жељка Бабића, а ниједан од свих саслушаних сведока није изјавио да је у Дульцима тог дана било 12 унiformисаних лица који су пуцали у цивиле.

Осим тога, њене наводе о доласку три возила и 12 унiformисаних лица, није потврдио ни сведок Мирхад Џаферагић са којим се налазила у моменту доласка унiformисаних лица.

Овај сведок је навео да је дошло осам лица, од којих су поједини били наоружани аутоматским пушкама, да је један од њих је носио „зольј“, а о ком се конкретно оружју радило сазнао је касније. Том приликом, препознао је Зорана Тадића који је са Берга Ресаном радио на обезбеђењу Кулен Вакуфчана и Орашчана који су били радно ангажовани. Мисли да је са задњег седишта изашао Зоран, да је био са леве стране, иза возача, а по изласку га је препознао јер је и претходних дана био ту присутан. По изласку из возила, поменута лица су кренула према горњем воћу, прескочила су ограду и отишли ка „Беговој“ кући, прошли су поред њих двоје, чак га је један од њих очешао раменом. Он и Сафета су по изласку из дворишта наишли на Пепић Милана и Шубот Жељка, који су стајали на самој раскрсници асфалтног и макадамског пута. Рекли су им да беже и махнули руком, а у моменту када им се

Шубот обратио већ је отпочела пуцњава, врискава и галама. Он је тада продужио даље, неких 30-ак метара одатле прошао је између куће и штале у неко воће и побегао у шуму у којој је нашао на Меху Ракића и Узеира Ракића. Иначе, пре него што је видео Шубота и остале на раскрсници, он је отишао у доње воће да потражи мајку, али је тамо затекао само Мујић Мујагу, који је једини ту остао да покупи шљиве, те му је рукама гестикулирао да бежи. Мујага је тада и потрчао за њим и пратио га све до живице. Хтео је да се врати, да пронађе мајку, али га је у томе спречио Мехо. Након што су прошли Стрбачки Бук и мост, њих четворица – Мехо Ракић, Узеир Ракић, Мујић Мујага и он, су препливали Уну и отишли у Небљусе где су се предали УНПРОФОР-у. Пронађене су две кости његове мајке. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинскоправни захтев, чију висину није определио.

Иако је у раније датој изјави навео да је у исто време када је спазио Зорана Тадића са леђа спазио и Берга Ресана, што је закључио с обзиром на конституцију, те чињеницу да су њих двојица долазили обично заједно, сведок је на главном претресу објаснио да је погрешио, јер зна да је Милорад Берга зв. Ресан раније долазио са Тадићем Зораном да обезбеђује раднике из Кулен Вакуфа и Орашца на радној обавези и децидно изјавио да га тога дана није уочио јер је «Ресан» био специфичан због бркова.

И овај сведок је у свом исказу био сигуран у погледу чињенице да је са два возила, дошло осам униформисаних лица, да су кренули ка воћњацима, и практично су се у једном тренутку „укрстили“ са њим и Сафетом, а пуцњаву је зачуо први пут када је бежао уз страну од куће и штале. Суд је исказ овог сведока прихватио с обзиром да је био доследан приликом давања исказа, а на главном претресу уверљиво је образложио зашто је у појединим деловима свој исказ изменио, и за то је дао логично и прихватљиво објашњење.

Сведок Зоран Берга је навео да су приликом одласка у Дульке, сви били наоружани аутоматским пушкама, да је Зоран Тадић имао и нож израђен од бајонета, а при овим наводима је остао и на главном претресу прецизирајући да су у питању аутоматске пушке калибра 7,62, да мисли да су сви били наоружани и да је и Ђуро имао такву пушку, а били су обучени у разне маскирне униформе. Иако опт. Ђуру Тадића није видео све време током догађаја и није видео ко је конкретно пуцао, потврдио је да су сви са којима је тог дана дошао у Дульке, изашли из возила и отишли на макадамски путем, као и да су кренули према Беговој кући (стр. 39 и 40 транскрипта са главног претреса од 25.10.2013. године), објашњавајући да мисли да су кренули макадамским путем, јер је Жельку Бабићу неко од људи који су ту били, рекао да се иза кућа у горњем воћу налазе цивили. Иначе, чим су изашли из кола, а пре него што је ставио чарапу на главу, препознао га је један цивил, а он му је само одмахнуо. Бабић Желько је први дошао до куће испред које су људи пили кафу и запуцао. Када је

започела општа пуцњава народ се разбежао око куће и кроз воће, а он је у том тренутку стајао на макадамском путу, на удаљености од 10-ак метара од улаза у кућу испред које су седели људи, али није добро видео тај део пошто је био заклоњен од гараже која се ту налазила. Један део се повукао у гаражу испод куће, у коју су потом ушли и Тадић Зоран, Тадић Светко и Тадић Кajo. Неко је позвао Зорана да се повуче када се из правца гараже зачуло више рафала, а он је све време стајао на путу и све посматрао. Бабић Жељко се у једном тренутку повукао према путу којим се долази до куће где су људи побијени. Тада је убијена и једна девојчица између 10 и 13 година која је покушала побећи у правцу брда, али јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић. Након тога, сви су кренули у правцу кола, а тада је видео у доњем воћу тело једног убијеног мушкарца дебље грађе. Није видео да ли је у том догађају неко некога лишио живота, осим Гојка и Слободана Ђурића који су у том дешавању пуцали „по свему и свачему“.

У тренутку када је отпочела пуцњава, он се повукао и сакрио иза неке куће, и док се на том месту налазио, поред њега је прошла једна девојка која му се јавила, а он јој је одмахнуо руком. Из те девојке је наишао Светко и тада су изашли на асфалт, на главни пут, и у том тренутку је већ била стала пуцњава и то је био крај догађаја који се десио најдуже за 5 минута. Док се пуцало, није видео Пепића, Шобота и Иванчевића. Негирао је међутим, да се пуцало чим су изашли из аута, као и да прави број жртава колико се представљало јавности на томе сужењу није 18 јер он је трећи, четврти дан од догађаја, по наредби цивилне заштите ишао да вози трактор и товари тела којих је било 7. Иначе, не сећа се да је пред Кантоналним тужиоцем изјавио да се неко хвалио по кафанама ко је у догађају у Дульцима учествовао, тврдећи да то нису ствари да се нормалан човек са њима хвали.

Суд је прихватио исказ сведока Зорана Берге у делу у коме наводи да су сви са којима је дошао изашли из кола и да су се, након што је Жељку Бабићу неко од чувара рекао где се налазе цивили, упутили у правцу куће која се уз воће налазила, како је то тврдио у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом, с обзиром да је у том делу његов исказ потврђен и напред интерпретираним исказима саслушаних сведока.

Осим тога, суд је прихватио и исказ овог сведока да је том приликом убијена девојчица, јер су то потврдили бројни сведоци, али и опт. Ђуро Тадић (коју он назива «девојком од 17 година», с обзиром на опис тог дела догађаја – да је потрчала ка макадамском путу и да јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић, те да је у питању млађе лице, очигледно се ради се о Алдини Војић).

Суд међутим, није прихватио исказ сведока Зорана Берге у делу у коме он објашњава своје поступке у предметном догађају – своје пасивно држање током дешавања и да није видео да ли је у том догађају неко

nekoga lišio живота, осим Гојка и Слободана Ђурића (сада покојни) који су у том дешавању пуцали „по свему и свачему“.

Такође, суд није прихватио ни његов исказ где објашњава да је једном цивилу, који га је тада препознао само јавио, нити у делу где објашњава свој сусрет са девојком која је прошла поред њега, када се завршио догађај и поздравила га.

Наиме, очигледно је да овај сведок говори истину у оном делу у коме се не поставља питање његовог учешћа у пуцњави на цивиле. Тако је сведок Амир Џаферагић потврдио да је препознао Берга Зорана и да му се јавио, али је истакао је да је он у том тренутку запуцао у његовом правцу а не да му је само одмахнуо.

Такође, и сведок Сафета Талић је потврдила да је из страха поздравила три војника која су у једном тренутку стигла до ње и али је очигледно сведок Зоран Берга тај тренутак изместио у догађаје који су се касније дешавали.

Суд се међутим, није бавио оценом исказа сведока у односу на кривичну одговорност Зорана Берге, с обзиром да се несумњиво у овом кривичном поступку не утврђује количина његове криминалне активности, при чему је неспорно његово учешће у овом догађају.

Такође, суд је у склопу изведенih доказа посебно ценио исказ сведока Жељка Бабића. Наиме, сведок Жељко Бабић је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ навео да су у Дульке 23. септембра 1992. кренули сви, односно он, Тадић Зоран, Тадић Јовица зв. Кајо, Тадић Ђуро зв. Мрђа, Тадић Светко, Ђурић Слободан и Гојко као и Берга Зоран и да су сви били наоружани аутоматским пушкама, да по су доласку у Дульке сви изашли из кола, да том приликом он није имао ништа на глави, а поткапе су тада ставили Гојко Ђурић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Тадић Јовица. У правцу Бегове куће макадамским путем отишли су трчећим кораком Тадић Зоран, Тадић Јовица, Тадић Светко, Ђурић Гојко, Ђурић Слободан и Берга Зоран. Он је остао на путу у близини Милета Пепића, Шобота и Иванчевића Милана, а Тадић Ђуро је остао да стоји на асфалтном путу са аутоматском пушком у рукама. У тренутку када је био окренут према вођу, од Бегове куће, Ђуро му је остао иза леђа. Ђуро је био у доњем вођу, са те стране је чуо пуцњаву, али да ли је Ђуро некога погодио у доњем вођу није му познато. Овај део исказа сведок је на главном претресу изменио наводећи да су, у тренутку њиховог доласка у Дульке, Тадићи већ били испред Бегове куће, где је групица од 15 Муслимана седела и пила кафу, а променио је исказ у овом делу да су по доласку у Дульке, он, Ђурићи, Кајо, Светко и Зоран били наоружани аутоматским пушкама, да су били обучени у маскирне униформе, те да су на главама сви, осим Ђуре Тадића, имали фантомке, наводећи и да Ђуро

Тадић код себе није имао оружје, нити је пуцао и није отишао са осталима, већ је остао код свог аутомобила који је од раскрснице био удаљен око 50 метара. Међутим, добро је видео како Гојко Ђурић, Зоран Тадић, Светко Тадић, Тадић Јовица, Ђурић Слободан и Берга Зоран, пуцају у правцу цивила који су већином седели испред Бегове куће.

Суд није прихватио исказ овог сведока са главног претреса у делу у коме је навео да су сви осим Ђуре Тадића, имали фантомке, као и да Ђуро Тадић код себе није имао оружје, нити је пуцао, да није отишао са осталима, већ је остао код свог аутомобила који је од раскрснице био удаљен око 50 метара, а да су сви остали пуцали. Ово стога што је овакав исказ у супротности са исказима највећег броја сведока који су доследно наводили да су сви који су дошли били наоружани аутоматским оружјем и да су сви пуцали. Осим тога, када је сведоку предочено да је у ранијем исказу навео „да је Тадић Ђуро остао да стоји на асфалтном путу са аутоматском пушком у рукама, да му је, у тренутку када је био окренут према вођу, од Бегове куће, Ђуро остао иза леђа, да је Ђуро био у доњем вођу, са које стране је чуо пуцњаву, те да му није познато да ли је Ђуро некога погодио у доњем вођу“, и када му је предочена нелогичност у исказу и да оптужени није могао да погоди било кога у доњем вођу уколико није имао пушку (стр. 59 транскрипта са гл. претреса од 25.10.2013.), сведок за разлике у исказима није дао никакво објашњење, већ је за предочене наводе из ранијег исказа изјавио „нормално, тако сам изјавио“. Управо из ових разлога, а имајући у виду исказе сведока који потврђују да су сви који су дошли у Дульке имали наоружање - аутоматске пушке и да су пуцали, суд сматра да је промена исказа на главном претресу овог сведока тежња прилагођавања свог исказа датој одбрани оптуженог а у циљу олакшања његовог процесног положаја.

Поједини сведоци, због места на коме су се налазили у моменту доласка униформисаних лица у Дульке, нису видели свих осам лица, већ само неке од њих, што никако не доводи у сумњу искреност и веродостојност исказа оних сведока који су доследно и уверљиво тврдили да је дошло осам наоружаних лица и да су сви пуцали. Насупрот, различитост у исказима сведока и у том делу потпуно је логична, с обзиром да је утврђено да су се сведоци налазили на различитим местима (по околним вођњацима, испред Бегове куће), као и да су се наоружана лица у једном тренутку разишла на више страна у потрази за цивилима који су се већ после првог рафала, разбежали.

Сведок Селма Кулдија (саслушана пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.11.2007.год. и на главном претресу дана 27.06.2013.год.) је, износећи своја сазнања у вези убијстава у Дульцима, навела да су људи били распоређени по вођњацима, да су били у близини, а једна група је седела испред куће Мухамеда Војића зв. Бег и пила кафу. Са њима су тога

дана као и обично радили људи из Рипча. Негде око 16.00 часова када се она налазила између куће Мухамеда Војића зв. Бег и штале, угледала је како из правца Шобот Желька који се налазио низ макадамски пут који је водио ка Беговој кући, у њеном правцу иду три наоружана српска војника, сличне висине и тежине, који су на глави имали маске црне боје. Прошли су наспрам ње, али је нису видели јер су циљано ишли ка људима који су се налазили испред Бегове куће. Те људе, који су након брања шљива поседали испред Бегове куће, покушала је да упозори да у њиховом правцу иду српски војници, али безуспешно, те је убрзо након тога побегла изнад поменуте куће у кукурузе и воће. Док је бежала, видела је како за њом трчи Бегов син, Асим, а након што је претрчала ливаде, ушла је у шуму у којој је наишла на Изета Војића, његову жену Мејасу, као и још неке Војиће. Иначе, приликом предочавања фотографија пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 27.11.2007. године, овај сведок је препознала Милана Иванчевића, као лице које је било присутно тога дана.

Остајући при овим наводима, сведок је на главном претресу одржаном дана 27.06.2013. године додала да јој је познато да је у Дульцима било осам лица, иако је она лично видела само тројицу.

Суд је такође имао у виду да овај сведок помиње кућу Војић Мухамеда званог „Бег“, као и други бројни сведоци који су кућу називали „Беговом“, али се очигледно ради о кући Хусеина Војића, испред које су се цивили одмарали и пили кафу у тренутку доласка унiformисаних лица, што је суд несумњиво утврдио из исказа сведока Шехерзаде Хецић, рођене Војић, која је била члан породице Војић и која се у тренутку њиховог доласка, налазила управо у тој кући, а која је изнела да се ради о кући њеног рођеног стрица Хусеина. Суд је оценио да је овај сведок у позицији да, као члан породице, да најпрецизније информације о чијој се кући радио. У вези те куће, на главном претресу се изјашњавао и сведок Војић Исмет који је потврдио да се ради о кући његовог брата Хусеина Војића, а не Мухамеда Војића зв. «Бег», који су иначе били рођена браћа.

У вези са тим, сведок Шехерзада Хецић (саслушана дана 24.12.2007. године пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона у Бихаћу и на главном претресу путем видео-конференцијске везе дана 12.12.2013. године) навела је да се 23.09.1992. године налазила у кући свога стрица Војић Хусеина, заједно са наном Фатом, мамом Сенијом, братом Асимом и сестром Алдином. Тога дана нису дошли ни радници, ни полиција из Кулен Вакуфа, а оне који су из Рипча дошли чувала су тројица чувара, о чему је сазнала од сестре Алдине која јој је рекла да не излази из куће јер су чувари Срби дошли са радницима из Рипча, „тако строги да не дају никоме да седне да се одмори“. Међутим, негде око три сата мајка јој је рекла да су и ови чувари нестали. У исто време, радници су прешли у воћњак њеног стрица који се налазио са леве

стране куће. Око куће је било око 20 до 26 људи од чега су мањом биле жене, а била су и 3 до 4 мушкарца међу којима је био Мехо Ракић. Док је том народу у кухињи чији је прозор окренут у правцу главног пута Ђукови – Орашац, кувала другу туре кафе, кроз прозор куће је спазила једно лице у светло-плавој кошуљи, заврнутих рукава, како са макадамског пута, притрчава њиховој кући са пушком у рукама која је била окренута ка кући у којој се налазила са братом. Одједном је почело рафално да се пуца према народу окупљеном испред њихове куће, где су се налазиле и њена мајка и сестра. Њен брат Асим који је такође био са њом у кухињи, а који је седео под прозором, је узвикнуо „ај Дадо, убише нам маму, бежимо, убиће и нас“ а потом је из куће истрчао и побегао у кукурузе који су се налазили на два метра од улаза у кућу. Била је у великом страху за себе, свог брата, своју мајку Сенку и сестру Алдину јер је знала да су њих две испред куће. Како су врата од куће остала отворена, када је јака пуцњава која је трајала између 15 минута и пола сата стала, чула је глас мушкарца који писује Муслимане и „кафу коју испијају“. Сакрила се испод степеништа, а у кућу је, након што је стала пуцњава, у једном моменту ушла рањена жена из Рипча – Тахира и сакрила се заједно са њом, а угледала је војничке чизме лица које је ишло на спрат, највероватније ради провере да ли горе има некога. Чула је посипање бензина и када је шибица окресана о кресиво, односно када је запаљена та соба. Човек који је то учинио изашао је напоље, а чула је када су га напољу присутни упитали да ли некога има у кући, што је он негирао. Потом је поново завладала тишина, и тада је и Тахира изашла. Она се, по њеном изласку, попела уз степенице када је видела да је соба запаљена, а одмах потом сипла је и узела друге панталоне, пошто је била сва окрвављена од Тахириних повреда, и изашла је и сакрила се у кукурузе који су били у непосредној близини куће. Након што се мало померила са тог места где је првобитно била, угледала је да иду наоружана три лица – Ђурић Гојко кога су сви звали „Ђирић“, Тадић Зоран и Берга Зоран, а сву тројицу је од раније познавала. Зоран Тадић је на себи имао униформу, носио је пушку у рукама, на глави је имао подкапу тамније боје, али преко лица није имао ништа, док Зоран Берга на глави није имао ништа. Иако је размишљала да се јави Гојку то није учинила а што ће се испоставити добром, јер је након тога убрзо чула како он говори „жалосно је што је нисам заклао“. Иако је од других чула да се у вези догађаја помиње осам лица, она је лично видела четворо поменутих, троје у кукурузима и једно лице које је прво прилазило кући (у плавој кошуљи) и пуцало. Да је било више лица, чула је и од брата Асима који јој је рекао да је њихову сестру убио Берга Милорад зв. „Ресан“, односно како је на претресу објаснила брат је у кући повикао „Ресан уби маму“, а то је поновио и касније, када га је нашла у шуми. Касније, када су пребачени у избеглички центар у Хрватској, нашли су на још нека лица која су преживела: Сафету Талић, Ракић Меху, Талић Емина, Џаферагић Мирхада, Мешиће оца и сина са селишта из Орашца. Додала је да је њен брат познавао Милорада Бергу „Ресана“ јер је он долазио код њих кући, и учествовао у чувању радника.

На главном претресу је децидно изјавила да тога дана уопште није видела Ресана на лицу места (стр. 12 транскрипта са главног претреса од 12.12.2013. године), те да је њена претпоставка да се Асиму, који је тада имао само шест година, само учинило да га је видео. Она је Асиму поверовала јер је Ресана у помињао и Мехо (Ракић). Као лице у плавој кошуљи које је прилазило њеној кући препознала је Бабић Милу. Међутим, на гл. претресу је у вези са тим навела да је са сигурношћу препознала само Гојкана и двојицу Зорана, док за четврто лице није сигурна, односно са сигурношћу од 50%, мисли да је у питању Мићо Радак (страна 13 транскрипта са гл. претреса од 12.12.2013.), али да га је помињала Селма Колаковић. Такође, навела је да не познаје оптуженог Ђуру Тадића. Она је у том догађају изгубила мајку Војић Сенију, сестру Војић Алдину и нану Војић Фатиму. Придружила се кривичном гоњењу оптуженог и истакла имовинско-правни захтев који ће касније определити.

Ценећи исказ сведока Шехерзаде Хеџић, дев. Војић, суд је нашао да је она детаљно изнела след догађаја о коме је имала непосредна запажања, нарочито у погледу присусутва Гојка Ђурића, Зорана Берге и Зорана Тадића, као и њихових преузетих радњи, затим присуства четвртог лица. Суд међутим, није прихватио њен исказ у делу у коме се изјашњава о идентитету четвртог лица које је запазила на лицу места, током приласка кући њеног стрица, с обзиром на то да присуство Миће Радака није децидно потврдио ни један од саслушаних сведока, при чему ни она сама како изјављује није сигурна да се ради управо о том лицу, а пред Кантоналним тужилаштвом је изјавила да се ради о Мили Бабићу. Осим тога, суд није прихватио ни исказ овог сведока у погледу присуства „Мерцедеса“ на лицу места, из разлога који су већ изнети и детаљно образложени на страни 51 и 52 пресуде. Суд међутим, налази да ове несагласности у наводима исказа овог сведока не доводе у сумњу веродостојност њеног исказа у делу навода о тадашњим приликама, дешавањима у кући током пуцњаве, паљења собе, те поступака Гојка Ђурића, Зорана Тадића и Зорана Берге, у том делу је исказ овог сведока суд прихватио налазећи да је искрен, логичан и животан, те да је у том делу потврђен исказима сведока који су изнели да су на лицу места била између осталог и три поменута лица.

У односу на Милорада Бергу зв. «Ресан» она се изјаснила о посредним сазнањима и ономе што је чула од других, између осталих од свог брата Асима Војића који је у време догађаја био старости шест година и који је тврдио да је у моменту када му убијају мајку он уочио да је то учинио Милорад Берга зв. «Ресан».

Сведок Асим Војић (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантона БиХ дана 09.09.2011. године, а у који је исказ извршен увид на главном претресу дана 12.12.2013. године, на основу одредбе чл. 406 став

1 тачка 1 и 2 ЗКП) је навео да је у години када се догађај одиграо, био дете и имао је 6 година. Сећа се да је тог 23.09.1992. године док је седео у кући, кроз прозор угледао како се њиховој кући приближавају три лица у униформама, сви наоружани пушкама, од којих су двојица имала капе преко лица. Треће лице које није имало ништа преко лица, стајало је на ћошку куће која се налазила до њихове. Извиривао је иза ћошка куће и тек онда је навукао капу преко лица и кренуо са другом двојицом према народу који је пио кафу испред куће и тада је дошло до пуцњаве. Међу њима он је препознао лице под надимком „Ресан“ који је често навраћао њиховој кући и кога је добро познавао, имао је преко 30 година и на лицу је имао бркове. Видео је када је „Ресан“ пуцао у његову мајку Сенију, а након тога са преосталом двојицом пуцао је и у остали народ који је ту пио кафу. Сестри Шехерзади је тада рекао да им је „Ресан“ убио мајку и да морају да беже да не би и њих убио. Осим његове мајке, том приликом је убијена и његова сестра Алдина која је тада имала 13 година. Он је из куће побегао у кукурузе где је затекао Селму, те су побегли заједно у шуму, а потом су се сакрили у оближњу кућу. Након одређеног времена до њега је у шуму стигла и његова сестра Шехерзада, те су заједно, са још неким људима побегли.

Осим сведока Асима Војића који је у време када се догађај одиграо имао 6 година и сведок Мехо Ракић је у свом исказу објаснио да је у Дуљцима видео Милорада Бергу зв. „Ресан“, наводећи да је имао плаву полицијску униформу, да је на глави имао премотану капу изнад обрва, али да се лице јасно видело, те тврди да је чуо његове речи „Изета и брадоњу оставите живим“, те да је одмах после тих речи, навукао капу преко лица и са два српска војника кренуо према Беговој кући. Поред тога, сведок тврди да је по стасу, висини, тежини и по патикама, препознао и Горана Михајловића.

Суд је као аутентичне и веродостојне прихватио исказе сведока Асима Војића и Мехе Ракића, осим у погледу чињенице да су на лицу места видели Милорада Бергу зв. «Ресан» и Горана Михајловића, с обзиром да је несумњиво утврђен идентитет свих осам лица која су тога дана дошла у Дуљке са двоја возила, да ни оптужени није оспорио ко је све са њим тога дана дошао у Дуљке а међу њима свакако није био Милорад Берга зв. Ресан и Горан Михајловић. Суд при томе, није био у могућности да на главном претресу на ове околности детаљно испита сведока Меху Ракића и провери његове наводе, јер је ово лице у међувремену преминуло, а осим Асима Војића који је у то време имао само шест година ниједан сведок није потврдио да је видео Милорада Бергу зв. Ресан приликом овог догађаја. При томе, треба напоменути да је велики број саслушаних сведока који су били тога дана у Дуљцима, познавао Милорада Бергу зв. Ресан од раније, с обзиром да је био полицајац у Кулен Вакуфу и да је чувао цивиле на радној обавези, а ниједан од тих сведока није поменуо да га је тог дана видео у Дуљцима. И

сведок Асим Војић је од раније познавао Милорада Бергу зв. Ресан што је у свом исказу и објаснио те је животно логично да дете у наведеном узрасту у коме се налазио Асим Војић у време догађаја у околностима када посматра како му убијају мајку није у могућности да правилно опази а касније и репродукује детаље догађаја, а имајући у виду и велики интензитет страха који је код њега свакако постојао сасвим је могуће да изврши замену идентитета.

Сведок Милан Иванчевић, који је несумњиво са фотографија које су му пред Кантоналним тужилаштвом дана 16.11.2007. године, предочене, препознао Милорада Бергу као лице које је пре догађаја чувало цивиле, на главном претресу је навео да у Дульцима, када се десио инкриминисани догађај, није препознао никога од унiformисаних лица (стр. 73 транскрипта са главног претреса од 15.10.2013. године).

Осим тога, и сведок Узејир Ракић који је децидно навео да их је раније на радној обавези чувао „Ресан“, да га је добро запазио, додао је и то да је видео унiformисана лица која су дошла, али од њих никога није препознао, те се намеће логичан закључак да би свакако препознао Ресана да је био међу њима.

Иначе, сведок Берга Милорада зв. „Ресан“ је дао свој исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 14.11.2011. године, у који је извршен увид дана 29.11.2013. године и из истог је утврђено је да је сведок на дан сахране Томе Тадића, дакле 22. септембра 1992. године, по наређењу Жарка Секулића направио пункт на путу који повезује Рајновце са Орашцем, да се тај пункт налазио на Лађи код Пландишта и тамо је била скоро сва полиција из Кулен Вакуфа. На тај пункт дошли су око 10 сати увече, а све у циљу да спрече напад на цивиле Муслимане. Док су били у тој заседи, према Орашцу из правца Рајноваца наишла је наоружана група а он и још неке колегу су их зауставили. Што по гласу, што по изгледу препознао је своје комшије и свог братића. Он међутим, ту групу у којој су се налазили Тадић Зоран, Тадић Јовица, Тадић Ђуро, Тадић Светко, Бабић Жељко и Берга Зоран није могао спречити да иде у Орашац и они су прошли. Са пункта, он се вратио кући у јутарњим часовима, али је у једном тренутку стигла наредба од Секулић Жарка да он и његове колеге из станице у Кулен Вакуфу, иду у Рипач ради попуне линија на Лоховским брдима, које су пробијене од стране војске Армије БиХ. Камион којим су ишли возио је Маринко Стоисављевић или Кужет Јовица, а осим њега тамо су ишли Миле Кецман, Владо Берга и још 5-6 полицијаца. Тек по повратку у Рипач сазнао је шта се десило у Дульцима.

Исказ сведока Берга Милорада потврдио је делом и сведок Секулић Жарко који је објаснио да је од Јовице Радака који је био активни полицијац у Кулен Вакуфу добио обавест да постоји могућност напада на цивилно муслиманско становништво из К. Вакуфа и Орашца те је из

предострожности одлучио да појача контролу и блокира пут између Орашца и Рајноваца, те је у вечери између 22. и 23. септембра поставио своје људе на заседама. У току дана, 23. септембра отишао је до начелника Џимеше да се информише о стању на Лоховским брдима јер су добили задатак да иду тамо.

И сведок Маринко Стоисављевић је потврдио да тога дана, када се одиграо догађај у Дульцима, патролни полицајци нису били присутни поред радника јер је дошло до промене на положају и морали су бити ангажовани на борбеној линији.

Стога, с обзиром да је очигледно постојао задатак да се иде на Лоховска брда, да сведок Милорад Берга тврди да је и он био ангажован, при чему га како је то наведено, бројни сведоци који су га иначе добро познавали, нису видели у Дульцима тога дана, суд није прихватио исказе сведока који су тврдили да је у време овог догађаја Милорад Берга зв. Ресан са осталим извршиоцима био у Дульцима.

Када се доведу у везу цитирани искази оних сведока који су били у позицији да виде заједнички долазак два возила, излазак осам униформисаних и наоружаних лица из поменутих возила, са исказима сведока из којих је несумњиво утврђено да су сва лица која су дошла, кренула ка цивилима који су били испред куће Хусеина Војића, и по околним воћњацима, између осталог и у доњем воћу, да су сви пуцали према цивилима то се изводи недвосмислен закључак да је оптужени Ђуро Тадић који ни сам не спори да је са том групом дошао у Дульке, заједно са Светком Тадићем, Јовицом Тадићем, Зораном Тадићем, Зораном Бергом, Жельком Бабиће, те сада пок. Гојком и Слободаном Ђурићем, наоружан кренуо ка цивилима и у исте пуцао.

Са свега наведеног, суд је одбрану оптуженог у делу у коме тврди да није излазио из кола, да се одмах по доласку у Дульке и вратио, да није био наоружан и да ни метка није испалио, оценио као неистиниту, оповргнуту осталим изведеним доказима, и очигледно усмерену на избегавање своје кривичне одговорности.

Поред тога, сведок Јово Вуцела је на главном претресу навео да су у то време, сви који су били војно ангажовани, односно и они који су били у војсци и који су били у полицији, имали аутоматске пушке, док је сведок Симо Кецман, који је у време догађаја виђао оптуженог и знао да је припадао рајновачкој чети, навео је да мисли да је оптужени дужио аутоматску пушку (стр. 51 транскрипта са гл. претреса од 16.10.2013. године).

Поједини цивили су у збегу од српских војника и полицајца, отишли до штала која се налазила у непосредној близини. Унутра су

се сакрили Рифет Ракић и Бећо Дупановић, а Мухо Ибрахимпашић и Шеро Ракић су се попели на спрат. Након што је ту и убијен Шеро Ракић, на шталу је бачена експлозивна направа. О овом делу догађаја сведочили су очевици Рифет Ракић и Бећо Дупановић, али и лица која о томе имају посредна сазнања.

Из исказа сведока Рифета Ракића у вези са догађајем у штали, утврђено је да су се, након што су зачули више рафала, он и Шеро Ракић, Бећо Дупановић и Мухо Ибрахимпашић, упутили у шталу, да су их пратили рафали, да се он по доласку сакрио под јасле, а Бећо Дупановић се сакрио у теочак. Шеро Ракић и Мухо Ибрахимпашић су се попели уз мердевине, а за њима је ушло једно униформисано лице наоружано пушкомитраљезом, са 2 бомбе на опасачу и колјачким ножем и попело се уз мердевине, да би се након тога зачуо рафал. Описујући то лице сведок је објаснио да га је добро видео, да му је лице било потпуно чисто, црних очију и косе, нормалног, правилног носа, висине око 180 цм, на глави није имао црне женске чарапе, али је имао подкапу. Да је у питању лице које се зове Зоран, схватио је када му се неко ко се налазио изван, обратио именом, поручивши му да убије свакога кога види, а онда да запали шталу. Добро је видео да их је том приликом било осморица, који су се након тога упутили у правцу Рајноваца. Пре него што су дошли до кола, чуо је разговор, а један од оних који су учествовали у масакру је питао да ли су сви на броју, а добио је одговор да су сви добро и здраво, додајући да их је тада било тројица. Након што су отишли, изашао је преко једне баште. Шеро Ракић је изгорео на штали и он је био очевидац.

Наводе овог сведока потврдио је и сведок Бећо Дупановић који такође располаже директним сазнањем о убиству Шере Ракића у штали, који је навео да је, након што су осморица што су изашла из придошлих возила отворила паљбу по цивилима, он са Рифетом Ракићем, Мухом Ибрахимпашићем и Шером Ракићем отпузao до штале у коју су се сакрили Рифет и он, а Мухо и Шеро су се попели горе. Пуцало се све време, а зачуо је један глас како каже „Држи их Зоране, не дај никоме да побегне“. У шталу је том приликом ушло и једно униформисано лице које је имало војничке чизме, те је чуо када је пуцао у сено и Шерине јауке. Након што је то лице запалило сено, вратило се, али њега није видело. Непосредно потом Мухо је сишао из горњег дела штале, а Шеро је ту убијен и ту је изгорео. Није видео ко је пуцао, нити зна имена људи који су пуцала, био је у страху и сакривао се. Међутим, и поред тога, истакао је да „зна да су сви некако пуцали“, и видео је када су сви отишли. Након догађаја, њих тројица су се упутила у правцу Дубовског, и успели су се спасити. Након 23.септембра више нису ишли на принудни рад.

Исказе сведока Рифета Ракића и Беће Дупановића, у вези дешавања у штали, суд је у потпуности прихватио, налазећи да су они своја запажања о догађају изнели детаљно, искрено и уверљиво, те налазећи да

су међусобно сагласни и доследни, у исказима који представљају складну целину, суд их је као такве прихватио.

Осим тога, посредна сазнања у вези убиства Шере Ракића у штали изнео је и сведок Сеад Дупановић (саслушан пред органима МУП-а Унско-санског кантоне 05.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013.) наводећи да му је Мухо Ибрахимпашић, који је био пријатељ његовог оца, причао да је отишао у неку шталу, а са њим је тада био Шеро Ракић. У једном тренутку дошли су неки људи и када су видели да Шери вире ноге испод сена, запуцали су и убили га том приликом. Потом су сено и запалили. Мухо је пропао доле у други део штале и нашао на још једног цивила – Бећу Дупановића, те су заједно изашли кроз простор кроз који се ђубре избацивало и отишли ка Рипчу. Када је Мухо излазио, уочио је његовог оца и стрица како леже у дворишту испред куће. Осим тога, додао је да је неки полицијац Муху Ибрахимпашића који је такође био са њима на радној обавези, а који је у међувремену преминуо, саслушавао пред МУП-ом, и да га је Мухо препознао као лице које је било међу онима који су пуцали, а препознао га је из разлога што их је често пратио на радној обавези.

Међутим, није било могуће утврдити о ком се лицу ради с обзиром да је а како сведок наводи, Мухо Ибрахимпашић преминуо након рата.

Суд је из ових исказа несумњиво утврдио да је у штали лишен живота Шеро Ракић и да је потом штала запаљена, односно да се догађај одиграо управо на начин како су то сагласно у својим исказима описали сведоци Рафет Ракић и Бећо Дупановић. Суд је у потпуности прихватио и исказ сведока Сеада Дупановића налазећи да је и његов исказ искрен и уверљив, и сагласан исказима очевидаца сведока Рафета Ракића и Беће Дупановића.

Осим тога, да је у догађају у штали настрадао Шеро Ракић потврђено је и исказом сведока Војић Изета који је навео (исказ 14.06.1995.) да му је познато да је тога дана од истих „разбојника“ спаљен у штали Шеро Ракић, те из исказа сведока Ракић Узејира, који је навео да је чуо да је Шеро Ракић бежећи ушао у некакву шталу, пењући се уз мердевине кроз кров и да је ту убијен (исказ пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 28.02.2008. године).

У вези са поменутим дешавањем и сведок Милан Иванчевић је такође изјавио да се догађај завршио бацањем пар бомби, које није лично видео, али је чуо јаку детонацију, те да је штала на коју је бачена бомба била удаљена од места на коме је стајао неких 30 – 40 метара, што је потврђено и исказом сведока Милета Пепића из кога је утврђено да су по завршетку пуцњаве на шталу која је била преко пута, бачена бомба, а потом је и запаљена.

И сведок Мехо Ракић је у вези са тим изнео да је, док се враћао по Миду у правцу Бегове куће, видео како неко од српских полицајца виче Зорану да баца бомбу и тада је чуо детонације, а све куће које су биле у близини Бегове, почеле су да горе.

Осим тога, о дешавању у штали и бацању бомбе изјашњавали су се и сведоци Жељко Бабић и Зоран Берга.

Наиме, Жељко Бабић је изјавио да је у једном тренутку Тадић Светко отишао са Берга Зораном у правцу једне штале на којој је било спремиште за сено, где је Светко потом и ушао, највероватније јер су видели да се тамо неко од Муслимана попео, да би се након тога зачула аутоматска паљба, а потом је букнуо и пламен. Када је Светко изашао из штале, Берга Зоран је у горњи део појате бацио бомбу која је и експлодирала. На главном претресу је изјавио да је у једном моменту бачена експлозивна направа и то бомба или експлозив, с тим што није претходно видео да ли је неко то код себе имао, већ је он само видео како је горела штала која се ту налазила, али није видео да ли је неко био у штали.

Сведок Зоран Берга је навео да је неко рекао да се један од цивила склонио у штalu која се налазила уз доње воће, те је видео када је Бабић Жељко узео штапин експлозива, запалио га и бацио на појату изнад штале, где је експлодирао.

Иако сведоци Зоран Берга и Жељко Бабић, очигледно један на другог сваљују одговорност за бацање бомбе на шталу, ниједан од сведока није оспорио да се у шталу сакрио цивил, нити је оспорио да је у једном тренутку, на шталу бачена експлозивна направа.

Да се ради управо о бомби, утврђено је логичким повезивањем исказа сведока Узејира Ракића који је изнео своја сазнања да је видео да се на шталу пење лице које је на опасачу имало бомбе, да се ради о лицу званом Зоран јер је чуо да га неко дозива, са исказима Мехе Ракића који је потврдио да је неко од присутних рекао Зорану да баца бомбу и исказом сведока Жељка Бабића који је такође потврдио да је Берга Зоран у горњи део појате бацио бомбу која је и експлодирала, стога је несумњиво да је на шталу том приликом бачена бомба.

Након што је један број лица са радне обавезе убијен, њихова тела су и избодена ножем, о чему је посведочио Жељко Бабић, који је на главном претресу навео да је видео када је Зоран Тадић извадио дугачак нож и са њим убадао убијене људе по телу, по грудима, где год је стигао. Чињеница је да једино сведок Жељко Бабић се током поступка изјашњавао на ову околност а што је и логично јер у тренутку овог дела

догађаја су се очигледно остали преживели оштећени разбежали по шуми и кукурузима као што су се у својим исказима и изјаснили. Ово нарочито показује суврност са којом је поступано према лицима која су тада лишена живота.

Суд је такође утврдио да су тела убијених цивила, која су се налазила испред куће, као и око, поливена бензином и запаљена, што је утврђено из исказа сведока Жељка Бабића, Селме Кулдије, Јове Вуцеље, Шехерзаде Хеџић, Милета Пепића и Мешић Мирсада.

О томе да су тела запаљена пред судом је изнела своја сазнања Селма Кулдија која се спасила тога дана, објашњавајући да је после догађаја, и бекства отишла кући и да је истог дана са оцем кренула ка Беговој кући и испред балкона те куће је затекла тела убијених цивила. На једном месту било је више наслаганих тела за која претпоставља да су била поливена бензином и да су тако паљена. Она и њен отац нису размицали тела јер су сви били «као стопљени и та тела су стајала као грумен горетине». Међутим, међу њима је запазила са хрпе тела запаљен део ноге од колена наниже, на којој нози је била бела патика какву је носила њена мајка из ког разлога је претпоставила да се радило о мајчином делу ноге. Такође, по коси и по марами коју је носила, је препознала Бегову мајку. Испод те мараме се видела наранџаста коса која није дрогорела. Друге није препознала јер је била јако узнемирена а и радило се о људима из Рипча. То место су напустили након 5 до 10 минута. Тело њене мајке још увек није пронађено. Истакла је имовинско-правни захтев и придржала се кривичном гоњењу.

Из исказа овог сведока суд је несумњиво утврдио да су тела убијених цивила, накнадно скупљена на гомилу и запаљена, налазећи да је њен исказ веома упечатљив и животан, искрен, те да је она изнела доследно своја сазнања, иако је том приликом лишена живота њена мајка.

Њене наводе потврдио је и сведок Жељко Бабић који је навео да су тела која су остала испред куће била на камари, а било је и тела која су се налазила мало даље од куће. По завршетку паљбе, Зоран Тадић је, највероватније из аутомобила Гојка Ђурића, донео канту бензина и заједно са Гојком та тела је запалио.

Да су тела запаљена потврдила је и сведок Шехерзада Хеџић која је у истрази навела да је након пуцњаве зачула како Гојкан Ђурић говори „чуј, хајмо да запалимо и ове“ мислећи на људе јер је претходно кућа већ била запаљена, да је потом чула туп звук као да је нешто бачено, да се потом зачуло просипање бензина, наводи на главном претресу да за своју маму и сестру зна да су запаљене испред куће, иако их није видела.

Сведок Мешић Мирсад (исказ са главног претреса од 17.10.2013. год.), навео је да није видео када су цивили убијани, али да је пола сата након пуцњаве уочио да је запаљена ватра и да су у питању највероватније тела радника, након што су побијени, а сведок Миле Пепић је чуо да су побијене цивиле сакупили и стављали на гомилу, а потом и запалили, док је Јово Вуцја (на записнику пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ од 23.09.2011.) изјавио да се по селу причало да су Муслимане палили након што су их побили.

Иако поједини сведоци конкретизују лица која су учествовала у убиству Шера Ракића у штали, те у паљењу цивила и убадању њихових тела, утврђена чињеница да је оптужени учествовао у комплетном догађају од почетка до краја, да је претходно подржао одлуку о освети убијањем муслиманског становништва, да је довезао саизвршиоце на лице места, да су сви пуцали на цивиле, то и само његово присуство за време дешавања у штали и током убадања тела, а затим поливања истих бензином и паљења, а пре заједничког одласка из Дуљака, по оцени суда указује да се он сагласио са свим радњама својих саизвршилаца и да их је прихватио као своје.

Након што су спаљена тела претходно убијених цивила Муслимана, група која је дошла у Дуљке напустила је лице места и вратила се у истом саставу и истим колима у Рајновце.

Управо искази сведока који објашњавају да су видели одлазак свих осам униформисаних лица из Дуљака након завршетка догађаја, недвосмислено указују на то да се оптужени није вратио са Светком у Рајновце, како је то у датој одбрани тврдио већ да је остао у Дуљцима и активно учествовао у догађају до краја. То је утврђено из исказа који следе:

Сведок Желько Бабић, који је својим исказом на главном претресу покушао да умањи одговорност опт.Ђуре Тадића, наводећи да је оптужени по изласку из возила, остао да стоји на асфалтном путу, није међутим, спорио да се оптужени заједно са групом вратио назад у Рајновце. На главном претресу је додао да су, када се све завршило, сви заједно кренули назад, иако је тврдио да је и оптуженог затекао како стоји сам поред свог аутомобила, а што од стране суда није прихваћено, јер су ови наводи у супротности са осталим доказима, те да су у повратку, у колима седели исто као када су долазили у Дуљке.

Наиме, сведок Зоран Берга је објаснио да су, по завршетку пуцњаве, дошли до лица која су водила радну обавезу, поскидали чарапе са глава и упутили се након тога својим колима у Рајновце. То је поновио и на главном претресу наводећи да су кренули назад до возила и да се он вратио са Тадић Ђуром, његовим аутом и са њима је био Светко.

Међутим, није могао да се сети да ли су се Гојко Ђурић и Слободан Ђурић вратили са њима назад.

Такође, и сведок Ракић Рифет је у свом исказу од 25.01.2002. у који је извршен увид дана 29.11.2013. године, навео да је, након што је пуцњава престала, видео да су до возила које је њему изгледало као да је марке „Рекорд“, дошла сва осмарица и упутили се у правцу Рајноваца, а претходно је чуо када је један од њих рекао „ми смо свој посао одрадили, сад куд који“. Добро је упамтио да их је том приликом било осморо.

Сведок Милан Иванчевић је на главном претресу навео да су по завршетку пуцњаве, сви сели у аутомобиле и истовремено отишли, да претходно, пре окончања целокупног догађаја, нико није отишao, а његов исказ је потврдила и сведок Тахира Хајрулаховић која је у исказу пред Кантоналним тужилаштвом изјавила да је по завршетку пуцњаве, наishaо аутомобил црвене боје (за који је на главном претресу рекла да је могуће да се ради о сивој боји) у који су се сместили људи који су убијали, а након тога су отишли у правцу Кулен Вакуфа. Иначе, осмарица наоружаних особа, пре него што су отишли, руковали су са Пепићем, Иванчевићем и Шботом.

Сведок Миле Пепић је међутим, негирао да је видео моменат када су се враћали ка возилима, нити се сећа дешавања у вези Тахире Хајрулаховић, тврдећи да се ничега не сећа у том делу. На главном претресу сведок није препознао опт. Ђуру Тадића.

Сведок Сава Пашић је навео да је, а након што је раднике одвезао у Дульке, отишао у Кулен Вакуф по храну. По поновном доласку у Дульке, видео је да поред трактора стоји Миле Пепић, који се налазио на удаљености од неких 20-30 метара од Желька и Иванчевић Милана, који су стајали на асфалтном путу и причали са двојицом војника који су у рукама имали аутоматске пушке. Један је био у шареној маскирној војној униформи старости око 30 година, а други је био у СМБ униформи, старости око 35 година и нису имали капе на глави. Када се један од њих окренуо ка њему упитавши га где ће, на његов одговор да је донео храну радницима, одговорио му је „ми смо њих већ нахранили“, а из те његове констатације схватио је да су радници убијени. На основу понашања и изгледа те двојице војника, закључио је „да се ту нешто страшно десило“ и да и њему прети опасност. Осим та два лица, у једном тренутку је угледао како од куће која се налази десно од пута гледано у правцу Кулен Вакуфа, долазе кроз ливаде и воћњак још три војника у шареним маскирним униформама, и да на главама носе „фантомке“. Они су отишли до Милана Иванчевића и Желька Шбота, а након тога су са двојицом који су били без маски сели у путничко возило и упутили се у правцу Кулен Вакуфа.

На главном претресу је поновио своје наводе да је код Иванчевића и Шобота затекао два лица, једно у маскирној, друго у војној СМБ униформи, и највероватније се ради о униформи Српске Крајине, али није могао са сигурношћу да то определи. Лице које је било у маскирној униформи рекло му је да су раднике „већ нахранили“ и усмерило је аутоматску пушку ка њему што га је пуно повредило. За друго лице, међутим, није могао да се изјасни у погледу оружја. Након што му је Шбот рекао да закачи приколицу, дошла су још три лица, са маскама на лицу, виделе су им се само очи, те су њих петорица села у возило које се у близини налазило и отишли са лица места. Не познаје опт. Ђуру Тадића, није га видео да стоји са Пепићем и Шботом (страна 30 транскрипта са гл. претреса од 15.10.2013. год.) и на питање оптуженог да ли је било кола, потврдно је одговорио, али је навео и то да нико поред кола од унiformисаних лица, није стајао. Такође, тврди да је поред трактора који се налазио у Дульцима (које оптужени назива Ђуковима) био само Миле Пепић.

Суд је исказ сведока Саве Пашића у коме тврди да је видео одлазак петоро унiformисаних лица прихватио, налазећи да исти није супротан исказима оних лица која су видела да одлази укупно осам лица, с обзиром да су свакако они отишли са два возила, те је потпуно логично да је овај сведок видео одлазак другог возила и да је претходно једно возило већ отишло. Налазећи да је исказ овог сведока доследан и искрен, суд му је поклонио веру. Осим тога, овај сведок се пред судом веома животно и уверљиво изјашњавао о читавом догађају и указао је чак и на то да је видео када је Тахира Хајрулаховић пришла чуварима тражећи помоћ. У погледу навода овог сведока да на трактор није могло да стане 19 лица јер му је приколица била мањих капацитета, суд налази да је реч о субјективној процени овог сведока, при чему је чињеница присуства броја лица који се наводи у оптужници, те смрти 18 лица у предметном догађају, потврђена бројним доказима, а пре свега исказима саслушаних сведока, што очевидаца, што других којима је било познато ко се све тога дана налазио на радној обавези у Дульцима.

Иако сведоци Милан Иванчевић и Миле Пепић наводе да Саву Пашића тога дана уопште нису видели, суд у том делу није прихватио њихове исказе, с обзиром да су супротни исказу сведока Саве Пашића, који је суд оценио искреним и истинитим, налазећи да овај сведок нема мотива да лажно сведочи.

Дакле, ни сведок Сава Пашић није могао да потврди одбрану опт. Ђуре Тадића да је оптужени на кратко изашао из возила и понудио помоћ „лицима која су довела цивиле на радну обавезу“.

Да је опт. Ђуро Тадић са осталима узео учешће у догађају, причало се и међу мештанима након догађаја. О томе су своја сазнања изнели

сведоци Јово Вуцеља, Миле Кецман и Маринко Стојисављевић, чија је сведочења у том делу суд прихватио налазећи да ови сведоци немају никаквог мотива да лажно терете оптуженог.

Наиме, сведок Јово Вуцеља је пред Кантоналним тужилаштвом навео да се након краћег времена од догађаја почело причати да је у освети за Тому Тадића учествовала управо његова породица: син Зоран Тадић, браћа Тадић – Јовица зв. Кајо, Тадић Ђуро, зв. Mrђа и Тадић Светко, Берга Милорад зв. Ресан, његов братић Берга Зоран син Дује, Бабић Желько, син Миле, Ђурић Слободан и његов син Гојко. Такође, чуо је да Ђуро Тадић сада живи у Србији и да из куће нигде не излази из страха од онога што је учинио, те додао „али од истине се не може побјећи нигде“.

У сагласности са овим наводима је и исказ сведока Мила Кецмана који је објаснио да након што се вратио са Голубића где је био око 10-15 дана, након сахране, у велико се причало да су људе из радне обавезе у Дуљцима побили исти људи који су претходне ноћи убијали по Орашцу, а ради освете Томе Тадића. Причало се да су у тим убиствима учествовали Слободан и Гојко Ђурић, Тадић Зоран, Тадић Светко, Бабић Желько, Берга Зоран, Берга Ђуро зв. Mrђа и још нека лица. Сви су причали да је основни разлог убиства била освета за убијеног Тому Тадића, а многи поштени људи су то и осуђивали. На главном претресу, сведок је потврдио да су грађани причали да су у убиствима учествовали Слободан и Гојко Ђурић, Тадић Зоран, Тадић Светко, Бабић Желько, Берга Зоран, Ђуро зв. Mrђа и још нека лица.

Сведок Маринко Стојисављевић је потврдио да је након догађаја, у разговору са људима чуо да су у убиствима и освети учествовали стричеви Зорана Тадића, те сматра да је све повезано са погибијом српских бораца. Већ следећег дана је чуо како је из освете у Орашцу побијено више лица муслиманске националности, а сумња међу полицајцима и мештанима у Кулен Вакуфу пала је на Тадић Зорана, сина покојног Томе и на његову породицу, који су једини имали разлог то да ураде. У вези са тим, истакао је да је недуго након очеве сахране, Тадић Зоран поново дошао у службу, као и Бабић Желько и Берга Зоран, да је код њих приметио промену у понашању, као да их је злочин променио, јер више нису ни ружно погледали Муслимане. После догађаја у Дуљцима и Орашцу, никоме нијепало на памет да се иде светити.

Превоз лешева из Дуљака

Након што су цивили у Дуљцима убијени, један број њихових лешева је истог дана покупљен и одвежен мањим камионом „110“ са лица места највероватније у Дулибу, о чему су своја запажања изнели сведоци

Селма Кулдија, Мехо Ракић, Сафете Талић, Амира Џаферагића и Душан Поповић.

Да су тела из Дуљака покупљена и одвежена са лица места, суд је несумњиво закључио пре свега из исказа сведока Селме Кулдије, која је била очевидац догађаја у Дуљцима, а која је објаснила да је, након «масакра» у Дуљцима, касније тога дана, са узбрдице где је живела, зачула из правца Дуљака, са места где су побијени људи, мотор од багера и камиона, да би за кратко време потом уочила на макадамском путу у правцу Бегове куће, багер жуте боје, а недуго затим и мањи камион. Поменути багер је по њеној претпоставци подизао тела, с обзиром да је радио управо на месту где су се тела претходно налазила, а потом је отишао у правцу Ђукова. После кратког времена, из правца Дулибе, иза кривине асфалтног пута који иде из правца Ђукова према Дубовском, уочили су велики црни дим, да би касније из истог правца поново зачули и звук багера који ради.

Најазећи да је сведок Селма Кулдија своја запажања и у том делу изнела доследно, уверљиво и искрено, суд је њен исказ у потпуности прихватио, ценећи истовремено да је он у сагласности и са исказом сведока Сафете Талић.

Сведок Сафета Талић је пред судом навела да је у сумрак тога дана, када је после догађаја са девером пошла у правцу шуме која се недалеко налазила, видела како из правца Вакуфа долази један војни камион са цирадом, који се зауставио у вођу где су људи поубијани. Том приликом, светла камиона су осветљавала 3-4 лица који су се кретала око камиона, а која су највероватније дошла да сакупљају тела, јер је приметила да по двојица убацују нешто у возило од позади, а по убацању је претпоставила о чему се ради. Рад тих лица је видела према светлима која су била упаљена на камиону са задње стране.

Искази сведока Сафете Талић и Селме Кулдије, које је суд прихватио, потврђени су исказом сведока Мехе Ракића, из кога је утврђено да је сведок, приликом бекства и сакривања по шуми са Мидом (Мирхадом Џаферагићем) угледао да из правца Кулен Вакуфа према Дуљцима долази војни камион „110“ сиво-маслинасте боје, а недуго потом су видели црни густи дим, док је сведок Амир Џаферагић који је након догађаја побегао у правцу шуме, навео да је по изласку из шуме зачуо пуцање и звукове камиона, односно механизације која је допирала из правца Бегове куће, а са места где се налазио видео је како гори ватра.

Суд је прихватио исказе ових сведока који су сагласни у погледу чињенице да је истога дана када се догађај десио, у Дуљке дошао камион и да је истим један број лешева превезен на другу локацију, највероватније у Дулибе.

Осим тога, да су лешеви тога дана превожени камионом „110“ посредно се утврђује и из исказа сведока Душана Поповића који је након неколико дана изашао на увиђај поводом убиства у Дульцима, а по доласку му је један од полицајца који су на лицу места били присутни рекао „дошли су људи из обезбеђења (војске или цивилне полиције), „то“ све покупили и отерали са „110“-ком“, објашњавајући да се радило о војном камиону који је на себи имао арњеве који су се могли скидати па се тај камион могао користити и за превоз неке робе.

Међутим, очигледно је да тога дана нису покупљени и одvezени сви лешеви, већ су након неколико дана, на лице места у Дульке трактором дошли Берга Зоран и Зоран Тадић, а колима Тадић Јовица, Тадић Ђуро, као и лице по презимену Матијевић, како би се превезли преостали лешеви. Ове чињенице утврђене су пре свега из исказа сведока Зорана Берге, а потврђене су и исказима сведока Јове Вуцеле и Милорада Берге.

Наиме, сведок Зоран Берга се детаљно и доследно у току поступка изјашњавао о превозу лешева из Дульзака. Наиме, навео је да га је пар дана након убиства у Дульцима, неко од лица са којима је заједно у свему учествовао, позвао да оду по трактор којим је требало да одвезу побијене људе. Код куће Tome Тадића чекало их је гориво, а трактор су узели од Јове Вуцеле, те су се упутили у правцу Дульзака. Са њим је том приликом ишао Зоран Тадић, док су колима у Дульке дошли Тадић Јовица, Тадић Ђуро, као и лице по презимену Матијевић. Трактор је у рикверџ дотерао испред куће где се у том моменту налазило више тела, с тим што не зна њихов тачан број и није се окретао када су их убацивали у приколицу, али је додао да на путу није видео тело девојчице која је претходно у догађају убијена. Неко од лица која су тела скупљала, рекао му је да их вози у правцу Дулибе. Када је дошао на Дулибу, речено му је да (трактором) сиђе са пута у правцу потока који се налазио у близини. Седео је у трактору, док су наведена лица избацивала тела са трактора, међутим како је био мрак, није видео да ли је ту била ископана рупа.

Суд је наводе сведока Зорана Берге да је пар дана након догађаја био ангажован у превозу преосталих лешева из Дульзака, у потпуности прихватио налазећи да је уверљив, доследан и логичан, као и да је у сагласности са исказима сведока Милорад Берге, Јове Вуцеле и Милета Кецмана који су изнели посредна сазнања у вези превоза лешева. Осим тога, његов исказ је логичан и у делу да је тога дана одвезао највише 7 тела, јер је несумњиво утврђено да је један број лешева превежен 23. септембра 1992. године у сумрак.

Сведок Јово Вуцела је навео да је, пар дана након што су његов брат и Тома сахрањени, код њега у двориште дошао Берга Зоран са Тадић

Зораном и још неким лицем и тражио да им да трактор како би одвезли лешеве побијених у Орашцу и Дуљцима, а што је након предочавања овог исказа, потврдио и на главном претресу. Дао им је трактор „533“ који је Берга Зоран потом и одвезао, а трактор је вратио након два дана. Јово Вуцела је, међутим, том приликом одбио да својим трактором учествује у превозу посмртних остатака тела цивила, што је јасно истакао и указао на главном претресу.

Исказ овог сведока је суд прихватио налазећи да је доследан, искрен и поуздан, а потврђен и исказом сведока Кецман Мила који је навео да му је Јово Вуцела причао како је Жаре Секулић послao лица која су побила Муслимане, да их уклањају са лица места, и да за то од Јове Вуцеле узму трактор који је служио и за радну обавезу. Јово му је причао да су и њега звали да купи тела, али их је он одбио, као и да је трактор возио Берга Зоран. И сведок Маринко Стоисављевић је у истрази навео да му је познато да је Вуцела Јово одбио командира Жарка који је тражио да трактором вози убијена тела, и да му је одговорио да на то шаље људе који су цивиле побили.

Сведок Жарко Секулић је навео да је 23. септембра 1992. када се вратио са Јовицом Радаком са увиђаја из Орашца, сазнао да су берачи шљива отишли, кренуо ка Орашцу, где је на путу срео Барбу који му је рекао да су их «побиле неке маскиране будале, који су као звери улетели међу њих». Он га је послao на пункт, а са Јовицом је наставио ка Дуљцима. Када су стигли на то место, прешли су до воћа изнад пута где прво нису нашли никога, а даље када су кренули ка Вакуфу кроз воће су нашли на 4 или 5 убијених цивила од којих је једна била жена. Сећа се је испод воћа била нека кућа али он није отишао у том правцу. Описао је пулс цивилима које је затекао и закључио да нико није био жив, и већ су се почели хладити, а претпоставља да су убијени аутоматским оружјем. Како никога од чувара тамо није затекао, радио-везом је тражио од станице у Вакуфу да изађе полиција и обезбеди лице места, а о томе је у најкраћем року обавестио дежурну службу у Рипчу која је потом обавестила војну полицију и организовала вршење увиђаја. Мисли да су увиђају присуствовали Душко Поповић и Кокот Бранко, те да није искључено да је био неко од инспектора. Чим је стигао у Вакуф почeo је да тражи информације о могућним извршиоцима, али су сви ћутали. Иначе, војна служба безбедности у Дрвару Другог крајишког корпуса обавештена је о догађају и сматра да су управо они требали поводом убиства предузети неке мере, јер је постојала сумња да су војни обvezници извршили масакр, пошто су постојали подаци да су на лицу места били људи са маскирним униформама. Иначе, након што је предмет преузела криминалистичка служба, односно Душко Поповић, он лично више није имао никакве ингеренције. Такође, навео је да је 26.09.1992. године сачијио писани допис начелнику безбедности Корпуса у коме га је обавестио да више података о овом догађају, осим оних које је усмено дао

поручнику Вулину нема, а управо је поручник Вулин вршио увиђај у Дульцима.

Међутим, током поступка, у својству сведока испитан је Драгиша Вулин (саслушан пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ 29.01.2008. год. и на главном претресу дана 17.10.2013. год.), али је овај сведок децидно и доследно тврдио да нема никаква сазнања у вези догађаја у месту Дульци, да никада није био ни у Кулен Вакуфу, нити познаје Секулић Жарка, али да је у његовој јединици постојало још једно лице са презименом Вулин, те да се очигледно ради о замени идентитета.

Сведок Милорад Берга зв. „Ресан“ је објаснио да се након три дана од убијстава у Дульцима и Мешићима у Орашцу, он заједно са колегама вратио кући „110“-ком, а пролазећи кроз Дульке видели су да се у близини улице и ниже на ливади у вођу где су биле шљиве, налазе тела око 20 убијених цивила Муслимана. да је чуо да је председник СДС-а Бихаћа, Беслаћ Стеван послao у Рајновце 200 литара нафте и претпоставља да је тако хтео уклонити тела, а чуо је и то да је неко наведеним лицима која су их побила наредио да узму гас маске и да иду покупити побијене, јер су тела почела смрдeti. Та лица су од Вуцља Јове узела трактор марке „533“, а претпоставља да је одлука пала на Јову јер нико није хтео дати свој трактор ради превоза мртвих.

Из цитираних исказа несумњиво се изводи закључак да су тела убијених цивила, одвежена у два наврата. Искази сведока се међусобно допуњују и представљају једну логичку целину, те је са сигурношћу утврђена чињеница да су лешеви и накнадно превезени у Дулибу, и да су у другом наврату у томе учествовала иста лица која су 23. септембра убијала у Дульцима, односно Зоран Берга, Тадић Зоран, Тадић Јовица и Тадић Светко, као и Гојко Ђурић и Ђуро Тадић, што је још једна чињеница која несумњиво иде у прилог закључку да је оптужени, супротно наводима одбране, активно учествовао у комплетном догађају.

У односу на ову околност суд је посебно ценио исказ сведока Жељка Бабића, који је навео да је истога дана када се његова група вратила у Кулен Вакуф, дошла наредба да се лешеви морају уклонити, те се иста група која је претходно била у Дульцима и вратила на лице места, покупила лешеве и одвезла их. Наиме, 2-3 сата након њиховог повратка из Дуљака, код њега кући је дошао Берга Зоран поводом наредбе да се иде у чишћење терена, односно у сакупљање лешева јер су лежали уз пут којим је народ пролазио. Та наредба је дошла из Станице полиције или из Територијалне одбране Кулен Вакуфа, а односила се на њих јер су учествовали у убијању. Покупили су тела која су се налазила испред Бегове куће и испод пута, покупили су и тела која су била спаљена, а потом су их одвезли у Дулибе, како је то наређено, а један број тела је одвежен у правцу Петровца. Сигурно зна да су та тела, којих је било

укупно 7,8 или 9, била у Дулиби, а касније су са тог места премештена даље од Дубовског.

Очигледно је да се сведок Бабић изјашњава о превозу лешева у Дуљке који је организован након пар дана од догађаја, с обзиром да објашњава да су тела превожена трактором. Ни један од сведока који су уочили дешавање након догађаја у Дуљцима, конкретно рад багера и камиона 23. септембра у сумрак, нису помињали долазак трактора тога дана у Дуљке, а сведок Зоран Берга који је детаљно објаснио превожење осталих лешева трактором Јове Вуцелеје не наводи да је у томе учествовао и Желько Бабић.

Да су лешеви превежени у Дулибу потврђено је и на основу записника о ексхумацији Кантоналног суда Бихаћ број Кри-19/00 од 08.04.2000. године.

Након што су лешеви однети, на лице места изашли су припадници криминалистичке технике новоформиране СЈБ Српске општине Бихаћ са седиштем у Рипчу, Душан Поповић и Бранко Кокот, који су били задужени да тамо изврше увиђај.

Сведок Душан Поповић је у том периоду био на месту начелника Одељења за сузбијање криминалитета СЈБ Бихаћ, а радио је и послове инспектора крим. технике, пред судом је навео да је другог дана након што су извршили увиђај у месту Орашац, заједно са Кокот Бранком изашао и на лице места у Дуљке, који су засек ћукова. Наиме, начелник Цимеша Душан им је пренео информацију да су униформисана, маскирана лица побила људе на радној обавези, да је војна полиција већ извршила увиђај, али како се ради о убиствима цивила, морали су и они изаћи. Негде између 17 и 19 часова, док је још била добра видљивост, отишли су у Дуљке, а тамо их је дочекала патрола цивилне полиције из Кулен Вакуфа, која им је показала лице места и показано им је место испред једне куће где су цивили из Рипча и Ораща побијени. Видео је свеже трагове од скупљања, објашњавајући да је реч о зеленој травнатој површини оштећеној механичким путем, на начин као да се кашика од багера, трактора или слично, као радна машина повлачила кроз исту, а видели су се и трагови од точка радне машине. Сећа се на је на том простору видео и да нешто гори, као и неку разбацану гардеробу, осећао се и мирис паљевине, а трагови крви су били приметни тамо где се чистило (на гл. претресу изјавио да се не сећа да је нешто горело). Неко од полицајаца их је водио и показивао простор око и изнад куће, и говорио да је и ту било мртвих тела, али се не сећа да их је он ту и видео, а неко од присутних полицајаца из обезбеђења им је рекао „да су дошли људи (да ли је војска или цивилна јединица и сл.) то све покупили и отерали са „110“-ом. Објашњава да је упитању војни камион, који је иначе имала и војска и полиција, који је на себи имао арњеве који су се

могли скидати, па се тај камиончић могао користити и за превоз неке робе, при чему је у Кулен Вакуфу за потребе полиције постојала једна „110“ остављајући могућност да је једна била и у Рипчу, али да не искључује да је то била једна која је ишла и у Рипач и у Вакуф, а познато му је да је „110“-ку коју је користила полиција дужио резервни полицајац Горан Михајловић који је родом из Рипча. Није имао никаква сазнања која лица су побијена, нити где су та тела завршила, изузев онога што је зnao од полиције, а што му је саопштено на лицу места. Цивилна полиција није подносила кривичну пријаву за догађај у Дуљцима, али је послата информација ЦСБ Бања Лука, од којих нису добили повратне информације. По повратку, он и Кокот Бранко су о свему обавестили начелника Џимеша Душана. Међутим, у вези са догађајем нису обавили разговор ни са ким и никакве радње у оквиру полицијских органа нису спроводили у вези утврђивања околности везане за предметни догађај. Познато му је да је у склопу Бихаћке бригаде у касарни у Рачићу постојао радни вод који је располагао и материјално техничким средствима, односно радним машинама, багером, камионима, трактором и друго. У полицији је престало да се прича о догађају у Дуљцима, јер су сматрали да је то „њихово“, мислећи на војску. Ни цивилна полиција није подносила кривичну пријаву за догађај у Дуљцима, али је послата информација ЦСБ Бања Лука од које није међутим, повратно ништа стигло.

Сведок Кокот Бранко који је заједно са Душком Поповићем, радио као криминалистички техничар навео је да нису имали сопствене просторије у оквиру полицијске станице у Рипчу, већ су ушли у једну напуштену зграду. Ту су била њих тројица-четворица, која су чинила криминалистичку службу. Првобитно је истицао да се не сећа, али ни не искључује могућност да је излазио на увиђај на место где су побијени цивили из Рипча, али је на главном претресу потврдио да је након што је са Душком Поповићем, ишао на увиђај у Орашцу, истог дана или сутрадан такође са њим и по његовом налогу, отишао на увиђај на место „где су биле ливаде и воћњак“, да је разлог њиховог одласка био тај што је наводно било извршено убиство, али они тамо нису ништа нашли, све је било чисто, осим што је постојао траг паљевине на земљи која је деловала као да је остругана, као да је ту нешто претходно горело. Околина је деловала нормално, те иако у близини није запазио кућу, оставио је могућност да су исте постојале, а након што му је предочено да су оштећени, који су цео догађај преживели, навели да се све дешавало испред једне куће. Након што је на лицу места био обављен увиђај, сачињена документација је остала код Душка Поповића у станици у Рипчу. У вези поменуте документације, сведок Душко Поповић је у свом исказу тврдио да је све остало у Рипчу, да када су из њихове базе избегли према Дрвару, да нису имали ништа, и да је све остало доле у Рипчу и му није познато шта је са тим урађено.

Суд је прихватио наводе ових сведока да по доласку у Дуљке нису затекли лешеве, с обзиром да су очигледно дошли на лице места након што су лешеви уклоњени. Него, њихови наводи о томе шта су запазили на лицу места потврђују наводе осталих сведока да су поједина тела покупљена уз помоћ багера, а да су тела убијених претходно и паљена.

ПОВРЕДЕ ТАХИРЕ ХАЈРУЛАХОВИЋ

Сведок Тахира Хајрулаховић се током поступка изјашњавала о повредама које је задобила у предметном догађају, о месту, времену и начину повређивања, те о врсти и тежини повреда. Њен исказ у вези повређивања потврђен је исказима сведока Милана Иванчевића и Милета Пепића, који су јој пружили помоћ након рањавања, али и исказима сведока Саве Пашића и Шехерзаде Хецић, као и достављеном медицинском документацијом. Осим тога, ни сам оптужени није оспорио чињеницу да је у предметном догађају Тахира Хајрулаховић задобила тешке телесне повреде.

Изјашњавајући се о повредама које је задобила као и о лечењу након догађаја, сведок Тахира Хајрулаховић је навела да је у догађају рањена у ногу, на два места, и да је осим тога, задобила и прострелну рану руке са спољашње стране, због које јој се рука окренула. Иванчевића и Шбота којима је пришла након што је видела одлазак унiformисаних лица, замолила је да је не остављају. Они су је сместили у „Голф“ и одвезли до амбуланте у Рипчу, испред које јој је пружена прва помоћ а одмах након тога је враћена кући где се налазила све до 02. октобра 1992. године. Чанак Ратко је илегално одвезао до болнице где ју је примио доктор Драган Поповић који јој је прегледао руку која се инфицирала, те иако је сматрао да је требало ампутирати, она није пристала. Том приликом никакав хируршки захват није ни урађен. Од лекова је примала пеницилин и након десетак дана рука јој је почела зарастати, с тим што је у односу на другу, била краћа за 6 центиметра. Данас 10.12.1992. године у болници су дошли представници Црвеног крста, узели су њене податке, као и податке имена људи који су убијени у шљивику, а дан након тога је дошао и инспектор из Дрвара, који јој је рекао да ће се лично заложити да буде пребачена у првој размени у Бихаћ. Од тадашње начелнице болнице није могла добити медицинску документацију, те је самоиницијативно узела свој налаз и мишљење од 03.12.1992. године у коме стоји да је лечена хирушки, што међутим није тачно. Данас 21.01.1993. године је размењена и тада, када је дошла у Бихаћ, оперисана је први пут. Након размене, а 7 дана по доласку, обратила се њиховој државној болници, али је и тамо чекала 5 дана јер су са ратишта стизале тзв. топле ране, а њена се третирана као хладна, те је оперисана тек у фебруару месецу. У руци је годину дана држала шипке и плочице и на тај

начин јој се рука продужила за 1,5 цм. Након тога је кренула на психолошку помоћ, с тим што су јој се драстичне тегобе јавиле тек након рата када се требала вратити у нормалан ток живота. Осам година је ишла на психотерапију и донекле се вратила у нормалан живот. Рука јој је краћа и инвалидитет код ње је 80%, с тим што осим тога, осећа и психичке последице од целог догађаја и лечи се и дан данас. Истакла је имовинско-правни захтев и придржала се кривичном гоњењу.

Да је Тахира Хајрулаховић повређена у Дульцима 23.09.1992. године, утврђено је и из исказа сведока Милана Иванче [REDACTED] да је, одмах по одласку униформисаних лица, са Жельком кренуо ка свом аутомобилу „Голфу 1“ како би напустио лице места, али су угледали како из задње куће која је била у пламену, излази девојка плаве косе, којој је рука висила само на кожи, а осим тога била је рањена и у ногу, те им се обратила за помоћ. Он јој је својом јакном везао руку да не искрвари, а потом је заједно са Пепић Милетом и Жельком ставио у ауто и одвезао у Рипач у Дом здравља, односно тадашњу амбуланту, која је у том моменту била најближа здравствена установа.

Наводе овог сведока потврдио је сведок Миле Пепић, који је у навео да је, након одласка лица која су пуцали, спазио како иза једне куће провирује жена, коју је из виђења познавао. Рука јој је била крвава, а како је она потом пришла њему и Иванчевићу, сместили су је у ауто, те је Иванчевић одвезао код лекара. И сведок Сава Пашић је по одласку војника са лица места, угледао да из истог правца наилази једна жена или девојка средње развијености, из истог правца одакле су претходно и војници дошли, и иде према Иванчевићу и Жельку. Схватио је да је била повређена, јер су јој они поцепали део одеће и замотали јој руку, а потом је одвезли у Рипач.

Сведок Шехерзада Хеџић (девојачко Војић) је навела да се налазила у кући испод степеница када је започела пуцњава, те да је у једном моменту у кућу ушла жена из Рипча – Тахира која је била рањена, а ту чињеницу потврдио је и сведок Ракић Рифет који је навео да је у предметном догађају рањена жена са презименом Хајрулаховић, коју је аутом одвезао Милан Иванчевић.

Повреде Тахире Хајрулаховић потврдио је и Милорад Берга зв. Ресан који је о истима имао посредна сазнања, а који је навео да је тога дана када се десио догађај у Дульцима чуо да је нека млађа жена која је наводно била медицинска сестра, била рањена у руку, да јој је лице било „пиргаво“, светлије пупти, плаве косе, и очигледно је да из његово исказа произилази да се ради о Тахири Хајрулаховић.

Суд је исказ сведока Тахире Хајрулаховић о задобијеним повредама током овог догађаја, у потпуности прихватио, с обзиром да су

њени наводи потврђени како исказима сведока Шехерзаде Хеџић, Милана Иванчевића, Милета Пепића, Саве Пашић и Ракић Рифета, које је оценио као уверљиве и објективне, а потврђене су и посредним сазнањем сведока Милорада Берге. Осим тога, повреде код оштећене потврђене су и медицинском документацијом, као и налазом и мишљењем вештака медицинске струке др Мирослава Ракочевића.

Увидом у решење ЈУ Центра за социјални рад п.о. Бихаћ број 04-534-1085/03 од 11.07.2003. године, утврђено је да је Тахира Хајрулаховић [REDACTED] разврстана у инвалиде IV групе са инвалидитетом од 80% трајно, почев од 01.06.2003. године, као и да је тим решењем замењено решење ЈУ Кантоналног центра за социјални рад УСК-а, Службе социјалне заштите Бихаћ бр. 04-534-1501.

Врсте и механизам настанка повреда код оштећене Тахире Хајрулаховић суд је утврдио из налаза и мишљења вештака др Мирослава Ракочевића у који је извршён увид на сагласан предлог странака на главном претресу дана 29.11.2013. године, датим на основу медицинске документације о повредама оштећене, и то упута специјалисте физијатра Хируршке болнице у Дрвару, налаза и мишљења др Невенке Јовићић од 03.12.1992. године, отпушног писма Киуршке службе болнице у Бихаћу, налаза психолога Иванке "Јаковац" од 28.11.2000. године, налаза неуропсихијатра др Фарука Табаковића, решења Центра за социјални рад УСК од 11.07.2003. године, те налаза др Џивић Химзе, затим њеним прегледом, те стању у списима, утврђено је да се у првом лекарском налазу од 03.12.1992. године из болнице у Дрвару, јасно види да је том приликом установљена престрелна рана леве подлактице са вишечланим преломима обе кости подлактице који су установљени РТГ снимцима, а затим из налаза Хируршке службе болнице у Бихаћу се види да је извршен оперативни захват ради срећивања неправилно сраслог раније наведеног прелома подлактице, а на основу осталих контролних прегледа код ортопеда и хирурга, се закључује да је ова повреда објективно установљена, и да се ради о повреди нанешеној из ватреног оружја, како је то јасно наведено у првом налазу физијатра од 03.12.1992. године. Пошто су установљени вишеструки преломи обе кости подлактице, закључено је да је ова повреда привремено тешко оштетила функцију или употребу важног дела тела, односно руке, те да је та повреда, уопштено, у границама тешке телесне повреде. Међутим, пошто је на месту повреде остао неправилан ожилјак и са тешким поремећајем функције руке, са великим умањењем могућности покретности, нарочито окретање руке према горе и доле, те због неправилног и великог ожилјка и мањка ткива мишљење је да се у овом случају ради о тешкој телесној повреди која је оставила трајне и знатне последице. Што се тиче ране на левој натколеници, пошто нема података о оштећењу великих крвних жила или живица нити кости, нити већег оштећења мишића, закључује се да је ова стрелна рана највероватније захватила само кожу, потковожно ткиво и

могуће нешто мишића, а таква повреда је сама за себе у границама лаке телесне повреде. Што се тиче повреде на левом стопалу, пошто РТГ снимком који је урађен практично 20 година након задобијања повреде, закључује се да највероватније није било оштећења кости, међутим, таква се могућност не искључује. Уколико није било оштећења кости, ова повреда је у границама лаке телесне повреде. Пошто се не искључује могућност да је дошло до повређивања кости, највероватније је да је то оштећење кости било релативно мало, те да би и то било у границама лаке телесне повреде. Пошто је већ због повреде руке дата квалификација тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, природа повреде на стопалу не би уопште утицала на укупну квалификацију повреде.

У мишљењу се надаље наводи да тешке телесне повреде, уопштено, могу узроковати оштећења здравља – психичку повреду, попут стреса. У конкретном случају, према исказу оштећеног, који је види из списка, да је повреде задобила при стрељању, што је очигледно врло јаки стресни догађај, те пошто се из наказа психолога и неуропсихијатра види да је код Тахире установљен посттрауматски синдром поремећај (ПТСР) који према најновијим прописима узрокује инвалидност прве категорије, односно потпуну неспособност за рад, решења Центра за социјални рад у Београду, који је да је код Хајрулаховић Тахире установљен инвалидитет од 80% трајно, закључује да је инвалидитет директна последица наведених стрелних рана и околности догађаја, те да и по овом основу се ради о тешкој телесној повреди са трајним и знатним последицама. Пошто се све ране налазе на левој страни – лева рука, лева натколеница и лево стопало, закључује се да је главни смер рана био од лева према десно. Пошто нема описа рана из времена настанка рана, не може се дати мишљење о удаљености са које су нанете стрелне ране, а због међусобне удаљености рана закључује се да је свака рана морала бити нанешена посебним пројектилом, односно да се ради о три одвојене стрелне ране које су могле бити нанешене врло брзо једна за другом, а редослед се не може одредити.

Суд је у целости прихватио налаз и мишљење вештака медицинске струке др Мирослава Ракочевића да се у конкретном случају ради о тешкој телесној повреди са трајним и знатним последицама, оценивши налаз и мишљење ових вештака као детаљан, објективан, јасан и дат је у свему у складу са правилима струке и вештине.

Иако код Тахире Хајрулаховић нису констатоване повреде опасне по живот, намера оптуженог и осталих извршилаца да и оштећену Тахиру Хајрулаховић као и све присутне цивиле лише живота произилази из околности под којима су Тахири Хајрулаховић повреде нанете, како је то у свом исказу она детаљно објаснила, а што су својим исказима потврдили и сведоци који су се о томе изјашњавали, а као што је напред

наведено, чињеница да су констатоване три одвојене стрелне ране, дакле да је свака нанета посебним пројектилом и веома брзо једна за другом, да се Тахира Хајрулаховић спасила након повређивања најпре увлачењем између кућице за псе и кокошињца, а затим склањајући се од изазваног пламена у близини тог места, пузећи на боку да је успела да се довуче до куће где се са Шехерзадом Војић (Хеџић) сакрила испод степеништа где није уочена ни од стране једног од извршилаца који је ушао у кућу и проверавао да ли у кући има преживелих.

У предметном догађају лишено је живота осамнаест лица. Наиме, у Дуљцима су 23. септембра 1992. године настрадали: Хасе (Дедо) Насуфовић рођ. [REDACTED] године, Бекир (Мехо) Шахиновић рођ. [REDACTED] године, Сафија (Хусеин) Шахиновић рођ. [REDACTED] Хаснија (Мујо) Шехић рођ. [REDACTED] године, Исмета (Алија) Џаферагић рођ. [REDACTED] године, Зејна (Јусуф) Шарић рођ. [REDACTED] године, Садета (Мехмед) Мујић рођ. [REDACTED] године, Мухо (Омер) Дупановић рођ. [REDACTED], Мехо (Омер) Дупановић рођ. [REDACTED], Аго (Ибрица) Дупановић рођ. [REDACTED] године, Шеро (Адил) Ракић рођ. [REDACTED] године, Хусе (Ахмет) Шарић рођ. [REDACTED] године, Вахида (Хусеин) Војић рођ. [REDACTED] године, Фата (Мумин) Војић рођ. [REDACTED] године, Сенија (Дедо) Војић рођ. [REDACTED] године, Алдина (Мухамед) Војић рођ. [REDACTED] године, Сабира (Смаил) Колаковић рођ. [REDACTED] године и Сафија (Мусте) Шехић рођ. [REDACTED].

Увидом у поднесак Института за нестале лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године који је достављен тужиоцу за ратне злочине Унско-санског кантона, утврђено је да је сачињен попис особа које су, према евиденцијама Института нестале 23. септембра 1992. године у Дуљцима – Орашац, општина Бихаћ, те да се на списку између осталог, налазе сва напред наведена лица.

Од напред наведених лица која су у Дуљцима лишена живота, један број је ексхумиран дана 10.04.2000. године на локацији Ђукови – Орашац, а потом је извршена и њихова ДНК идентификација, што је утврђено из доказа који следе:

Увидом у записник о ексхумацији Кантоналног суда Бихаћ број Кри-19/00 од 08.04.2000. године, чији су предмет „пронађене кости од дана 07.04.2000. године на подручју Ораща“, утврђено је да је истражни судија тог суда обавештен да је непосредно пре места Орашац, општина Бихаћ, у близини гробља где су покопани цивили у току рата, пронађено више костију које су испливале из потока, а постоји основана сумња да би се ту радило о 6 тела босанских држављана, која су на том месту, према изјавама сведока, након што су спаљена, убијена, да су изласком на лице места, у близини потока су пронађене разбацане кости у кругу од око 5 метара, те делови спаљене одеће и обуће, а према прикупљеним

информацијама, група људи је одвежена из логора у Рипчу на скупљање шљива у месту Дуљци – Орашац, када су сви погубљени, а онда довежени на лице места на обалу потока Дулиба, поливени бензином и спаљени, те је наређено да се методом ДНА провери о којим се особама ради.

Увидом у записник о ексхумацији и обдукцији мртвих тела нађених на локацији Ђукови – Орашац – Дуљци Кри. Бр. 19/10 од 15.04.2000. др Ракочевић Мирослава, утврђено је да је дана 10.04.2000. на обали потока Дулибе, извршено ископавање мртвих тела која су у септембру 1992. године побијени у месту Дуљци, да као време смрти одговара 1992. година и да је, након међусобног усклађивања костију које су пронађене, установљено да исте потичу од најмање девет особа.

Из записника УП СКП Унско-санског кантона МУП-а БиХ број 05-1/04-5-141/11 од 14.02.2011. године, о извршеним обдукцијама посмртних остатака 33 тела и идентификацијама посмртних остатака 28 тела обављеним и 10. фебруара 2011. године, утврђено је да је у дане 09. и 10.02.2000. године, извршена обдукција и идентификација, између осталог и следећих тела:

- Мехе Дупановића, сина Омера и мајке Зејне, рођене Мустафић рођеног 20.12.1929. године у Рипчу, општина Бихаћ, ексхумираног дана 10.04.2000. године на локалитету Ђукови-Орашац, општина Бихаћ;

- Мухе Дупановића, сина Омера и мајке Зејне, рођене Мустафић, рођеног 20.06.1934. године у Рипчу, општина Бихаћ, ексхумираног дана 10.04.2000. године на локалитету Ђукови-Орашац, општина Бихаћ, под ознаком „леш бр. 5-XР“;

- Исмете Џаферагић, рођена Хркић, ознака тела ДФ, кћи Алије и мајке Хатке, рођене Шабић, рођена 24.09.1956. године у месту Ђелая, општина Босански Петровац, била настањена у месту Рипач, општина Бихаћ, ексхумиране дана 10.04.2000. године на локалитету Ђукови – Орашац, општина Бихаћ, под ознаком „Ђукови – Орашац ДФ“;

- Садете Мујић, рођене Шарић, кћи Мехмеда и мајке Фате, рођене Мехаџић, рођене 10.05.1942. године у Бихаћу, која је била настањена у Рипчу, у ул. Раде Зорића број 47, општина Бихаћ, ексхумиране 10.04.2000. године на локалитету Бихаћ, Ђукови – Орашац, леш број 8;

- Хасе Насуфовића, син Деде и мајке Злате, рођене Чилић, рођен 15.09.1929. године у месту Рипач број 56, општина Бихаћ, ексхумираног дана 10.04.2000. године на локалитету Бихаћ, Ђукови – Орашац, леш бр. 5 – ЛОБ;

- Хусе Шарића, син Ахмета и мајке Хасније, рођене Кадић, рођен 18.04.1993. године, у месту Рипач, општина Бихаћ, био настањен у месту Рипач, ул. Сојеничка број 12, општина број 12, ексхумираних дана 10.04.2000. године на локалитету Бихаћ, Ђукови-Орашац – тело број 1,

О скелетираним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, након обављених ДНК анализа, сачињени су обдукциони записници дана 09.11.2011. године од стране вештака др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине за лица Хусе Шарића, Хасе Насуфовића, Муху Дупановића, Меху Дупановића, Исмету Џаферагић и Садету Муjiћ, уз које је приложена и фотодокументација Кантоналног Министарства унутрашњих послова Бихаћ бр. СЛ/11 од 09.02.2011. године и од 10.02.2011. године.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др с.ц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11 утврђено је да је дана 09.02.2011. године извршена обдукција Хусе Шарића, да се ради о некомплетираним скелетираним посмртним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је присутна само лобања и лева бутна кост, уклопљена из мешаних костију са овог локалитета на основу резултата ДНК анализе. Као узрок смрти наводи се „стрељна/експлозивна рана главе“, са мишљењем да посмртне остатке представља само скелетирана лобања и лева бутна кост одрасле особе мушких пола. Идентитет особе је утврђен на основу резултата ДНК анализе. Утврђени преломи костију лобање несумњиво упућују да су настали током живота, а преломне пукотине које се радијално шире са десне и са леве стране главе упућују да се ради о стрељној или експлозивној рани главе. Будући да кости комплетне основице лобање и део слепоочних и јагодичних костију недостају, а део кости лобање је узет за ДНК анализу, није било могуће извести закључак да ли су повреде настале деловањем пројектила испаљеног из ручног ватреног оружја или гелера неког експлозивног средства, док су повреде леве бутне кости настале након смрти.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др с.ц. специјалисте судске медицине број T01 0 KTARZ 0003442 11, утврђено је да се, након извршене обдукције 09.02.2011. године, након добијања резултата ДНК анализе, ради о скелетираним посмртним остацима Хасе (Деда) Насуфовића, ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је издвојена само лобања након ДНК анализе. Узрок смрти остао је неодређен с обзиром да се ради се само о лобањи одрасле особе мушких пола, а осим готово потпуно дефектног зубала, нема других

идентификационих карактеристика, те да остали део тела недостаје, па узрок смрти није могуће утврдити.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 КТАРZ 0003442 11, произилази да се ради о половинично комплетним скелетираним посмртним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови-Орашац, где је путем ДНК анализе пронађених и уклопљених посмртних остатака, утврђено да се ради о скелетираним посмртним остацима Мухе (Омера) Дупановића, чији је узрок смрти остао неодређен. Наиме, у мишљењу се наводи да, иако је могуће да су повреде које су констатоване а ради се о повреди трећег десног ребра и другог слабинског пришљена, нанесене или пројектилима из ручног ватреног оружја или деловањем гелера неког експлозивног средства, па би ове повреде због локализације довеле до смртног исхода, узрок смрти остао је неодређен будући да због оштећења костију исто није могуће у потпуности доказати. Осим тога, утврђена су и бројна оштећења пронађених других ребара, лопатичних и карличних костију, која су међутим, настала после смрти.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 КТАРZ 0003442 11, утврђено је да се, након добијања резултата ДНК анализе пронађених посмртних остатака, ради о скелетираним посмртним остацима Мухе (Омера) Дупановића, ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, да је узрок смрти неодређен. Након обраде тела, дато је мишљење да се ради о пловично комплетним скелетираним посмртним остацима особе мушких пола чији је идентитет утврђен путем ДНК анализе. Утврђен је дефект трећег десног ребра који би по својим карактеристикама могао представљати или повреду нанесену ручним ватреним оружјем или експлозивним карактеристикама али због неправилности и недостатка дела ребра, то није могуће засигурно утврдити. Наиме, иако је могуће да су описане повреде као и утврђене повреде другог слабинског пришљена нанесене или пројектилима из ручног ватреног оружја или деловањем гелера неког експлозивног средства, па би ове повреде због локализације довеле до смртног исхода, узрок смрти остаје неодређен будући да због оштећења костију исти није могуће у потпуности доказати.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др сц. специјалисте судске медицине број T01 0 КТАРZ 0003442 11, утврђено је 09.02.2011. године извршена обдукција, да су путем ДНК анализе

уклопљене десна голенична кост и лисна кост као и десна бутна кост, те да се ради о делимичним посмртним остацима Исмете (Алије) Џаферагић, ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац. Узрок смрти је означен као «неодређен», и дато је мишљење да се ради о некомплетним скелетираним остацима одрасле особе женског пола, где је присутна само десна нога, да су повреде на тој нози у виду прелома десне бутне кости и оштећења голеничне и лисне кости, настале након смрти, те будући да остали део тела недостаје, узрок смрти остао је неодређен.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др с.специјалисте судске медицине број T01 0 КТАРZ 0003442 11, утврђено је 09.02.2011. године извршена обдукција тела Мехе (Омера) Дупановића, да се ради о некомплетним скелетираним остацима где је присутна само лобања, десна бутна кост, десна голеница и лева лисна кост. Узрок смрти је остао неодређен, а дато је мишљење да се ради о поменутим остацима одрасле мушкије особе, чији је идентитет утврђен на основу ДНК анализе. Утврђено је и то да је оштећење главе десне бутне кости и прелом голеничне десне голеничне кости у горњој трећини, где тај део кости недостаје. Обе повреде су вероватно настале након смрти, па будући да су још присутни само лобања и лева лисна кост, које су без повреда, узрок смрти је остао неодређен.

Из обдукционог записника Медицинског факултета у Сарајеву, Института за форензичку медицину и форензичку токсикологију, који записник је сачињен од стране вештака др Нермина Сарајлића, доц. др с.специјалисте судске медицине број T01 0 КТАРZ 0003442 11, дана 09.02.2011. године, произилази да се ради о скелетираним посмртним остацима Садете (Мехмеда) Мујић, ексхумираним са локалитета Ђукови – Орашац, где је присутна само глава, тако да су лобања и доња вилица уклопљене на основу резултата ДНК анализе. За узрок смрти се наводи да је неодређен, с обзиром да се ради само о некомплетним скелетираним остацима одрасле особе, где је присутна само десна нога, и осим делимично дефектног зубала, нема других идентификацијоних карактеристика. С обзиром да остали део тела недостаје, узрок смрти није могуће утврдити.

Иако се у овом записнику у мишљењу наводи да се ради о скелетираним остацима особе мушкије пола, очигледно се ради о особи женског с обзиром да је то означено у пољу «идентификацијоне карактеристике», с обзиром да је ДНК анализом утврђено да су у питању посмртни остаци Садете Мујић.

Саставни део напред наведених записника о обдукцијама Хусе Шарића, Исмете Џаферагић, Садете Мујић, Насуфовић Хасе, Мухе

Дупановића и Мехе Дупановића, чини и фотодокументација Кантоналног МУП-а Бихаћ, израђена дана 14.02.2011. године.

Из записника КТА 269/05, сачињеног од стране лекара вештака специјалисте за судску медицину, специјалисте за патологију, прим.др Мирослава Ракочевића од 15.04.2005. године, утврђено је да је дана 10.04.2000. године, на локацији Ђукови – Орашац – Дуљци – Дулиба општина Бихаћ, на обали потока извршена ексхумација 9 НН особа, а 15.04.2005. године у служби за патологију болнице у Бихаћу, након претходне антрополошке обраде тела од стране антрополога професора др Еве Клоновске, извршена је обдукција о чему је сачињен записник, да је према ДНК налазу број ИЦМП 6408/05 од 10.10.2005. године установљено да тело припада Сенији (Деде) Војић, [REDACTED]
[REDACTED] као узрок смрти наведене особе за коју се наводи да је нестала у Дуљцима 23.09.1992. године, описују се стрелне ране главе, грудног коша, леве надлактице, десне подлактице и леве натколенице, а у мишљењу се наводи да се на основу нађених оштећења на наведеним костима закључује да је именована умрла насиљном смрћу услед стрелне ране главе, грудног коша, леве надлактице, десне подлактице и леве натколенице

Из записника КТА 269/05, сачињеног од стране лекара вештака специјалисте за судску медицину, специјалисте за патологију, прим.др Мирослава Ракочевића од 15.04.2005. године, утврђено је да је дана 10.04.2000. године, на локацији Ђукови – Орашац – Дуљци – Дулиба општина Бихаћ, на обали потока извршена ексхумација 9 НН особа, а 15.04.2005. године у служби за патологију болнице у Бихаћу, након претходне антрополошке обраде тела од стране антрополога професора др Еве Клоновске, извршена обдукција о чему је сачињен записник, женске НН особе, а у вези кога је дат узрок смрти „стријелна рана главе“, а мишљење да се на основу дефеката костију главе закључује да је НН особа умрла насиљном смрћу услед прострелне повреде главе. На основу изгледа костију лобање и осталих присутних костију се закључује да се ради о женској особи старости 35 и више година, висине око 155 цм, те да је дана 11.02.2005. године према ДНК налазу извршена идентификација тела бр. 2 и установљено је да се ДНК налаз узорка из тела бр. 2 подудара са ДНК налазима чланова породице Сафије Шахиновић, [REDACTED]
[REDACTED] Мутница, [REDACTED].

Из наведених записника о ексхумацији и обдукцији, након извршених ДНК анализа, несумњиво је утврђено да су тела ексхумирана на локацији Ђукови – Орашац – Дуљци – Дулиба, а ради се управо о лицима која су се налазила на радној обавези у Дуљцима 23. септембра 1992. године.

Чињеница смрти за Агу Дупановића, Хаснију Шехић, Бекира Шахиновића, Сафију Шахиновић утврђена је из приложених извода из матичне књиге умрлих општине Бихаћ.

Од убијених још увек се трага за Бекиром Шахиновићем, Хаснијом Шехић, Зејном Шарић, Агом Дупановићем, Шером Ракићем, Вахидом Војић, Фатимом Војић, Алдином Војић, Сабиром Колаковић и Сафијом Шехић, који се налазе на списку Института за нестале лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године, а исти су несумњиво лишени живота у предметном догађају 23. септембра 1992. године у Дульцима, што су у својим исказима потврдили сведоци:

Хајрулаховић се на главном претресу одржаном дана изјашњавала се да је лично видела како је настрадала [redacted] детаљно објашњавајући да је, по изласку из куће у којој је била скривена са Шехерзадом, о чему је детаљно било речи у ранијем делу пресуде, видела да лежи прво Хасе Насуфовић, на једно три метра од њега лежала је Зејна Шарић, ближе те хрпе је била Џаферагић Исмета «она се само превалила», а тако су лежали и Бекир Шахиновић и Сафа. Тридесетак метара даље је видела Хаснију Шехић, медицинску сестру из Рипча. Сви су практично били испред куће, лежали су на једној широкој ливади која се ту налазила. Осим њих, видела је како ближе том месту где су претходно седели, леже Сада Мујић, и породица Војић, односно Вахида Војић, Фатима Војић, Сенија Војић и Алдина Војић, најмлађа. Међутим, није видела где је конкретно на њу пуцано.

Да је у Дульцима настрадала и Фатима Војић, произилази и из исказа сведока Изета Војића.

Да се Зејна Шарић налазила испред куће и да је тамо настрадала, потврдила је у свом исказу Тахира Хајрулаховић, наводећи да је лично видела да она лежи на два метра од Хасе Насуфовића, који је истом приликом погођен. То је потврдио и сведок Војић Изет, као и сведок Ракић Рифет.

Везано за убиство Вахиде Војић изјашњавала се сведок Тахира Хајрулаховић.

Страдање Сеније Војић, произилази како из напред наведеног исказа сведока Тахира Хајрулаховић, тако и из исказа сведока Асима Војића и Шехерзаде Хеџић – деце Сеније Војић, а посредно и из исказа сведока Рифета Ракића, који је навео да је, након догађаја, видео да је убијена мајка двоје деце из Ораша – очигледно да се ради о Фатими, мајци Асима и Шехерзаде.

Наиме, сведок Шехерзада Хецић је пред судом навела да су јој у том догађају настрадале мајка Сенија, сестра Алдина и стара нана – Фатима.

Сведок Асим Војић је навео да је у догађају у Дуљцима у септембру 1992. године испред његове куће убијена његова мајка Сенија, као и да је истом приликом убијена и његова сестра Алдина.

Осим тога, бројни сведоци изјашњавали су се о убиству Алдине Војић, које је остало посебно упечатљиво, јер је Алдина била најмлађа од лица која су тада настрадала, имала је само 13 година. Осим што су чињеницу да је она тада страдала потврдили сведоци Тахира Хајрулаховић, Асим Војић и Шехерзада Хецић, то су потврдили и сведоци Зоран Берга, који је навео да је видео када је убијена и једна девојчица између 10 и 13 година која је покушала побећи у правцу брда, али јој је у леђа пуцао Гојко Ђурић, а да је Алдина Војић на тај начин лишена живота недвосмислено произилази и из исказа оптуженог Ђуре Тадића.

Да је настрадала Сабира Колаковић, потврдила је управо њена кћерка – Селма Кулдија, рођена Колаковић, која је потврдила мајчино присуство на брању шљива, али и потресно сведочила да је након догађаја, испред куће, где су лежали спаљени лешеви, стопљена «као грумен горетине», препознала мајку по патици коју је тога дана носила. Такође, и сведок Изет Војић је посведочио да је Сабира Колаковић убијена том приликом.

Осим тога, сведок Селма Кулдија је на гомили где су били спаљени лешеви, препознала и Фату, нану која је са њима радила, по црвеној коси и марами коју је носила, а које нису до краја изгореле.

Током поступка исказе су дали и сведоци – оштећени који нису били очевици, али су у овом догађају изгубили своје најближе сроднике. Ради се о лицима која имају посредна сазнања о дешавању у Дуљцима, јер су у највећем броју пре јуна месеца избегли у Бихаћ, док су њихови сродници из различитих разлога, остали блокирани у Рипчу, одакле су одведені на радну обавезу у Дуљке где су и настрадали.

Оштећени Сеад Дупановић је пред судом навео да су у предметном догађају лишени живота његов отац Мехо и очев брат, Мухо. Понађен је део посмртних остатака његовог оца и обављена је сахрана. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинско-правни захтев.

Сведок Сабина Шарић (саслушана пред МУП-ом УСК дана 05.08.2011. у чији је исказ извршен увид на гл. претресу дана 29.11.2013.) која је у догађају изгубила оца Хуса Шарића, навела је да је почетком јуна

месеца био блокиран пут, те су у Рипчу остали њен отац Хусе и тетка Мелећа, која јој је касније испричала да је њен отац последњи пут отишao на радну обавезу 23. септембра 1992. године и више се није вратио. Није јој познато ко је убио цивиле у Дуљцима, јер више нису контактирали са локалним становништвом. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Оштећени Алмир Шехић (саслушан пред МУП-ом УСК БиХ 10.08.2011. у чији је исказ извршен увид на главном претресу дана 29.11.2013.), коме је у догађају настрадала мајка Хаснија, је навео да је крајем јануара или фебруара 1993. године, од сестре Алмире која је у размени стигла у Бихаћ, сазнао да су 23. септембра 1992. године, она и мајка Хаснија заједно кренуле трактором на радну обавезу, али је на наговор возача који је возио трактор, Алмира остала. Тога дана у Дуљцима је његова мајка настрадала са осталим цивилима који су радили на брању шљива и њени остаци још увек нису пронађени. Придружио се кривичном гоњењу, а накнадно ће тражити накнаду штете за претрпљену душевну, моралну и сваку другу врсту боли због губитка најмилијих.

Да је Хаснија Шехић била међу лицима која су настрадала испред куће потврдили су сведоци Тахира Хајрулаховић, Изет Војић и Ракић Рифет.

Сведок Ахмет Шахиновић (саслушан пред МУП-ом УСК 05.08.2011. и на гл. претресу дана 27.06.2013.) је такође живео у Рипчу где је живео са оцем Бекиром, мајком Сафијом, братом Сенадом и очевом мајком Нуrom, а радио је у Џазину. У јуну месецу се чуо са мајком последњи пут телефоном. Зна да су му родитељи убијени приликом радне обавезе, када су радили у месту Дуљци, и ту су и убијени. О томе је причао и са преживелим Софтић Иismetом и Дупановић Рифетом, супругом Енвера Дупановића. Такође, познато му је да су цивиле на тој радној обавези побили људи из Рајноваца ради освете због погибије српских војника из Рајноваца на Грабежу. Још увек нису пронађени посмртни остаци његовог оца. Придружио се кривичном гоњењу и истакао је имовинско правни захтев који ће накнадно определити.

Да су Бекир Шахиновић и Сафија Шахиновић лишени живота испред куће Хусеина Војића, осим тога су потврдили сведоци Тахира Хајрулаховић, Изет Војић, Бећо Дупановић, а да је Бекир лишен живота видео је и сведок Ракић Рифет.

Сведок Зухра (Шабана) Дупановић (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантона 08.08.2011., у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.) је објаснила да су она и њен супруг морали ићи на принудни рад за српску власт у Рипчу, али је она због болести ослобођена, док је њен муж са осталим Муслиманима морао ићи и радити све што му се

каже. Мужа Агу Дупановића је видела последњи пут у септембру месецу те године, када су се брале шљиве. Једно јутро су по њега и остала Муслимане дошли и одвели их на принудни рад. Тога дана, Аго је отишао и више се није вратио. О њему није знала ништа наредна два – три дана, док није дошао Мухо Ибрахимпашић који је радио заједно са Агом. Мухо јој је рекао да је Аго убијен, а он је успео побећи, а такође јој је пренео да су дошла маскирана лица са оружјем, да су пуцали по њима и том приликом су, осим Аге, још неки Рипчани побијени. Тело њеног мужа никада није пронађено. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Да је Аго Дупановић лишен живота у Дульцима, потврдили су у својим исказима сведоци Изет Војић, Исмет Софтић и Ракић Рифет.

Из исказа сведока Ракић Рифета који је био очевидац догађаја, утврђено је да је, по изласку из штале у којој је настрадао Шеро Ракић, овај сведок видео да су у догађају убијени и Мехо Дупановић, Мухо Дупановић, Аго Дупановић, Хасе Насуфовић, Бекир Шахиновић, Хусе Шарић, а од жена су настрадале Зејна Шарић, Садета Мујић, Исмета Џаферагић, као и Хаснија, медицинска сестра.

Оштећена Зухра (Хусе) Дупановић (саслушана пред МУП-ом Унско-санског кантоне 08.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013.), којој је у догађају настрадао супруг Мухо Дупановић, пред судом је навела да је 25. маја 1992. године са сином Ахметом избегла у Бихаћ, а њен муж Мухо је остао у Рипчу сматрајући да му се ништа неће десити. О њему ништа није знала све до јануара месеца 1993. године, када је причала са Тахиром и Војић Изетом, који су дошли у размену, и од њих је сазнала да је у Дульцима, на брању шљива, настрадао њен супруг, када су дошли маскирани људи у униформама, и побили цивиле, а неки су успели побећи. Део посмртних остатака њеног супруга преузела је 2011. године код Санског Моста и он је сахрањен. Придружила се кривичном гоњењу, а накнаду штете ће тражити накнадно.

Оштећени Хусеин Шехић (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантоне 09.08.2011. у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.), је навео да је његова мајка Сафија Шехић настрадала у Дульцима 23.09.1992. године. Иако је живела у Орашцу, у засеок Дульке је прешла касније и тамо живела у кући заједно са Војић Вахидом. Чуо је да је убијена заједно са цивилима из Рипча и Дульака, који су радили на брању шљива. Чуо је да су цивили поубијани јер су неки Рајновчани погинули на положају међу којима је био и Тома наставник из Рајноваца. Кости своје мајке још увек није пронашао. Придружио се кривичном гоњењу и истакао имовинско-правни захтев.

Да је у Дуљцима 23. септембра 1992. године лишена живота Сафија Шехић, посведочио је Војић Изет, наводећи да је, између осталог, и она била испред куће када је отворена рафална паљба на цивиле и да је тада убијена.

Оштећени Хасе Шарић (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантоне 09.08.2011. у чији је исказ извршен увид 29.11.2013.), је пред судом изнео да је крајем маја месеца 1992. године са породицом избегао у Бихаћ из Рипча, где су међутим остали његова тетка Садета Муjiћ и њен супруг Изет Муjiћ. О њиховој судбини је сазнао тек у јануару 1993. године када је од Рипчана који су дошли у размену сазнао да су обоје убијени, а Садета је конкретно убијена у септембру месецу 1992. године у месту Дуљци где је била на брању шљива за српске власти у Рипчу. Један део њених посмртних остатака је пронађен и она је сахрањена. Придружио се кривичном гоњењу, а накнадно ће определити захтев за накнаду штете за претрпљену моралну бол.

Оштећени Војић Исмет (саслушан пред МУП-ом Унско-санског кантоне 09.08.2011. и на гл. претресу 27.06.2013. год.) коме је у догађају настрадала мајка Фата, је пред судом навео да је она убијена 23. септембра 1992. године у месту Дуљци, испред своје куће, а гдје су убијени и други цивили који су тога дана радили на брању шљива. О догађају је сазнао тек након рата, када се срео са Шехерзадом која је догађај, као и њен брат Асим, преживела. Истакао је имовинско-правни захтев, и придружио се кривичном гоњењу.

Сведок Фирдуз Ракић (саслушан 12.08.2011. пред МУП-ом Унско-санског кантоне и на гл. претресу дана 27.06.2013.) чији је отац Шеро настрадао у догађају, је пред судом изнео да је његов отац ишао у радну обавезу коју је организовала српска власт у Рипчу, а о његовој судбини није ништа сазнао се до јануара месеца 1993. године када му је рођак Рифет Ракић, испричао да му је отац убијен у месту Дуљци и да је запалjen у некој штали 23. септембра 1992. године и да су убице из места Рајновци. Тело његовог оца још увек није пронађено. Придружио се кривичном гоњењу и истакао имовинско-правни захтев.

О сведочењима везиним за убиство Шере Ракића у штали детаљно је било речи у претходном делу пресуде.

Стога, по налажењу суда одбрана неосновано указује да, осим утврђеног идентитета за Сафију Шахиновић, Сенију Војић, Муху Дупановића, Меху Дупановића, Садету Муjiћ, Исмету Џаферагић и Хасу Насуфовића, за остала лица наведених у оптужници нема података јер обдацијом није утврђен узрок смрти јер њихови посмртни остатци нису пронађени и није извршена њихова обдукција, те да се, сходно томе, не

може поуздано утврдити да ли су, на који начин, када, где и од кога они лишени живота.

ПРАВНА АНАЛИЗА УТВРЂЕНОГ ЧИЊЕНИЧНОГ СТАЊА

Примена блажег закона

Како је време извршења предметног кривичног дела месец септембар 1992. године, те како се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења дела, а одредбом чл. 4 ст. 2 Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ («Сл.лист СРЈ» бр. 37/93 од 16. јула 1993 године) одређено је да ће се, ако је после извршења кривичног дела изменен закон, једном или више пута, применити закон који је блажи по учиниоца, то се у конкретном случају поставило питање примене блажег закона.

Одредбом члана 142 ст.1 КЗ СФРЈ, који је важио у време извршења дела које је предмет овог кривичног поступка, било је прописано да ће се учинилац овог кривичног дела казнити затвором најмање 5 година или смртном казном.

Одредбама Закона о изменама и допунама КЗ СРЈ («Сл.лист СРЈ» бр. 37/93) од 16. јула 1993. године за ово кривично дело прописана је казна затвора од најмање 5 година или затвор од 20 година.

Имајући у виду да је од момента извршења предметног кривичног дела кривични закон мењан у више наврата у погледу запрећене казне, то се у конкретном случају има применити КЗ СРЈ из 1993. године, с обзиром да је овај закон најблажи по учиниоца и то како у односу на закон који је важио у време извршења дела (КЗ СФРЈ), тако и у односу на важећи закон у време пресуђења.

Статус заштићених лица

Током овог кривичног поступка суд је из изведених доказа, а пре свега из исказа саслушаних сведока несумњиво утврдио да су жртве овог кривичног дела цивили који се, у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949. године, те Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматрају лицима која су заштићена у оружаном сукобу.

Наиме, у догађају који је предмет овог кривичног поступка, жртве су била лица мусиманске националности, различитог животног доба, покупљена и одведена у Дульке ради брања шљива, а реч је конкретно о становницима села Рипач и Орашац. Ради се о лицима која нису била наоружана и која на било који начин нису узела учешће у непријатељствима, нити су представљали реалну опасност за било кога, а посебно за наоружане српске војнике и полицајце. Осим тога, да се радило о цивилима, није ни било спорно међу странкама.

Примена одредаба кривичног законодавства и правила међународног права

Под „ратним злочином“ подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се крше правила међународног права и он представља тешке повреде норми међународног ратног и хуманитарног права, како уговорног, тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је пре свега Женевским конвенцијама од 12.августа 1949 године и Допунским протоколима уз наведене конвенције из 1977 године. Одлуком Народне скупштине, бивша ФНРЈ је 1950. године ратификовала све четири Женевске конвенције, а одредбе ових конвенција, као и Допунских протокола, инкорпориране су у домаће законодавство.

На основу утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин закључио да се у радњама оптуженог Ђуре Тадића стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 ст.1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ врши онај "ко кршећи правила међународног права за време рата, оружаног сукоба или окупације нареди да се изврши напад на цивилно становништво, насеље, поједина цивилна лица или лица онеспособљена за борбу, који је имао за последицу смрт, тешку телесну повреду или тешко нарушавање здравља људи; напад без избора циља којим се погађа цивилно становништво; да се према цивилном становништву врше убиства, мучења, нечовечна поступања, биолошки, медицински или други научни експерименти, узимање ткива или органа ради трансплантије, наношење великих патњи или повреда телесног интегритета или здравља људи; расељавање или пресељавање или присилно однародњавање или превођење на другу веру; присиљавање на проституцију или силовања; примењивање мера застрашивања и терора, узимање талаца, колективно кажњавање, противзаконито одвођење у концентрационе логоре и друга противзаконита затварања, лишавање права на правилно и непристрасно суђење; присиљавање на службу у оружаним снагама непријатељске силе

или у њеној обавештајној служби или администрацији; присиљавање на принудни рад, изгладњивање становништва, конфисковање имовине, пљачкање имовине становништва, противзаконито и самовољно уништавање или присвајање у великим размерама имовине које није оправдано војним потребама, узимање незаконите и несразмерно велике контрибуције и реквизиције, смањење вредности домаћег новца или противзаконито издавање новца или ко **изврши** неко од наведених дела".

Да би се радило о кривичном делу ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 КЗ СРЈ, а не о неком другом кривичном делу из ове главе Кривичног закона, неопходно је да је дело учињено за време рата или оружаног сукоба.

У смислу одредаба међународног права, сматра се да оружани сукоб постоји када се прибегава оружаној сили или постоји оружано насиље у дужем трајању, између органа власти и организованих наоружаних група или између таквих група унутар државе.

Да је у време извршења предметног кривичног дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб између припадника српске, муслиманске стране и делом хрватске стране, било је неспорно, о чему је већ било речи, а ради се о унутрашњем оружаном сукобу, који је био таквог обима и интензитета који омогућавају примену правила међународног права садржаних у IV Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3. који се иначе односи на сукобе који немају међународни карактер, а који обавезује сваку од страна у сукобу да, у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од страна уговорница, примењује одредбе овог члана, као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), при чему је члан 3. заједнички за све четири Женевске конвенције и применљив на оружане сукобе уопште.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142 ст.1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкриминисаних радњи које су постављене у закону алтернативно, а уперене су против добара заштићених одредбама међународног уговорног права, као и обичајним правом, односно против живота, телесног интегритета оштећених, слободе, имовине и других основних права грађана. Осим тога, неопходно је и да се предузетим радњама **крше правила међународног права**. У конкретном случају, суд је утврдио да је оптужени Ђуро Тадић кршио одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949 године (IV Женевска конвенција) и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12. августа 1949 године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба од 08. јуна 1977 године (Протокол II).

Циљ одредби Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II) је да развије и допуни заједнички члан 3, који представља минимум заштите потребне сваком човеку у свако време и на сваком месту, те се тако и његова суштина одражава у заједничком члану 3 који изричito забрањује насиље над лицима која активно не учествују у непријатељствима.

Наиме, одредбама чл. 3 став 1 тачка 1 а) IV Женевске конвенције, прописано је између осталог, да ће се у случају оружаног сукоба који нема карактер међународног сукоба и који избије на територији једне од Високих страна уговорница, према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању или било ком другом сличном мерилу, те да су, у том циљу, забрањени у свако доба и на сваком месту према горе наведеним лицима, између осталог и повреде које се наносе животу и телесном интегритету, нарочито све врсте убиства.

Одредбом чл. 4 став 1 Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II од 08.06.1977. године), предвиђено је, између осталог, да сва лица која не узимају директно учешће или која су престала да учествују у непријатељствима, без обзира на то да ли је њихова слобода била ограничена или не, имају право да њихова личност, част и убеђење и верско убеђење буду поштовани, те да ће та лица у свим приликама бити хумано третирана, без икакве дискриминације, док је ставом 2 тачка а) истог протокола предвиђено да јесу и остају забрањена у свако доба и на сваком месту насиље над животом, здрављем и физичким или менталним благостањем људи, нарочито убиство.

У конкретном случају, несумњиво је утврђено да је оптужени Ђуро Тадић у саизвршилаштву са Зораном Тадићем, Јовицом Тадићем, Берга Зораном, Жельком Бабићем (који се налазе на издржавању казне затвора у Зеници, Босни и Херцеговини, за кривично дело извршено у овом догађају, што се утврђује из пресуде Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, те из исказа сведока Берга Зорана и Желька Бабића), сада пок. Гојком Ђурићем и Слободаном Ђурићем, те Светком Тадићем који је недоступан државним органима, према заштићеним лицима – Муслиманима који су се налазили на радној обавези брања шљива у Дуљцима 23. септембра 1992. године, предузимао радње које представљају кршење правила међународног хуманитарног, како уговорног, тако и обичајног права, па је тако 23. септембра 1992. године, заједно са осталим извршиоцима, дошао у Дуљке, да би сви наоружани аутоматским оружјем, обучени у војне и полицијске униформе и маскирани са чарапама и капама на глави,

пришли до цивила који су седели испред куће Хусеина Војића, а неки од њих радили по околним вођњацима, у намери да их лише живота, у исте испалили више рафала из аутоматских пушака, при чему је и бачена бомба на шталу у близини у коју су побегли и сакрили се неки од цивила, а неки од цивила су и убадани и ножем, којом приликом је лишено живота 18 цивила, чија су тела накнадно стављена на гомилу и паљена, а у овом догађају су покушали да лише живота и Тахиру Хајрулаховић, у коју су испалили више метака, услед чега је оштећена задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици, а која је успела да се спасе тако што је након задобијених повреда – додати са претреса повређивања.

Веза између кривичног дела и оружаног сукоба

У конкретном случају, између кривичног дела за које је оптужени оглашен кривим и оружаног сукоба који је постојао на том делу територије БиХ, постоји уска веза. Ово стога што се догађај који је предмет овог кривичног поступка, одиграо у време када су биле актуелне борбе између српске и муслиманске стране, при чему су се борбена дејства дешавала у непосредној близини места Дульци, где се догађај одиграо. Тако су се борбе између Војске Републике Српске и Армије БиХ, између осталог, водиле и на Грабежу који се налазио на територији општине Бихаћ, где је живот изгубило 17 српских војника, међу којима и брат оптуженог. Осим тога, неспорне су чињенице да је оптужени, као и његови саизвршиоци, био припадник српске стране у сукобу, а да су жртве били цивили муслиманске националности који су били, како многобројни сведоци наводе „на присилном раду“ за српску страну.

Облици учешћа у извршењу кривичног дела и психички однос према делу

Правном анализом утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да су се у радњама оптуженог Ђуре Тадића стекла сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142. став 1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Одредбом чл. 22 КЗ СРЈ прописано је да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело, те да ће се у том случају сваки од њих казнити казном прописаном за то дело.

Правноснажном пресудом Кантоналног суда у Бихаћу Унско-санског кантона Федерације БиХ К.00607612К од 01.02.2012. године, донетом на основу споразума о признању кривице која се односи на догађаје у засеоку Мешићи, засеоку Коса – Рајновици, у месту Лончић – село Орашац, али и на догађај у Дульцима, који је предмет ове оптужнице, оглашени су кривима оптужени Јовица Тадић и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година затвора, Зоран Тадић и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година, Берга Зоран и осуђен на казну затвора у трајању од 11 година, Бабић Желько и осуђен на казну затвора у трајању од 12 година, а оптужени Горан Михајловић је осуђен на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци.

Наредбама Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ Кт. 242/95 – РЗ од 08.12.2006. године, обустављена је истрага против осумњичених Гојка Ђурића и Слободана Ђурића, јер су исти убијени 03.10.1992. године.

Светко Тадић је недоступан државним органима и Србије и Босне и Херцеговине.

У конкретном случају испуњени су како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

Наиме, током овог кривичног поступка несумњиво је утврђено да се оптужени сагласио са осталим извршиоцима да се изврши освета према муслиманском становништву за страдање српских бораца на Грабежу, међу којима и његовог брата Томе Тадића, да је и сам учествовао у реализацији договора да се ова освета изврши у месту Дульци према муслиманском становништву на радној обавези, тиме што је својим возилом у Дульке одвезао Зорана Тадића, Јовицу Тадића, Берга Зорана, Желька Бабића и Светка Тадића, да је том приликом као и остали, и сам био наоружан аутоматском пушком и пуцао у ненаоружане цивиле Муслимане који су се налазили на радној обавези установљеној од српских власти, и био је присутан све време док је вршено убијање и паљење тела убијених, након чега су се сви извршиоци, а и оптужени Ђуро Тадић, одвезли са лица места, а све ове преузете радње опт. Ђуре Тадића доводе до несумњивог закључка да је оптужени активно учествовао у радњи извршења дела као саизвршилац, да је заједно са осталим извршиоцима имао власт над делом и хтео радње других као своје и заједничке, изражавајући вољу да заједно учине дело, уз постојање свести код оптуженог о заједничком деловању.

Стога, за радње које су други саизвршиоци преузели у оквиру раније постигнутог договора о освети, због које су и дошли у Дульке, као што су убиство Шере Ракића у штали, где је побегао од пуцњаве, убадање већ убијених цивила ножем у груди и паљење лешева који су претходно

скупљени на гомилу, постоји и кривична одговорност оптуженог, с обзиром да оне чине целину са осталим преузетим радњама, и да се са истима оптужени сагласио и прихватио их је као своје и заједничке, свестан заједничког деловања и да у радњи извршења дела, учествује као саизвршилац.

Ценећи психички однос оптуженог Тадића према кривичном делу, суд налази да је он у радњама које је предузео, поступао са директним умишљајем, односно да је био свестан својих поступака односно дела, да је хтео његово извршење, као и последице својих радњи, те да је хтео и радње саизвршилаца као своје, што указује на постојање јединственог умишљаја свих извршилаца.

Треба напоменути да за остварење обележја овог кривичног дела, није нужно да његови извршиоци знају да својим поступцима крше правила међународног права, јер повреда међународног права представља објективни услов кажњивости, па свест о томе да се ова правила крше, није неопходна. Међутим, нема сумње да учинилац оваквих недела мора поседовати свест о њиховој кажњивости и кршењу универзалних моралних и цивилизацијских вредности као и принципа хуманости.

Урачунљивост оптуженог Ђуре Тадића у време извршења дела, у току поступка није доведена у питање, те суд, оцењујући његов психички однос према делу, налази да је оптужени био способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима.

Стога, како није било околности које би искључивале кривичну одговорност оптуженог, суд га је за извршено кривично дело огласио кривим.

ОДЛУКА О КРИВИЧНОЈ САНКЦИЈИ

Одлучујући о врсти и висини кривичне санкције коју ће према оптуженом изрећи, а полазећи од сврхе кривичних санкција прописане одредбом чл. 5 ст.2 КЗ СРЈ и сврхе кажњавања из чл. 33 КЗ СРЈ, суд је ценио све околности које су прописане одредбом чл. 41 КЗ СРЈ, а које су од утицаја на висину казне.

У односу на оптуженог, суд је као олакшавајуће околности ценио његове личне и породичне прилике, односно да је оптужени ожењен, отац двоје пунолетне деце, његову животну доб, односно да се ради о лицу старости 65 година, које раније није осуђивано, а што је утврђено из извода из казнене евиденције Прве полицијске управе ПС Бихаћ Министарства унутрашњих послова Унско-санског кантона Федерације Босне и Херцеговине бр. 05-1/06-2-3457 од 15.05.2012. године.

Од отежавајућих околности суд је на страни оптуженог ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, као и околности под којима је дело извршено. Последице овог дела су тешке, јер је између осталог, од стране групе у којој је био и оптужени, лишено живота чак 18 лица, цивила, у највећем броју жена и старијих мушкараца, као и девојчица Алдина Војић старости 13 година, који нису представљали никакву опасност за оптуженог и његове саизвршиоце, а углавном их нису ни познавали. Суд је ценио као тешку последицу овог кривичног дела и то да један број преживелих оштећених због предметног догађаја у којима су страдали и њихови најближи, и данас осећају велике трауме и последице.

Имајући у виду све напред наведене околности, суд је оптуженог Ђуру Тадића осудио на казну затвора у трајању од 10 година, налазећи да је изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама, степену кривичне одговорности оптуженог, те да је неопходна и довољна за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

Одбијени предлози током поступка

На припремном рочишту, суд је одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог адв. Дијане Хајдуковић Росић да се прибави документ о мобилизацији оптуженог Ђуре Тадића, посебно документ којим наоружањем је оптужени био задужен у време овог догађаја са тачном ознаком врсте и свих осталих података релевантних за утврђење о ком се оружју ради с обзиром да оптужени није оспорио да је припадао управо рајновачкој чети у време када је извршио кривично дело за које је оглашен кривим, да признање ове одлучне чињенице од стране оптуженог потврђују и писани докази као и искази бројних сведока. У односу на предлог да се утврди документ којим наоружањем је оптужени у ово време био задужен суд налази да је исти сувишан имајући у виду да је из исказа бројних сведока као што је напред наведено, поуздано утврђено да је и опт. Ђуро Тадић као и остали извршиоца у овом догађају носио аутоматску пушку, а што није морала бити пушка којом је он управо био задужен, посебно имајући у виду наводе исказа сведока Бабић Желька који је у исказу датом пред Кантоналним тужилаштвом Унско-санског кантона Бихаћ дана 16.12.2011. године детаљно објаснио да је у моменту када су га позвали остали да са њима крене у Дульке истима рекао да нема пушку, а да му је Зоран Тадић нашао аутоматску пушку код своје куће где је било доста пушака децидно се изјашњавајући и да су тада сви били наоружани аутоматским пушкама. Осим тога и сам опт. Ђуро Тадић је у датој одбрани на главном претресу изјавио да су сви који су изашли из гепека његовог возила узели оружје. Са наведених разлога је одбијен и

предлог браниоца оптуженог да се на главном претресу саслушају у својству сведока Пилиповић Горан - старешина рајиновачке чете, за кога не поседује адресу становаша, те саслушање сведока Дробац Милета из Бања Луке и Мандић Светко из Мишиног Хана, на околности којим оружјем је оптужени био задужен у време овог догађаја.

Суд је на истом рочишту, као и на главном претресу одржаном дана 12.12.2013. године, одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог да се прибави документација о лечењу опт. Ђуре Тадића као доказ да је оптужени дужи временски период провео у болници, а ради утврђења дијагнозе и терапије која је примењена од стране лекара. Ово стога што оптужени није оспоравао да је на дан овог догађаја 23. септембра 1992. године био на лицу места у Дульцима, а исказима саслушаних сведока, као што је то напред образложено, оповргнути су наводи његове одбране да је због болести одбио да на предлог Гојка Ђурића крене са осталима у Дульке. И оптужени је у датој одбрани навео да је након овог догађаја упућен на борбену линију, а при томе он не опредељује у ком периоду је био у болници и на лечењу, а наводи његове одбране о повређивању нису потврђени ни једним од изведенih доказа.

На главном претресу одржаном дана 15.10.2013. године, суд је одбио као сувишан предлог браниоца оптуженог да се изврши неуропсихијатријско вештачење оптуженог, а на околност да ли болује од посттрауматског синдрома и да се утврди његово тренутно душевно стање, имајући у виду да је овај предлог браниоца стављен ради утврђења чињенице да ли оптужени врши дистинкцију између непосредног опажања самог догађаја и онога што је сазнао преко Интернета од неког комшије, што представља оцену навода одбране оптуженог од стране суда, а по оцени суда понашање оптуженог, начин изношења његове одбране, изјашњавање оптуженог пред судом о свим чињеницама и околностима не доводи у сумњу његово психичко стање, нити су било које друге околности указивале на потребу вештачења његове процесне способности да присуствује извођењу доказа на главном претресу и износи своју одбрану. У вези чињеница које је сазнао преко Интернета пратећи суђење у БиХ осталим учесницима догађаја опт. Ђуро Тадић се изјаснио да је на овај начин сазнао број аутомобила којима су извршиоци дошли у Дульке, односно да су остала лица из догађаја на суђењу изјавила да је на лицу места било три аутомобила или да он исте није видео, да су Тадић Јовица и Тадић Зоран у затвору и њихове изјаве да нико није преживео у овом догађају осим старијег человека и жене који су касније преминули. Наведене чињенице су утврђиване током овог поступка изведеним доказима на главном претресу и доказима који су прибављени у истражном поступку у које је извршен увид на главном претресу, а и на основу навода одбране опт. Ђуре Тадића на главном претресу који се изјашњавао о својим непосредним сазнањима о овим чињеницама и осталим одлучним чињеницама које је непосредно опазио у овом

догађају. Стога по налажењу суда потпуно је разјашњено које је одлучне чињенице оптужени сазнао преко Интернета, а које на основу непосредног опажања као учесник овог догађаја, због чега су оцењени као неосновани наводи браниоца оптуженог да постоји дистинкција између чињеница које је оптужени сазнао преко Интернета и чињеница о којима има посредна и непосредна сазнања.

ОДЛУКА О ТРОШКОВИМА КРИВИЧНОГ ПОСТУПКА И ИМОВИНСКО-ПРАВНОМ ЗАХТЕВУ

На основу одредаба члана 261, 262 и 264 ЗКП-а, оптужени Ђуро Тадић је обавезан да на име паушала плати суду износ од 10.000 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, а имајући у виду дужину трајања и сложеност овог кривичног поступка, те имовно стање оптуженог, као и да плати трошкове кривичног поступка о чијој висини ће се одлучити посебним решењем након прибављања података о висини свих трошкова.

Оштећени наведени у изреци ове пресуде су на основу одредбе чл. 258 став 4 ЗКП, ради остваривања имовинско-правног захтева, упућени да свој захтев остваре у парничном поступку, с обзиром да подаци прикупљени у току овог кривичног поступка нису пружили поуздан основ за одлучивање о њиховим захтевима, а утврђивање висине накнаде која им по овом основу припада довела би до непотребног одуговлачења поступка обзиром да суд није располагао доказима за одлуку у овом делу.

Суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе и доказе који су изведени на главном претресу, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривичној правној ствари, па их није посебно ни образлагао.

Са свега наведеног одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Записничар
Јасминка Јовановић**

Председник већа – судија

Мирјана Илић

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против ове пресуде дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду у року од 30 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, а преко овог суда.